

ERDÉSZETI LAPOK

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET FOLYÓIRATA

CXLVII. évfolyam • 2012. július-augusztus

150 éves az

ERDÉSZETI
LAPOK

Vándorgyűlés 2012.
Miskolc

ALAPÍTVÁ

1862-BEN

Kőhányási Pünkösd

Pünkösdkor számtalan rendezvény várta országshaza a kikapcsolódni vágyókat. A VÉRTESI ERDŐ Zrt. Kőhányáson tartotta hagyományteremtő ünnepségét, mellyel egy műemlék-rekonstrukciós programot indított el a társaság. „VÉRTESI ERDŐ Zrt. a Vértes műemlékeiért” címmel.

Ugrits Tamás, a Székesfehérvári Egyházmegyei Püspöki Iroda titkára szentelte fel az egykori – Mária ünnepi búcsújáró helyre vezető vértesszomszmai út mentén már az 1700-as években elhelyezett, majd

a háború alatt tönkretett – feszületet. Ennek rendbehozatalát – *Kocsis Mibály* vezérigazgató és *Khiber József* kerületvezető erdész kezdeményezésére – szintén a VÉRTESI ERDŐ Zrt. végezte.

Ezután Kőhányási Pünkösd néven megkezdődött a jótékonyági rendezvény a helyi Szent Teréz kápolna javára. Együttműködő partnerként vállalt szerepet a Pro Vértes Természetvédelmi Közalapítvány. A program felemelő része a szentmise volt. Majd regionális összefo-

gással összeállított színvonalas műsort láthattak az érdeklődők. Fénypont volt az igazán sikeres *Pintér Tibor*, a Komáromi Lovas Színház művésze és a felejthetetlen hangulatot teremtő *Kormorán Együttes*. Színesítette a programot a népművészeti vásár, a trófeakiállítás, vadászkutya-bemutató, pónizás, hintóztatás. Nagy lelkesedéssel gyűjtöttek adományokat a főzőverseny résztvevői is saját ételeik kínálásával. (A főzőverseny a székesfehérvári Magyar Király Hotel támogatásával indult).

Az elindított műemlék-rekonstrukciós program következő állomása Majk lesz.

Pintér Tibor előadása a Kőhányási Pünkösdön

A vértesszomszmai feszület felszentelése

A Kaán Károly verseny győztesei a Sándor-palotában

Húsz éve történt. „Az Országos Erdészeti Egyesület 126 éves történetében első ízben rendezhetjük meg vándorgyűlésünket a Zemplén hegységben, ahol a tájnak és minden településnek történelmi bangulata van. A mai kor embere is történelmi időköt és eseményeket él át. Vonatkozik ez szeretett szakmánkra is. Az erdész akkor áll hivatása magaslátán, ha legalább egy évszázadra vissza és egy évszázadra előre tekint, és ebbe az időtartamba helyezi el saját aktív 30-40 éves tevékenységét. Ha faggatjuk a múltat, rájöhetünk, hogy akkor vagyunk bölcsök, ha a jót és a szak-szerűt, amit elődeink alkottak, méltó utódként tiszteletben tartjuk és mindennapi munkánk során alkalmazzuk.

A fogyasztói társadalom rádöbbsent arra, hogy a Föld tartalékai végesek, felismertük azt, ha nem jól sáfárkodunk természeti értékeinkkel, az emberiség pusztta létét veszélyeztetjük. A világörökség része a magyar erdő is. Mi ezt az örökséget szeretnénk szakmai igényességgel az ökológiai szempontok előtérbe helyezésével megőrizni és fejleszteni.”

(Schmotzer András elnök)

Az Erdész imája fiáért

*Növeld magas szilnek, fenyő egyenesnek
Reggel, mint a madár, fűtyüljön, nevensen
Olyan erős legyen, mint a tölgyfa ága
Oly tiszta a lelke, mint a bárs virága.*

*Tanítsd meg, hogy árnyat, menedéket adjon
A nála gyengébbnek – ingyen bű maradjon
Engedd, hogy éjszaka biggyen virradásban
S lelje örömét a hajnalhasadásban.*

*Városban a lelke talán megvakulna
Napos magasságból le a porba hullna,
Mikor csak a szellő suttogását hallja
Engedd, hogy az erdőt hazájának vallja.*

Tay Suclefawn

(EL 1992. szeptember)

Vándorgyűlés 2012.198–224
A Selmeci Műemlékkönyvtár
Miskolcon207

A 80 éves Bondor Antal köszöntése226

Konkoly-Gyuró Éva: A *Padus avium* kultúrtörténeti,
kertészeti vonatkozásai228

Sárvári János:

Beszámoló a MEGOSZ 2012. május 18-án megtartott
Közgyűléséről230

Felavatták gróf Nádasdy Ferenc
szobrát233

Hirka Anikó, Csóka György,
Koltay András, Kolozs László:
Hazai erdőkárok – 2011235

Pápai Gábor: Békés Családi Nap a Stihl-nél238

Darabos István: Tómentés tanulságokkal240

Vereb István: Egyesület a hazai vadgazdálkodásért243

Keresztes Tamás: UPM BIOVERNO244

Rakoncay Zoltán:

Természetvédelem a 150 éves Erdészeti Lapokban245

Jövők záloga a
vidékfejlesztés249

Pápai Gábor:

Kaán Károly szelleme huszadszor Mezőtúron250

Rakoncay Zoltán: Vitathatatlanul vitatható252

Nincs veszélyben a Csarna-völgy! (állásfoglalás)254

Pápai Gábor: Kik csinálják az erdészeti politikát?255

Kisfaludi Júlia: Bedő Albert eddig ismeretlen arca258

Szakosztály- és Helyi Csoport rendezvények261

Pápai Gábor:

„Betyár” erdészek és újságírók a Bakonyban268

ERDÉSZETI LAPOK • Az Országos Erdészeti Egyesület folyóirata CXLVII. évfolyam 7-8. szám (július-augusztus)

FŐSZERKESZTŐ: **PÁPAI GÁBOR** • A SZERKESZTŐBIZOTTSÁG ELNÖKE: **HARASZTI GYULA**

A SZERKESZTŐBIZOTTSÁG: Bartha Dénes, Detrich Miklós, Lengyel László, Lomniczi Gergely, Oroszi Sándor, Puskás Lajos, Sárvári János

SZERKESZTŐSÉG: 1021 Budapest, Budakeszi út 91. Telefon: 201 62 93 • Mobil: 06 30 97 15 255 • e-mail: erdlap@oe.hu • www.erdeszetilapok.hu

KIADÓ: Országos Erdészeti Egyesület, 1027 Budapest, Fő u. 68. • Levélcím: 1021 Budapest, Budakeszi út 91. • FELELŐS KIADÓ: **ZAMBÓ PÉTER** elnök

Nyomdai munkák: INNOVA-PRINT, Budapest • Felelős vezető: ifj. Komornik Ferenc

A kézirat lezárva: 2012. július 17.

ISSN 1215-0398

Terjeszti az Országos Erdészeti Egyesület. Felvilágosítást a lappal kapcsolatban az Egyesület ad. Megjelenik havonta.

A beküldött kéziratokat, fényképeket nyilvántartásba vesszük. A cikkek, írások nem feltétlenül azonosok a szerkesztő véleményével, azok tartalmáért mindenkor a szerző felel. Honoráriumot megegyezéssel csak felkért írásokért, illetve grafikai munkákért fizetünk.

A címlapon: Vándorgyűlés 2012. Fotó: Pápai Gábor

A borító negyedik oldalán: „Gyere pajtás, a mi időnk lejárt” (Fotó: Pápai Gábor)

Egy ország, egy nép, egy város, vagy bármely kisebb település, ha elfelejti múltját, elveszett a jövőnek is. Ezért idézzük vendéglátóink városának hajdanvolt emlékeit.

Aiskolcz, Borsod vármegyében, nagy és népes szabadalmi koronai város, Pesthez 18, Debreczenhez 10, Kassához 10¼ mfdnyi távolságra a diósgyőri völgynek keleti szélén. Vidéke kies, levegője egészséges. Maga a város a Tetemvár és Avashegy közt fekszik, északról s délről szelektől védve, nyugotról a diósgyőri völgynek, keletről a Sajónak szabad sík tér nyílik. Határkiterjedése 13,000 hold körül terjed, melyből 3227 h. szántóföld, 2349 h. rét, 3033 h. legelő, 2040 h. szőlő, 675 h. belső telek, 861 hold használaton kívüli, mihez számítandók még az utczák, utak, folyók stb. Szántóföldei általában első osztálybeliek, s József császár alatt tett vizsgálat szerint legszebb, legsikeresebb buzát termik egész országban, mit ugyan ma már a bánátiak és bácskaiak nehezen engednek meg. Az emelkedett és hegyes részeken azonban jó bortermő szőlőhegyeken kívül sovány homokos részek is találatnak. E borok jóságára különösen hatnak a jó száraz pinczék. A határon és városon keresztül folyik a Szinva és Pecze patak. Mindenik több malmokat hajt, különösen a Szinva malmai a város közepén jelesek. A város Ó és Uj részből áll, de egybefügg vele az avasi hegy alatt fekvő Mindszent helység is. A város főbb utczái, kivált az új részen tágasok és rendesek, nagyobb részt ki is vannak kövezve, s éjelenként több lámpák által világítottatnak; ellenben az ó részen szűkek, rendetlenek; e felett sárosak, különösen a minoriták zárdája körül, hol a Pecze folyása az utczát több helyt egészen elmosta, gyakran kocsival járhatlanok is. Az udvarok a város belső részeiben szűkek a házak a szélsőbb részeken többnyire nádasok, ellenben az új részen s a város főbb utczáin, kivált pedig a piacutczán és környékén derék cserepes és emletes épületeket is láthatni.

Különös ékességére fog szolgálni a városnak a most épülő magyar-színház, mellynek alapját István nádor tette le 1847. sept. 3-án körutazása alkalmával. E város a megyének székhelye, egyszersmind Borsod, Abauj alsó része, Torna, Gömör, Zemplén vármegyéknek közép pontja lévén, meglehetősen élénkséget mutat. Lakosok száma 29,612, u. m. 5213 rom. katolikus, 164 görög katolikus, 18,062 reformatus, 1351 evangélikus, 478 óhitű görög, 3944 zsidó, ebből Mindszentre esik 521 romai kath., 76 görög

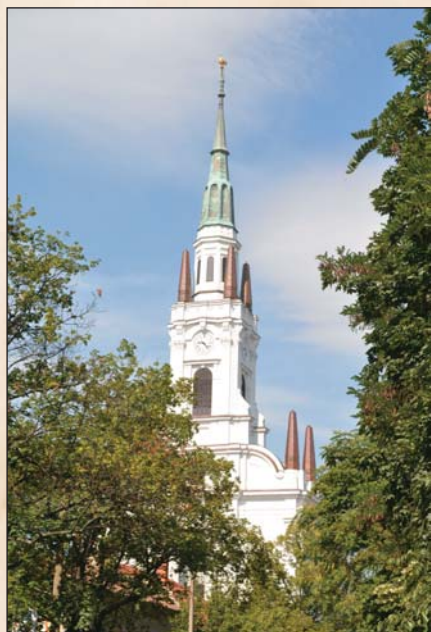
Borsod–Abaúj–Zemplén Vármegye címere
 kath., 29 ágostai, 14 óhitű, 82 zsidó. – Uralkodó nyelv a tős-gyökeres magyar, azonban kevés számmal németek és tótok is találatnak.

A nép foglalatossága föld-kert mivélés, fuvarozás, kereskedés, főkép a szőlőmivélés; kézművesek következő számmal találatnak: magyar-szabó 55, legény 24, inas 37, német-szabó 41, legény 75, inas 30, tímár 150, (ebből azonban mesterségöket 70-en követik), legény 25, inas 13, asztalos 37, legény 24, inas 60; kötélgyártó 11, legény 10, inas 3, gombkötő 7, legény 1; szűrszabó 35, legény 17, inas 11; gubás 74, legény 25, inas 24; szűcs 37, legény 16, inas 6; hentes 24, legény 11, inas 2; szappanos 4; csizmadia 250, s minden kézművességeknél helyben vannak

czéheik; ezenkívül a különféle mesterséget űzők és kontárok száma összesen 1213-ra megyen. A nők különösen jó kenyérsütők. Van egy keményítő s burnótgyár, a kőedénygyár azonban jelenleg nem dolgozik. Van két piac, u. m. főpiac, hol a hetivásárok esnek, és gabona piac s ezt számos kereskedő boltok ékesítik, s köztök van 2 gyógyszerház is; a tetemvári piacon fa árultatik. Hetenkint kétszer esik hetivásár, melly kivált gabonára nézve nevezetes.

1829-ben a tanodának eddig volt „gymnasium” neve királyi jóváhagyás mellett „lyceumra” változott. Az egyházon kívül, melly fenállása óta gondosan ápolá ez intézetet; fő pártfogói voltak az oskolának egyebek felett a Négyesy, Szepessy és Dóry családok dicső emlékü ősei, ujabban Vay Ábrahám, mint az egyház és lyceum főgondnoka. Mintegy 3300 darab könyvből álló közkönyvtára, mellyet az egyház régebbi könyvtárának 1706-ban lett megégése után, időről időre gyűjtögetett, majd leginkább megnövekedék a b. e. Óvári Fodor Miklósnak 1823-ban végrendeletileg adott 600, s 1846-ban Losonczy Józsefnek 230 darabból álló gyűjteményével. Tőkéje e könyvtárnak mintegy 2500 vfrt, mellynek nagy részét 1700 vfrtot Óvári Fodor Miklós végintézetileg adta. Ennek kamataiból, valamint az évenként az oskolába újonnan bevett vidéki tanulók beiktatásakor egyszer mindenkorra fizettetni szokott 1 vfrtnyi díjból, s a bölcészeti pályára lépők 2 vfrtnyi törvény aláírás díjából, végre az egyház segedelmezéséből fedeztetnek nem csak az évenként történni szokott, s a jövedelem (mintegy 320 vft.) csekélységénél fogva csak kevésre szorítkozható könyvszerzési költsé-

gek, hanem a természettani műszertár kiadásai is. Mintegy 450 magyar, többnyire szépirodalmi tárgyú munkákból álló könyvtára a tanulók ugynevezett „olvasó társulatának,” mely e társulat keletkezése óta a benne résztvenni akarók által minden évben fizettetni szokott 1 pfrt. részvétdíjből fedezi könyvszerzési kiadásait.

A Növelő intézet. Alapított 1844-ben gr. Vay Ábrahám és más lelkes jöltevők közalapítványaik nyomán, Óvári Fodor Miklós 5000 vfrt k. alapítványa is ez intézet javára fordítottván; megnyílt 1846. sept. 1-én, első tanító lévén benne Karacs Teréz. Tanítatják itt 3 éves folyamban vallás és erkölcstan, magyar és német nyelvtan, szónoklat, írás és fogalmazás, számvetés, föld és állodalom-rajz, természettan, természet és történetrajz, egészségtan, háztartás tudomány, illendő

viselet, éneklés, női varrás és hímzés, a főtanítónő és két segéde által (1847-ben) 79 növendéknek.

Közhasznú intézetek közt főhelyen áll a miskolczi takarékpénztár, melynek forgalma 1847-ben 398,401 frt. 37 kr. volt, továbbá a tiszamelléki költsönös tűzármentő társulat, mely Abauj, Borsod, Gömör és Torna megyékre kiterjed. – A társulatok közt fog helyet egy nemzeti és egy polgári casino, a több kereskedelmi s gyári társulatokat nem említve. A nőegylet hivatása különféle jótékony czélokra közrehatni, jövedelmeit tagok részvényeiből, adományozásokból s általa rendezett bálókból veszi. – A megyei rabdolgoztató intézet, melyben a rabok különösen épületfa készíttéssel foglalkoznak.

Csak 42 év hja az ezer esztendőnek, mióta a magyar nemzet e szép hazát elfoglalá. – Miskolcz nevezete ezen idővel egykoru; a mint ez hazai legrégebb történetírónk az 1173-ban uralkodásra lépett III-dik Béla névtelen jegyzőjének munkájából – mit a magyaroknak Ázsiából e honba lett kijöveteléről irt – kitetszik. Midőn t. i. Árpád vezér seregével a Sajón ott, hol a Szinva beleszakad, általjött, s egész a Tiszáig lenyult táborával, egy hónapig mulatván e vidéken, Bunger vezérnek ajándékozta e földet.

Miskolcz történetét 3 időszakra lehet osztani. – Az 1-ső időszak tart a magyarok megtelepedésétől egész 1703-ig, mikor Miskolcz magának a város lakosainak minden uradalmi jövedelmekkel együtt zálogba adatott. A 2-dik időszak tart 1703-tól az 1755-ben költ Grasalkovich féle szerződésig. – A 3-dik pedig a nevezett szerződéstől a jelen időig.

Miskolcz a hazának csaknem minden

szerecsétlenségeiben osztozott. 1241-ben IV-dik Béla király alatt az ide nem messze lévő Muhi pusztán (hol később a már elpusztult Muhi nevű város építette), a tatárokkal történt szerecséttlen ütközet után egészen elpusztított, lakosai a diósgyőri erdőbe menekültek, s csak akkor jöttek elő rejtekhelyeikről, midőn a vad tatárok e felégetett, felprédált honból már kitakarodtak. Később a Mátyás király által legyőzött cseh rablók pusztításainak, az 1526-diki mohácsi veszedelem után pedig a királyi szék felett versengett I-ső Ferdinand és Zápolya János csatázásainak sulyát Miskolcz nem kis részben érezte.

1560-ban Miskolczon s a körültelevő helységeken iszonyu nagy jég, s kőeső esett, mely nemcsak a reménylett termést, hanem a házakat is elpusztította. – A levegőből ekkor lehullott emberfőnyi nagyságú kövek közül egy darab az akkor uralkodott I-ső Ferdinand királynak küldetett.

Az 1586-iki jegyzőkönyv így szól: Zabari Demeter főbiróságában olly nagy drágaságot eresztett ránk ő felsége, hogy a buzának mérték szapuját (szapu 2 vékát tesz) adták 2 frtéért, azonfelül olly nagy éhség volt, hogy az emberek a megdöglött barmokat megnyuzták s megették, sokan füvet ettenek, végre ezen drágaságban illyen dolog is történt, hogy az ember az ő gyermekét megölte s eltemette, mire az éhség vitte.

1596-ban elfoglalván a Törökök (Borsod vgyéhez tartozott, s még 1717-ben is gyűlése helyül szolgált történeti nevezetességű) egri várat, s magokat ott megfészkelvén, még azon évben Miskolczot egészen elpusztították. Az erdőbe me-

nekült lakosok visszatértökkel, a mennyire lehetett helyrehozták ugyan a várost, de ezután is majd száz évig sajnargatták borzasztó módra a törökök, mindaddig, míg I-ső Leopold király alatt a már Bécsset is 300 ezernyi sereggel ostromlott Karamustafa nagy vezér onnan, a segítségül jött vitéz Szobieszky János lengyel király, a szász, bajor választó, s más német fejedelmek hadai, s a magyar seregek által 1693-ban el nem veretett, s ezen győzelem folytán 1686-ban szeptemb. 2-kán Buda várából, s később az egész országból ki nem űzettek.

1682-ben a törökjárás miatt igen nagy inségben volt az egész város; biránkat, predikátorainkat, deákinkat szekekre rakatván, a táborra gyalázatosan hurzolták, onnan is nagy kedvkereséssel szabadultak; itthon városunkban néhány hiteseinket erősen megköztöztvén, ló mellett pórázon egész éjjel hurzolták, kínozták, melly nyomorúságtól istenjövöltából oltamazza a következendő birákat.

1685-ben a török császár vetett Miskolc városára 1000 kila búzát vagy lisztet, hogy Budára szolgáltatassanak, mellyet sok költséggel, fáradsággal megszerzettek; ekkor olly nagy drágaság volt, hogy 4 forinton felül is járt a búza, még csak kaphattak, - sokan a nagy drágaságban éhen haltak; - jó, magabiró emberek ebet, macskát a nagy éhségben megettenek, a pogányságnak rettenetes nagy szorongattatása miatt, mivel az esztendő rendes buzabeli adón felül 1200 kila búzát és 200 kila zabot e mostani nagy szükségben hirtelen meg nem adhatván, az egri tömlöczből szakadatlanok voltak hiteseink, egyik a másikat váltván, némellyek pedig jámbor szolgálatjokat életke elfogyásával pecsételték be.

1687-ben nov. 11-én Isten ő szent felsége majd minden emberi reménység fellett városunknak az elmúlt évi főbiráját Török István uramat az egri tömlöczből,

Murányi nevű hadnagy beütvén a városba, az elmúlt évben fölkért pénznek megvétele végett a várost feldulta, szolgabiró uramat esküdtjeivel s néhány tanácsbeliekkal együtt megfogván, rúdul megvervén, illetlenül szidalmazván, elvitték őket; mindaddig odatartván, meddig az adósságot utánnok vitték, mellyért fizettünk nekik nyargalót többet harmadfélszáz forintnál, azonkívül a sok rettenetes kár a szegénységben.

1672-ben jul. 30-án a város majd nagyobb része földig égett, a Czikó utca egyik része a derék utca a város végéig, a Szirmai utca egészen, mellynek szeretlen égése miatt kised gyermekek, szoposok és élemedett emberek is betegesek évén, utczákon megégtek, s a lakosoknak is többnyire minden javok.

1679-ben nagy pestis uralkodott Miskolcon.

1691-ben majus 23-kán a rendkívülvaló esők, égszakadások miatt a Szinva és Pecze vize megáradván rettenetes nagy zugással házaknak, malmoknak, hidaknak rontásával éjjel 10-12 óráig annyira rontotta szegény pusza városunkat, hogy a Toronyalja és Papszer utczákon kívül az egész városban kevés ház maradt, melly az árviztől meg nem tölt volna, javainkat elhordotta, marháinkat megölte, a lakosok közül is sokan a vízbe haltak. A felső hegyeken levő szőlőhegyeinket a rettenetes zápor és köeső annyira elrontotta, hogy a földet is elmosta.

1703-ban I-ső Leopold király Miskolczt 25 évre minden uradalmi jövedelemmel együtt az 1715-ik

ellenségéből támasztván gyámolt, szabadította ki.

De nemcsak a törökök, hanem az azokkal szövetkezett, s I-ső Leopold uralkodása alatt fellázadt kurucok, de a királyi seregek is – népnyelvén labancok – nem kis mértékben adóztatták Miskolczt.

1685-ben egy Murányi nevű hadnagy beütvén a városba, az elmúlt évben fölkért pénznek megvétele végett a várost feldulta, szolgabiró uramat esküdtjeivel s néhány tanácsbeliekkal együtt megfogván, rúdul megvervén, illetlenül szidalmazván, elvitték őket; mindaddig odatartván, meddig az adósságot utánnok vitték, mellyért fizettünk nekik nyargalót többet harmadfélszáz forintnál, azonkívül a sok rettenetes kár a szegénységben.

évi 104-dik törv. cikkbe is beigtattott 41,000 frtért magának a városnak elzálogosította. A jegyzőkönyv szerint ez évben „kerítettett be a város tövissel a kuruczok ujjabb feltámadásának alkalmosságával,” kiktől a város a következő években is sokat szenvedett.

1813-ban ujjlag folyamadott a nemeség s nagy summának ajánlása mellett kérte magát a bizonytalanságból s ezen ingtag helyzetből kivétni, de kedvező válasz helyett a kir. fiscus által perbe fogatott, mellynek czélja nem csak a kiváltás, hanem a nemességnek földesuri terhek alá vetése: még pedig a város a mennyiben nem urbéri, hanem majorsági telkekből áll, nem az urbéri törvény, hanem szabad tetszés és önkény szerint való robotozásra s adózásra szorítás volt.

A mint a királyi városság iránti akaratát a nemesség kinyilatkozta, a per ideiglenesen ő felsége által 1830-ban felfüggesztetett, s jó darabig hallgatásban volt ez ügy, míg a meghatalmazott testület nem folyamadott, ekkor ő felsége által elsőben m. n. lónyai Lónyay János kir. tanácsos, ki is miután a buda-pesti árviz károsultak ügyében megbízás által akadályozva lón, helyébe kir. tanácsos m. szilasi és pilisi Szilasy József ő nagysága azon utasítással, hogy a ládházi rész jószágát minden feltétel nélkül elvevén, Miskolc az uradalmi jövedelmek száztól ötös kamattőkénének lefizetése mellett kir. várossá emeltessék, királyi biztosnak kinevezte. Ki is 1841-ik évben Miskolcra megérkezvén munkálkodását megkezdte. – Azonban a munkát még 1848-dik évre sem fejeztetvén be, a martiusi nagy események a királyi várossá lételet szükségtelessé sőt lehetetlenné tették; miután Miskolc nemzeti képviseletével a nagyobb városok sorába számíttatván, külön két képviselő választására képesített.

Fényes Elek: Magyarország
geographiai szótára, 1851
(szerkesztett változat)

Ünnepélyes megnyitó

A nagy meleg ellenére több mint 650 résztvevő gyűlt össze Miskolcon, egyeületünk 143. Vándorgyűlésén.

A megnyitó ünnepség *Lomniczi Gergely* főtitkár felvezetőjével kezdődött, majd *Zay Adorján*, az ÉSZAKERDŐ Zrt. vezérigazgatója köszöntötte a megjelenteket.

A ma délutáni helyszínnek mindennapi munkánk egy-egy szeletét mutatják be, kerülve a túlzásokat, de nem elhallgatva a nehézségeket sem.

A Miskolc környéki erdőkben már a XVI. század óta kincstári erdőgazdálkodás folyik, ennek eredményeiről, a kialakult erdőkéről, az itt élő emberek

mindennapi munkájából kapnak egy kis ízelítőt.

Vannak Önök között néhányan, akik részt vettek az 1968-as miskolci vándorgyűlésen. Számukra 44 év után talán még nagyszerűbb a mai nap. Azóta emberi léptékkal mérve sok idő eltelt, sok víz lefolyt a Szinván. Egy dolog viszont nem változott: a társadalomnak szüksége van az erdőre, az erdő által nyújtott javak és szolgáltatások sokféleségére és meg vagyok győződve róla, hogy ezen dolgok hosszú távon való megőrzésének védőbástyája, büteles, időt álló garanciája az erdész.

Még bensőségesebb teszi vándorgyűlésünket, hogy rendezvényünk közös eseményei számára a Miskolci Egyetem adja a helyszínt, hiszen a bányász-kobász-erdészszakma közös selmeci gyökerei mindannyiunk előtt közismertek.

Az OEE 143. Vándorgyűlését ezenel hivatalosan megnyitom. Érezzék jól magukat! Minden résztvevőnek kellemes időtöltést kívánok.”

Ezután *Kiss Gábor*, Miskolc város alpolgármestere és *dr. Patkó Gyula*, a helyszínt adó Miskolci Egyetem rektora üdvözölte az erdészeket.

„Az Északerdő Zrt. valamennyi dolgozója nevében nagy tisztelettel köszöntöm Önöket Miskolcon. Fokozott izgalommal és lelkesedéssel kísérve szerveztük meg az elkövetkezendő másfél napot, ezért bízom benne, hogy mindenki számára emlékezetes programot állítottunk össze.

A fekete-fehér fényképek az 1968-as vándorgyűlés archív felvételei.

Terepi bemutatók

Fenyvesek a Bükk-fennsíkon

Ha erdészember előtt szóba kerül a Bükk-fennsík, többnyire vágyakozó sóhaj jelzi, hogy bizony ott dolgozni: a szakma netovábbja. Különösen a munkában több évtizedet eltöltött kollégáknál, akik minden valószínűség szerint már többször megcsodálhatták a helyszíni látványokat. Most a fennsík feny-

veseiben bekövetkezett változást – mely egy erős száradási folyamat – és annak a gazdálkodásra való hatását szemlélhettük. Egy pusztuló állomány mindig szívszorító látvány, de akkor különösen, ha érzésünket fokozza, hogy középkorú erdőben látjuk a pusztulást. Most egy végőráit élő lucfenyves

fafajcseréjét szemlélhettük. Igazi erdésznek való feladat a száradó egyedek és foltok eltávolítása után erdőt nevelni.

A jávorkúti „ősfenyves” impozáns törzseit is elérte a vég. Néhány hatalmas egyed még dacol az elmúlással, de tudjuk, menthetetlenek.

A fák halálának látványa után emberhalálra az erdei munkavégzés során elhunyt erdészekre, erdei kétkezi munkásokra emlékeztünk a kurtabérci emlékműnél, ahol három program résztvevőivel találkoztunk, hogy lerójuk kegyeletünket.

Szállaló erdő vihar után

Az Észak-Bükkben, Mályinka határában csúnya munkát végzett négy éve egy rettenetes szélvihar. A kidöntött törzsek méreteiből következtethetünk a bükös akkori állapotára. A szállaló üzemmódban kezelt állományt megbontotta a vihar, ezzel különleges feladat elé állította a területen dolgozó szakembereket. Hiszen ahhoz, hogy folyamatos erdőborítás legyen, számolni kell a nem mindennapi körülmények között végzhető fakitermeléssel, az erdőfelújítás problémáival. S ha figyelembe vesszük, hogy mindezt fokozottan védetté minősített területeken kell elvégezni, meg kell süvegeznünk az ott dolgozókat.

mű történetéről. Ezután az egyesület nevében *Zambó Péter* és *Lomniczi Gergely*, Az Északerdő Zrt. és a HCS nevében *Zay Adorján* és *Cserép János*, a hozzátartozók nevében *Halász Jakabné* és *Veres Zoltánné* helyezték el az emlékezés koszorúit.

* * *

A program végeztével a résztvevők átvonultak Kurtabércre, ahol *Bányai Péter*, a Helyi Csoport titkára felkérte *Cserép Jánost*, a HCS elnökét és *Kadlicsek Jánost*, nyugalmazott vadászati osztályvezetőt, hogy tartsák meg rövid visszaemlékezésüket a HCS, illetve az emlék-

Hagyományos bükkgazdálkodás

Az előző bemutatókhöz képest itt tiszta az erdőnevelés szakmai képlete. A tanultak és az eddigi tapasztalatok szerint folyik a szálalás, a fokozatos felújítógátás. Más-más szakmai feladatot csak a különböző korú állományokban adódó kihívás jelent.

A Tárnics tanösvényen végighaladva

és ott alaposan körülnézve ízelítőt kaphatunk az erdő gazdagságából. A mára elsorvadni látszó mészégetés és a faszénégetés mellett megismerkedhettünk Szabó Gyuri bácsival. A „bükki füves emberrel”. No, és nem utolsó sorban megkóstolhattuk néhány teáját is.

Szabó György bükkszentkereszti füvesember receptjeiből (www.gyorgytea.hu)

Agyi vérellátás: félig megtöltünk egy kisebb dunsztos üveget megpuccolt fokhagymával és 2 dl almaccetettel leöntjük. Ezt érleljük legalább egy héten keresztül, majd a két nyaki eret két oldalt időnként bekenjük és beledörzsöljük az érbe.

Aranyér: nagy útifüvet zöld állapotában megmosni, megcsipkedni és sűrűre elkészíteni, éjjelre rá kell kenni, még ha belül is van az aranyér, akkor is rá kell kenni. Télen szárított állapotában nem olyan hatásos, mint nyáron, de ha leforrázzuk az 1 csapott evőkanál nagy útifüvet, és utána leöntjük róla a vizet 10 perc állás után, ugyanúgy használhatjuk, mint zöld állapotában.

Ízület: pl. köszvény: erdeimálnalevél és fekete hamvas szeder összekeverve, 1-1 csapott evőkanállal 2 dl forró vízzel leforrázva, 10 perc állás után naponta 2x 1-1 csésze. 2 hét múlva már eredmény van. A hús evése egy héten 1x ajánlott, még ha nincs is köszvényünk, akkor is.

Romantikus vonatkozás a Bükk hegységben

Valóban az volt. Mint a kisgyermek, örültünk a kanyargós síneken erőlködő mozdony látványának, a kissé dülöngélve haladó kocsiról elének táruló erdőnek. Lillafürednek, a Palota Szállónak, felnőttként a vasútépítő Modrovich Ferenc professzor emléktáblájának, a Hámori tónak. S kibe nem rémlett fel József Attila Ódájának legalább néhány sora. Újmassán a szépen karbantartott Fazola-kohónál elmélkedhettünk a régi, letűnt idők történésein. Szép, emlékeztető élményt kaptunk a rendezőtől és a Lillafüredi Állami Erdei Vasúttól.

Ellesett pillanatok

A Selmeci Műemlékkönyvtár Miskolcon

A Miskolci Egyetem ősének, az 1735-ben Selmecbányán (Schemnitz, ma Banská Stiavnica, Szlovákia) megalapított Bányászati és Erdészeti Akadémiának (Főiskolának) a könyvtára.

1735-ben Selmecbányán, a magyarországi nemesfémtermelés akkor legjelentősebb bányavárosában uralkodói rendeletre létrehoztak egy bányaiskolát (Bergschule) azzal a céllal, hogy ott a Habsburg Birodalom bányászata és kohászata számára vezető műszaki, igazgatási és jogi szakembereket képezzenek.

1762-ben – amikor már a bányász-kohász-képzés korszerűsítése elodázhatalannak látszott – Mária Terézia rendeletére, a már meglévő Bergschule gyakorlati és szellemi alapjaira támaszkodva megszervezték az akadémiát (Bergakademie). 1808-ban az intézmény erdészeti tanszékkal bővült, és 1846-tól Berg-und Forstakademie néven működött. 1867-ben magyar nyelvű intézménnyé vált (Bányászati és Erdészeti Akadémia), és 1868-1873 között fokozatosan bevezették a magyar nyelvű oktatást a korábbi német helyett. 1904-től Bányászati és Erdészeti Főiskola lett az intézmény neve.

Az első világháború után Selmecbánya az akkor megalakuló Csehszlovákiához került, így a főiskola teljes tanári karával és hallgatóságával, valamint oktatási felszerelésével, berendezésével, könyvtárával 1919 tavaszán Sopronba költözött. Ezzel közel két évszázad után Selmecen megszűnt a bányász-kohász szakemberképzés.

1934-től az ősi alma mater a József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Bánya-, Kohó- és Erdőmérnöki Kara lett.

Miután 1949-ben Miskolcon megalakult a Nehézipari Műszaki Egyetem bányamérnöki, kohómérnöki és gépészmérnöki karral, a bányász és kohász tanszékek 1949 és 1959 között fokozatosan átköltöztek Sopronból Miskolcra. A Sopronban maradó erdész tanszékekből létrejött az Erdészeti és Faipari Egyetem (Nyugat-Magyarországi Egyetem).

Az intézmény áttelepedésével a főiskola könyvtára is költözött. Az 1735 és 1918 közötti időszakból való mintegy 45 ezres állomány háromnegyed része került Miskolcra, egynegyed ré-

sze pedig a másik utódintézmény, a Nyugat-Magyarországi Egyetem könyvtárában maradt.

A Selmeci Műemlékkönyvtár mint Európa egyetlen 18. századi alapítású, épségben és szinte hiánytalanul megmaradt műszaki-természettudományos szakkönyvtára, muzeális védettséget élvez. Ebben a 132 m² alapterületű, külső behatásoktól elszigetelt, légkondicionált múzeumteremben tekinthető meg a gyűjtemény közel hét és félezer egysége olyan könyvtári rendben, ahogyan az a selmeci akadémián volt 1862-ben. Az állomány további részét a raktárpépület elkülönített szintjén őrzik.

A könyvtár jellegzetes egységes megjelenését a könyvek ún. „selmeci kötése” adja, amely az 1840-es évek elejétől való. A puritán egyszerűségű, márványerezetű, barnás papírkötéseken élénk színű címkék jelzik a különböző szakokat. A 19. század elejétől 12 szakcsoportba sorolták be a könyveket.

- I. Matematika a bányászat számára (fehér)
- II. Fizika és kémia a bányászat számára (narancssárga)
- III. Ásványtan a bányászat számára (almazöld)
- IV. Bányászat (sötét szürkéskék)
- V. Kohászat (rózsaszín)
- VI. Sóttermelés (fekete)
- VII. Pénzverés, érmészet (fekete)
- VIII. Erdészet (sötétzöld)
- IX. Technológia (világos olajzöld)
- X. Vegyes tartalmú tudományos művek (világoskék)
- XI. Irodalom (barna)
- XII. Térképek (narancssárga)

E felsorolásból is kiténik, hogy a 18. századi bányászati-kohászati tudomány és szakterület (Bergwerkskunde) milyen széles, az akkori műszaki és természettudomány szinte teljes skáláját átfogó méretű volt.

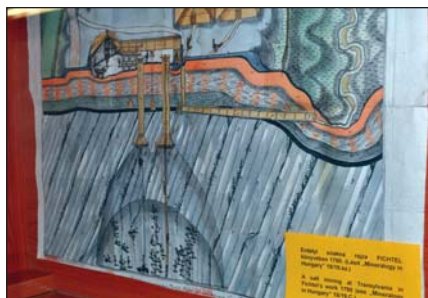
A Selmeci Műemlékkönyvtár állományában e széles szakterület 16-18. századi nyomtatott irodalmi termésének szinte valamennyi nagy hatású műve megtalálható. E korban nemcsak az oktatás, hanem a bányászat-kohászat és a tudomány nyelve is a német volt szerte Európában. A könyvek 90 százaléka német nyelvű, a többi latin, francia, angol, magyar.

A 18. sz. második felétől megjelentek a világon az első szakfolyóiratok. Az induló évfolyamuktól folyamatosan beszerzett kémiai-fizikai, matematikai, bányászati-kohászati stb. folyóiratok egyértelmű bizonyítékai annak, hogy az akadémia és könyvtára benne élt a nemzetközi tudományos életben.

A selmeci akadémia oktatást segítő ásványgyűjteménye 4000 tételből állt. A kiállítás a gyűjtemény legféltettebb aranyérc-kincseit mutatja be, a 17-19. században még virágkorukat élő, az egykori Magyarország legendás bányahelyeiről (Verespatak, Aranyosbánya, Dognácska, Kapnikbánya, Selmecbánya, Körmöcbánya) származó ásványritkaságokat

Szöveg: **dr. Lossné Ács Mária**

Fotó: **Pápai Gábor**

Ünnepi közgyűlés az egyetem aulájában

Az egyesület zászlóinak bevonulása és a Himnusz hangjai után főtítkáruk lépett a mikrofonhoz:

„Tisztelettel köszöntöm a miskolci Vándorgyűlés résztvevőit. Lomniczi Gergely vagyok, az Országos Erdészeti Egyesület főtítkára. A Vándorgyűlés minden évben egyesületünk életének legfontosabb programja. Idén 143. alkalommal gyűltünk össze, hogy szakmai ismereteinket bővítsük, barátainkkal való összetartozásunkat erősítsük, és kitüntetett kollégáinkat ünnepeljük. Egyesületünk gazdag múltja az idei évben külön kiemelkedő jubileumot is kínál számunkra, az Egyesület által kiadott Erdészeti Lapok alapításának 150. évfordulójára emlékezünk.

Engedjék meg, hogy ünnepi programunk kezdetén külön tisztelettel köszöntsem az elnökségben helyet foglalókat: *Garancsi Istvánt*, a gyalogos és kerékpáros turizmusért felelős miniszterelnöki megbízottat, *dr. Seregi Jánost*, az állami erdőgazdaságok feletti tulajdonosi jogokat gyakorló Magyar Fejlesztési Bank ügyvezető igazgatóját, *dr. Patkó Gyulát*, a Miskolci Egyetem rektorát, *Zambó Pétert*, az Országos Erdészeti Egyesület elnökét, *Zay Adorjánt*, a házigazda Északerdő Zrt. vezérigazgatóját és *dr. Kosztka Miklós* professzort, az Országos Erdészeti Egyesület Díjbizottságának elnökét.

Köszöntöm a Vidékfejlesztési Minisztérium és a Magyar Fejlesztési Bank megjelent képviselőit, az erdészeti szakigazgatás, oktatás és kutatás, valamint az állami és magán-erdészeti társaságok vezetőit, az erdészeti és a faipari szektort képviselő szervezeteket, egyesületünk tagságát és valamennyi kedves vendégünket.

Külön köszöntöm határainkon túlról érkezett vendégeinket, köztük Szakács Sándort és Orbók Ilnát az Erdélyi helyi csoportból, valamint a Rozsnyóról érkezett Balázs Györgyöt.

Kérem, hallgassák meg Orbán Viktor miniszterelnöknek az erdészekhez írott levelét.

Ezután felkérem Zambó Pétert, az Országos Erdészeti Egyesület elnökét évértékelő beszédének megtartására.

„Tisztelt Vándorgyűlés, Kedves Vendégeink,

Tisztelt Külföldi és Magyar Erdészek, Házigazdák, Hölgyeim és Uraim!

Ebben az évben kedves házigazdánk hazánk legnagyobb erdőségébe invitáltak bennünket.

Köszöntöm Önöket Miskolcon, Északkelet-Magyarország hét évszázados központjában, a Bükk lábainál, az Egyesület 143. Vándorgyűlésén!

Kivételes alkalom az, hogy rendezvényünk bázisát a miskolci egyetem ad-

MINISZTERELNÖK

Zambó Péter úr,
az Országos Erdészeti Egyesület elnöke

Budapest

Tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Vándorgyűlés!

Nagy tisztelettel köszöntöm Magyarország erdőségeinek őreit, akik hivatásból és hivatalból gondot viselnek a természet adta ősi kincsünkre! Nem kis feladat nyugszik az Önök vállán, hiszen komoly felelősséggel tartozunk természeti környezetünkért, ám ha becsülettel gazdálkodunk vele, tiszteljük és elfogadjuk törvényeit, ő is gondoskodik rólunk: megtart és szolgál bennünket.

A magyar ember ősidőktől fogva tiszteli a földet és az erdőt. Pontosan tudjuk, hogy az erdő nem pusztán fát és megélhetést ad, hanem a belőle élő embernek közösséget, kultúrát is jelent: bölcsőtől a fejéig kíséri bennünket. Az erdő életének törvényeiből egy olyan rend bontakozik ki, mely a nagy egész harmóniájának szolgálatába állítja átalakulása minden apró, rejtett részletét. Tanulsága, hogy benne semmi sem öncélú, legkisebb alkotója sem haszon nélkül való, ereje a benne élők összetartozásában, egymásra utaltságában rejtőzik. Tudományából okulni bölcs dolgok megismerése felé viszi azt, aki hivatásul választja az erdőművelés elhivatott munkáját.

Engedjék meg, hogy ennek szellemében megköszönjem az egész magyar erdész társadalom munkáját! A tudós erdőmérnököktől a kétkezi munkáját becsülettel végző erdészig ma is olyan összetartó, felelősségteljes közösséget alkotnak, melyre bátran számíthatunk.

Budapest, 2012. július 6.

Üdvözlettel:

Orbán Viktor

ja – mellyel a közös selmeci alma mater, a Sopronban együtt töltött három évtized, értékrendünk és hagyományrendszerünk egyaránt összeköt bennünket. Ékes bizonysga ennek a Kassai Nyilatkozat és a Selmeci Műemlékkönyvtár, melynek történelmi légköréből ma reggel kaphattunk ízelítőt.

Miskolc és a Keletbükki Erdőgazdaság negyvennégy éve, 1968 augusztusában adott otthont a magyar erdészek vándorgyűlésének.

1968 nemcsak a korszak gazdaságpolitikájában, hanem a szakmai egyesületek lehetséges mozgásterében, befolyásában is változásokat ígért. *Madas András* az elnöki beszédében az OEE információ-közvetítő, ismeretterjesztő tevékenységének erősítését hangsúlyozta – kiemelve abban folyóiratunk megkerülhetetlen szerepét és az összefogás fontosságát.

Legutóbb húsz évvel ezelőtt látogathattunk el ilyen széles körben ebbe a régióba – 1992-ben a Zemplén vidékére invitált bennünket az Erdőgazdaság.

Az újjászületett demokráciában szervezett harmadik Vándorgyűlésünk

Dr. Madas András

alapgondolata a közcélúság és a tartamosság, az ökológiai szempontok előtérbe helyezése volt. Megnyitóján fejt hajtottunk a magyar erdészet és az Egyesület egykori vezéregyénisége, *Waldott Kelemen* báró emléke, gazdag szellemi hagyatéka előtt. Szakmai programunknak a természetesen megújuló zempléni erdő, közgyűlésünknek Sárospatak történelmi légkörű városa adott kereteket.

Alig múlt egy éve, hogy Zalaegerszezen tartottuk az Egyesületünk 160 éves fennállása alkalmából megrendezett ünnepi közgyűlésünket.

Most az ország áttelnes térségében vagyunk, merőben más természeti viszonyok között – mégis ugyanaz az erdészbarátság vesz körül mindannyiunkat, amelyet tavaly a zalai kollégák körében, illetve a korábbi vendéglátóink részéről megtapasztalhattunk. Napjaink elidegenedésre, depresszióra hajlamos világában ez különösen nagyszerű érzés!

Ismét az erdészet egyik fellegvárába érkezünk, élvezve az állami erdők egytizedét kezelő Északerdő Zrt. és Miskolc városa messze földön híres vendégszeretetét. Kiváló szakmai és kulturális programok sorozatát élhettük meg tegnap a Bükkbén, és a nagyváros nevezetességei között.

Köszönet és elismerés minden házigazdának, akik ezt lelkiismeretesen előkészítették, megszervezték és ennyi ismeretet átadva kalauzoltak bennünket!

Köszönöm illusztris vendégeinknek, hogy személyes részvételükkel megtisztelték a magyar erdészek kiemelt rendezvényét!

A kitüntetetteknek mindannyiunk nevében gratulálok!

Egy eseményekben, változásokban és eredményekben gazdag esztendő után állhatok ismét Önök előtt.

A természet működése a klímaváltozást látszik igazolni – az időjárás ismét megmutatta, hogy milyen szélsőségekre képes.

A korábbi csapadékmaximum után, 2011 az elmúlt évszázad egyik leginkább aszályos éve lett – sőt, a példátlan csapadékhiány az ideai első félévben is folytatódott. Mára láthatóan elfogytak a talajok víztartalékai. A szárazság sok helyen megakadályozta az újulatok megjelenését, elpusztította a tavaszi erdősítéseket, az aszályveszély elérte az idősebb állományokat is. A problémát az elmúlt napokban megtapasztalt mediterrán hősokk és a másodlagos károsítók várható megjelenése tetézi.

Gazdasági környezetünk sem kerülte el a változásokat.

Ennek markáns eleme a folytatódó válság, benne a fapiac részleges átren-

deződése, ami elsősorban az erőművi tűzifa-felhasználás visszaesésével összefüggésben következett be.

Az állami erdőgazdasági szektor működése és szervezeti jogállása továbbra is stabil – bár a számukra hozzáférhető, erdészeti célú pályázati lehetőségek csekélyek – itt nem érvényesül a szektorsemmlegesség.

A magánerdő finanszírozási lehetőségei a közelmúltban örvendetesen javultak, számukra több tízezer erdőtulajdonost érintő, tízmilliárdos nagyságrendű uniós támogatási csomagot nyitottak meg.

Ennek ellenére sajnálatos, hogy – a megkésétt, túlkorlátozott kiírások és a potenciális pályázók tájékoztatatlansága miatt

– a kifutó ciklusban az erdészet ügye jelentős pályázati forrást veszíthet el.

Szakmai jogszabályaink megújítása továbbra is előttünk áll – aminek a részese kívánunk lenni.

Hosszas előkészületek után megszülettek az első körzeti erdőtervek a 2009. évi Erdőtörvény szerint.

Az új Civil Törvény változásokat hozott a működésünk feltételrendszerében, ami ráirányítja a figyelmet szabályzataink felülvizsgálatának szükségességére is.

A MTESZ gazdálkodása, helyzete végzetesen megrendült, aminek kapcsán mérlegelnünk kell a „sérülésektől mentes” kiválás ésszerű lehetőségét.

Komoly kihívások időszak ez, amiben az erdészegységet csak közös célokkal, következetesen végrehajtott feladatok árán tudjuk megőrizni.

Cselekedeteink alapelveként a „*Különbnek lenni!*” jelmondatot választottuk.

Aktív és leendő tagjaink érdekében fogalmaztuk meg a szervezeteink, tisztségviselőink fő feladatát:

„*Legyen jó dolog az Egyesület tagjának lenni!*”

Az elmúlt év második felében Egyesületünk életét egyszerre határozta meg az előremutató reformok szükségének feszítése és a folyamatosan romló körülmények szorítása.

Kitartó munkálkodással mégis sikerült végrehajtani mindazokat a változtatásokat a szervezetben, a működésben és a pénzügyekben, melyek középtávon megalapozzák az OEE életképességét.

A nehéz pénzügyi helyzetre a költségek visszafogásával és a működési tartalékok megkeresésével reagáltunk. A

bevételi oldalon megtörtént a pártoló tagi díjak kiszámítható rendezése.

Mindezekkel, komoly pályázati forrás nélkül és csökkenő SZJA támogatás mellett is talpon maradhattunk, növelhettük a befektetéseink állományát és még szerény céltartalékot is képezhettünk.

Idei pénzügyi tervünk megvalósítása sem vezet a tartalékok feléléséhez.

Megvalósult a *tagdíjreform*, felállt a *kedvezmények rendszere*, megszületett a *Tagsági kártya* – megteremtve a gazdálkodás stabilitását és – remélhetően – újabb alapot adva az Egyesület vonzerójének.

Az OEE korábbi tagjainak háromnegyed része erősítette meg tagságát határidőre az egyesületünkben, az azóta belépőkkel már elértük a korábbi létszám negyötödét, a 3400 főt.

Megkezdődött a fiatal generáció fokozatos térnyerése.

A korábbi lehetőségeken felül, már ma is a tagok juttatása az Erdészeti Lapok, „A mi erdőnk” és az „Erdészettudományi Közlemények” c. folyóirat, valamint megnyílik a Tagsági kártyával igénybe vehető kedvezmények egész sora. Tovább fejlődnek, naprakészebben informálnak a megújított egyesületi honlapok, heti rendszerességgel sajtófigyelő-anyagot küldünk minden tisztségviselőnek.

Színvonalas helyi és régiós programok valósultak meg, új helyi csoport megalapítására is sor került.

A helyi csoportok működésének segítésére létszám alapú, 600,- Ft/fő mértékű támogatásról döntöttünk.

Partnerkapcsolataink közül kiemelkedik az MFB Zrt.-vel, a FAGOSZ-szal, a MEGOSZ-szal és az Agrárkamarával, újabban az Ökotárs Alapítvánnyal és az Erdei Iskola Egyesülettel folytatott együttműködés.

Konstruktív kapcsolatra törekszünk a természetvédelem és a természetjárás szakmai szövetségeivel.

További személyi változások történtek az Egyesület szervezetében.

Mindannyiunk elismerését, köszönetét fejezem ki *Pápai Gábor* nyugállományba vonuló főszerkesztőnek a több mint két évtizedes, számos kitüntetéssel díjazott tevékenységéért, egyebek között az Erdészeti Lapok címének és egyesületi jellegének történeti értékű visszaállításáért.

Munkásságához tisztelettel gratulálunk!

Gábor tovább folytatja a „Gyökerek és lombok” c. portrészorozatot készítését.

A 8. kötet megjelentetéséről az idei évre vonatkozóan állapodtunk meg.

2012. május 1-től új főszerkesztő áll munkába *Nagy László* humánökológus személyében, akinek belépő teljesítményét az OEE honlapjának megújításában értékelhetjük. A lapszerkesztést szeptembertől veszi át.

2012. június 1-től az OEE program koordinátora, a főtitkár segítője *Pintér Eszter* környezetmérnök, erdőpedagógus. *Mester Gézáné Jucika* titkárságvezető nyugdíjasként, részmunkaidőben tovább dolgozik.

A törekvésünk, hogy központunk és könyvtárunk közös fedél alatt legyen az egyesületi élet stabil színtere, beigazolódtott. A Könyvtár és az Információs Központ kihasználtsága egyaránt növekedett.

Előirányoztuk szakmánk rangjának, az erdészek elismertségének, presztízsének megerősítését.

Célul tűztük ki a működési hatékonyság további javítását, az érdekérvényesítő képességünk fejlesztését.

Határozottan valljuk, hogy az erdő a magyar vidék meghatározó eleme, az erdőgazdálkodás pedig a jövő vidékfejlesztésének egyik kitörési pontja lehet.

Állásfoglalásokat adtunk a Nemzeti Vidékstratégia, benne a Nemzeti Erdőprogram frissítéséhez és a Darányi Ignác tervhez. „Erdőstratégia” munkacímen átfogó szakanyagot készítettünk – bízva abban, hogy hatással lehetünk a szabályozó rendszerek további alakulására.

Ágazati célkitűzéseink közül hangsúlyoztuk az állami erdő elidegenítési tilalmának erős garanciáját, az egységes vagyongazdálkodási szerkezet megerősítését, a végleges vagyongazdálkodási szerződések megkötését az erdészeti társaságokkal.

Fontosnak tartjuk magánerdő-gazdálkodásának további élénkítését.

A jogszabályok egyszerűsítésével, a közcélú feladatok és az infrastruktúra támogatási rendszerének kialakításával, az erdőtelepítések ösztönzésével, a magánerdők birtokrendezésével, a faalapú iparágak fejlesztésével, a dendromassza energetikai felhasználásának segítségével – az erdőterület növelése és a munkahelyteremtés egyidejűleg valósulhatna meg.

Erdemes volna az erdőgazdálkodók szerepét jobban támogatni az ökoturizmus területén. Mindeközben javulni fog a magyar vidék környezeti minősége, embermegtartó ereje.

Kiemelten kezeljük a közfoglalkoztatás, az energiapolitika, a CO₂-kvóta-felhasználás, az illegális hulladéklerakás és a szakmai kamarák kérdéseit.

Cselekvésre készen várjuk az előrevetített, 700 ezer hektáros erdőtelepítési programban való aktív szerepvállalásunk lehetőségeit. Figyelünk az EU 2014 és 2020 közötti program-időszakára, különös tekintettel a vidékfejlesztés várható támogatására.

A kuratóriumok tagságának frissítésével, pénzforrások biztosításával, a Titkárság fokozottabb együttműködésével igyekszünk elősegíteni Alapítványaink – kiemelten a Wagner Károly Alapítvány és az Erdészcsillag Alapítvány működését.

A végéhez közeledik az OEE vagyonelemeinek és értékeinek – köztük a Szakkönyvtár és az Erdészeti Lapok felértékelése, az egyesületi vagyonban való szerepeltetése.

Közgyűlési szinten deklaráltuk a Magyar Erdészeti, Vadászati és Műszaki Segédszemélyzet Országos Egyesülete szellemi örökségének átvételét.

Jelentős számú eseményt generáltunk és segítettünk az Erdők Nemzetközi Évében, Egyesületünk 160. évfordulójának tiszteletére – azok élén, az 50 helyszínen, mintegy 15 ezer látogatót vonzó „Erdők Hete” és a „Muzsikál az Erdő” rendezvénysorozattal –, melynek idei programjai éppen most valósulnak meg.

Emlékezetes alkalmon vettünk részt Rátóton, tisztelegve az Aradi Vértanúk emléke előtt, majd közösen ünnepeltünk Sopronban a Tanulmányi Erdőgazdaság 60. születésnapját.

Kivételes alkalom volt a selmeci megemlékezésünk a Kassai Nyilatkozat aláírására, melynek fénypontján a Bányászati Palota alapítására készített fekete márvány emléktáblát tehetjük a méltó helyére.

Vivát, az előkészítőknek és a szervezőknek!

Évzáró közgyűlést tartottunk a Székházban, valamint az Erdők Évét lezáró konferenciát a VM-ben.

Ez a Vándorgyűlés is alkalmat kínál a közös ünneplésre:

2012-ben az Erdészeti Lapok alapításának 150. évfordulóját köszöntjük!

Az alkalomból jubileumi logót, molinót és kiadványt készítettünk, valamint tematikus különszámot adtunk ki a világ, Európa és hazánk erdeiről. Ezek mindegyike a honlapunkról letölthető.

Megjelentünk a Mezőgazdasági Könyvhónap rendezvényein, minden egyesületi eseményen gondot fordítottunk a jubileum megjelenítésére. Az év minden lapszámába tematikus fejezetet szerkesztünk.

Jubileumi eseményt szerveztünk Budapesten – és lehetőség szerint szervezünk összest Selmechányán. Tartalomlemező kutatást indítottunk el, a digitális archívum felhasználásával.

A jubileumról hírt adunk más természettudományos folyóiratokban és egyéb honlapokon is.

Lapunk havi példányszáma az új struktúrában 3500 fölé emelkedett, a terjesztést már a posta végzi.

Megújítjuk az OEE teljes arculatát, egységes arculati eszközöket biztosítunk a vidéki szervezeteinknek.

Felkaroljuk az állami erdőgazdaságoknál dolgozóknak tervezett képzési programot, mely mintául szolgálhat az ágazati program kialakításához. A programban az Egyesület szakmai rendezvényeinek is szerepük lesz, amennyiben azok beszámítanak a megszerzendő továbbképzési pontszámokba.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Láttatni akarjuk, hogy az OEE felelős szakemberek haladó szellemiségű szervezete.

Vezessen bennünket az *alázat* az erdő, az ember és a szakma iránt!

Csatlakozzunk az idei Vándorgyűlés jelmondatához, az Északerdő Zrt. hitvallásához – miszerint:

„Az erdő unokáink öröksége”!

Tegyük magunkévá, hirdessük egyesületünk veretes jelszavait: „Szakértelem – Erkölc – Összetartozás”!

A következő esztendőben ismét fontos jubileumunk lesz: 2013-ban ünnepelhetjük az első állami erdész szakiskola – egyben a magyar erdészképzés – átszervezésének megindításának 130. évfordulóját.

Páratlan szakirodalmi teljesítményű szervezetünk, az Erdészettörténeti Szakosztály pedig az 50. születésnapját fogja ünnepelni.

Addig is bizakodással, tettekre készen, összetartásunkat megmutatva tekintünk a jövő felé!

Közös célunk egy egységes és tevékeny egyesület, mely selmeci szellemben, korszerű háttérrel szolgálja az erdő és a közösség érdekeit.

Mi olyan szakmát képviselünk, olyan egyesületet építünk, aminek jó dolog a tagjának lenni.

Az Országos Erdészeti Egyesület nevében még egyszer köszönöm a házigazdák szíves vendégszeretetét!

Mindannyiunknak eredményes munkát, sok sikert és jó egészséget kívánok!”

Hallgassunk meg közösen Petőfi Sándor: A hegyek között c. versét, Kulcsár Imre Déryné-díjas előadóművész tolmácsolásában.

* * *

Az erdők szerepének fontosságát a Magyar Köztársaság új Alaptörvénye rögzíti. Ebben a szellemben fogalmazott üzenetet a magyar erdész-társadalom számára dr. Fazekas Sándor vidékfejlesztési miniszter. Mivel külföldi útja miatt a miniszter úr nem tudott ma köztünk megjelenni, felkérem Wisnovszky Károlyt, a Nemzeti Élelmiszerbiztonsági Hivatal Erdészeti Igazgatóságának igazgatóját, hogy olvassa fel a levélben elküldött gondolatokat.

„Szívből gratulálok Önöknek az Egyesület fennállásának 161. évfordulója alkalmából.

Az Országos Erdészeti Egyesület a világ legrégebbi erdőgazdasági érdekvédelmi egyesülete, amely a nemzedékről nemzedékre átörökített szaktudás leté-

teményese, őrzője. A Kárpát-medencében összpontosult, évszázadok során felbalmozott szellemi tőkét világszerte megbecsülik. Az időtállóság és a korszerűség különleges elegye adja meg e tudás értékét, rendkívüliségét. Mindannyiunkat büszkeséggel tölt el az is, hogy az idén 150 éves Erdészeti Lapok szintén a legrégebbi a folyamatosan megjelenő hazai agrárlapok között.

A magyarság kiemelkedő egyéniségeinek gondolataiból minden időben fel lehet építeni egy olyan nemzeti fejlesztési programot, amely megfelel az adott kor kihívásainak. Ezt tükrözik Kaán Károly szavai is, melyek egybecsengenek a Nemzeti Vidékstratégiában megfogalmazott alapelvekkel: „Én az erdő nemzeti tőkének (...) tartom, melyet nem szabad megtámadnunk, eltékoznunk, melynek megtartásában és nevelésében kormányoknak, egyeseknek, községeknek s az egész nemzetnek, törvényhozásnak, közigazgatásnak és népnevelésnek közre kell működniük!”

Magyarország természeti értékeinek legjavát az erdőgazdálkodók őrzik példamutató módon. Túlzás nélkül mondjuk, hogy kontinensünk és bolygónk jövője azon áll vagy bukik, hogy a nemzetek vezetői belátják-e: az erdőkkel csak fenntartható módon szabad gazdálkodni. A magyar EU-elnökség kiemelkedő sikere, hogy a tagállamok elkötelezték magukat egy Európai Erdőegyezmény létrehozása mellett. Az egyezmény célja, hogy az európai polgárok érdekében érvényesítse az erdők hármasság gazdasági-környezetvédelmi-közjóléti funkcióját, biztosítsa a fenntartható gazdálkodás egyre szélesebb körű elterjedését Európában.

Az idén szeptemberben lesz a következő tárgyalási forduló Bonnban, így sokkal remélhetjük, hogy már 2013 végére megszületik az Erdőegyezmény. Az egyeztetéseken a vidékfejlesztési minisztérium kiemelt figyelmet fordít arra, hogy a hazai érdekek, az erdőgazdálkodók által elért eredmények és elvárásai helyet kapjanak az egyezményben.

Egyre bővül az uniós erdészeti támogatások köre. A Natura 2000 erdőkben elrendelt korlátozások utáni kompenzáció lebetősége, valamint a fiatal erdők állománynevelésére nyújtható támogatás iránt egyaránt komoly érdeklődést tapasztalunk. Határozott szándékunk, hogy a 2014-től kezdődő költségvetési időszakban a támogatási jogcímek lehető legszélesebb skáláját használjuk fel az ágazat fejlesztésére.

A források legnagyobb része egyelőre a magánerdőkben gazdálkodók számára elérhetőek, de 2014-től egyre több támogatási lehetőség nyílik az állami erdőkben gazdálkodók számára is. Ezek jellemzően környezetvédelmi célokat szolgáló támogatások. Így remélhetőleg meg tudjuk védeni azt az álláspontot, amelyet több tagország is képvisel: hogy a „zöldítést” tulajdonostól függetlenül minden erdőben támogatni leessen.

Szívből gratulálok a díjazottnak és az Egyesületnek!

Budapest, 2012. július 5.

Üdvözlettel Dr. Fazekas Sándor vidékfejlesztési miniszter

Felkérem dr. Seregi Jánost, az állami erdőgazdaságok tulajdonosi jogait gyakorló Magyar Fejlesztési Bank ügyvezető igazgatóját, beszédének megtartására.

„Különleges helyzetben állok itt ma Önök előtt. Egy részről, mint a Magyar Fejlesztési Bank Zrt. ügyvezető igazgatója, akihez a 22 állami erdőgazdaság tartozik, másrészt, mint Seregi János, az Országos Erdészeti Egyesület tagja, a Visegrádi csoportból. Így nagyon figyelem kell arra, hogy mit mondok Önöknek ma, mert tartanom kell az elnöki megrovástól.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Liebe Gäste!

Elnök úr azt javasolta nekem, hogy beszéljek az MFB és az állami erdők kapcsolatáról, az elmúlt 2 évről. Úgy döntöttem, nem terhelem Önöket sem számokkal, sem eredményekkel. Beszélek Önöknek arról az érzésről, amit tavaly tapasztaltam Zala megyében, amikor Zalaegerszegen volt a Vándorgyűlés.

A Vándorgyűlés szombati napja, maga a küldöttgyűlés, szóban nehezen kifejezhető érzéseket váltott ki az emberből. Leginkább a család fogalmával írható körül az, amit akkor éreztem. Látni, hogy egy 161 éve működő egyesület, akit megrán-

gatott a történelem és ennek ellenére meg tudott maradni, mindenképpen ahhoz fogható, ahogy egy család összetartozik, bajban és jóban is összefog az értekei és a tagjai érdekében.

A pillanat a néma csendben, mikor a klopacska hangjára felsorolják azon kedves kollegáik névsorát, beosztástól és végzettségtől függetlenül, akik elhagytak minket, olyan mély emberi tulajdonságokat rejt, amelyekre Önök méltán büszkék lehetnek.

Ehhez még ráadásként jön az ezt megelőző szakmai nap a baráti esttel együtt. Szemmel látható az az öröm, amit a találkozás okoz Önöknek. Többségüknek ez a két nap sokat jelent – mert a munkájuk lefedi az egész országot –, így csak itt találkoznak évente újra meg újra.

Ezt jelenti a család is, hiszen mindannyian tudjuk, hogy a mai felfokozott életünkben sajnos csak egy-egy jeles ünnepnapon találkozunk szeretteinkkel.

Önök mindannyian hűen követik a selmebányai, soproni örökséget. Mint az MFB Zrt. egyik vezetője, ezt látom az állami erdőgazdaság vezérigazgatóinak szemléletében is. Bízom benne, hogy örökségüket megőrzik és továbbadják utódaiknak. Ezek azok a gyökerek, amik nélkül most nem lennénk itt, amire méltán lehetnek büszkék.

Megköszönöm az Északerdő Zrt. valamennyi kollégájának a kiváló szervezést.

Van a teremben egy úr, aki családjától távol a „másik családjánál” tölti születésnapját a mai napon. Isten éltesse Zay Adorján vezérigazgató urat 43. születésnapja alkalmából!

Ezért is megisztelő számomra, hogy szólhattam Önökhöz. Ne feledjék, nem az számít, hogy a leggazdagabb emberek legyenek a temetőben, ami igazán számít az, hogy úgy térjenek nyugovóra éjszaka, hogy valami csodálatosat alkottak.

A 161 évre és a munkájukra, amit nap mint nap végeznek, méltán mondhatjuk, csodálatosat alkotnak.

Köszönöm, hogy meghallgattak.”

Az idei Vándorgyűlésünket az ország legnagyobb területét kezelő erdészeti társasága rendezti. Felkérem Zay Adorjánt, házigazdánkat, a társaság vezérigazgatóját, hogy tartsa meg beszédét.

„Tisztelt Ünnepi Közgyűlés!

Az erdészek 143. Vándorgyűlését rendező ÉSZAKERDŐ Zrt. nevében tisztelettel köszöntöm mindannyiukat!

Remélem, szakmai épülésükre szolgált a tegnapi délutáni program; a napjainkban egyre jobban elvárt és divatos természetközeli erdőgazdálkodás mellett a most már hagyományosnak számító gazdálkodási módokból is tudunk hasznosítható, maradandó mintát mutatni. Bízom benne, hogy a szakmai épülés mellett a baráti találkozásokra, beszélgetésekre is jutott elegendő mód és lehetőség, mindenki élt az alkalommal – és túl is élte azt.

Hogy a szakestélyekről ismert példával éljek – és ezt itt Miskolcon bátran merem tenni –, ma a komoly poharakon a sor. Ezért a tegnapi megnyitó köszöntés után engedjék meg, hogy ezen az ünnepi ülésen néhány további gondolatot röviden megosszak Önökkel.

Az erdő unokáink öröksége.

Ezt a jelmondatot tűzte zászlajára évtizedekkel ezelőtt az Északerdő, és ez a jelmondat adja a keretet Vándorgyűlésünk szakmai programjai, ünnepi eseményei köré.

Látszólag egyszerű, magától értetődő gondolat, hisz ki ne ismerné és idézné például azt a mondást, amely a fát ültetők jövőbe vetett hitét ábrázolja.

Az erdőgazdálkodás napi gyakorlatában mégis olyan feladat elé állít ez a mondat, aminek megvalósulásáért nap mint nap kemény munkával tenni, dolgozni kell.

Az Északerdő Zrt. a legnagyobb erdőterületet kezelő állami erdőgazdaságként összesen 107 ezer hektár erdő fenntartható használatáért, az itt folyó gazdál-

kodásért felel. Társaságunk jelen van Borsod-Abaúj-Zemplén megye területének majd minden településén – és sajnos sok helyen az önkormányzat mellett az egyetlen, aki munkalehetőséget biztosít.

Komoly kihívás teljes szakmai meggyőződéssel az unokák örökségének megtartását, érdekeit képviselni ott, ahol a ma emberének is kevés a kenyerre. Az erdő sokat hangoztatott három funkciójából térségünkben kiemelt szerepe van a szociális funkciónak. A hazai gondolkodás sokszor leegyszerűsítve csak a közjóléti, rekreációs igények kiszolgálását érti ezen funkció alatt, pedig világviszonylatban ennél jelentősebb a munkahelyteremtésen, a megélhetés biztosításán, a valódi vidékfejlesztésen keresztül biztosított szociális tartalom.

Az erdő javainak fenntartható hasznosítására, az ebből származó munkahelyekre, az erdő által kínált megélhetésre szüksége van a társadalomnak. A többi állami és magán erdőgazdálkodóhoz hasonlóan az Északerdő is kulcsfontosságú munkalehetőséget teremt a vidéki lakosság számára. 350 saját alkalmazottja mellett több mint 100, jellemzően kis- és közepes vállalkozásnak kínál megélhetést, és az idei évben kiemelkedően nagy létszám, összesen 600 fő közfoglalkoztatását vállalta.

A jelen nehézségeinek legyőzése nélkül ugyanis nem védhető meg az unokák öröksége.

Ezért az itt élő vidéki emberek számára nem szegyen az erdővel gazdálkodni, az erdő termékeit hasznosítani. A gazdálkodást körülvevő, egyre szaporodó térbeli és időbeli korlátozások hatásait ebbe a környezetbe helyezve kell szemlélni és értékelni. A legális gazdálkodás, a javak fenntartható hasznosítása nem bűn, hanem az egyén és a közösség túlélését, optimális eset-

ben jólétét szolgáló racionális cselekedet. Növekvő erdőterület, folyamatosan gyarapodó fakészlet mellett, Európa legszigorúbbjai közé tartozó jogi szabályozási környezetben ma Magyarországon nem lehet bűn legálisan faanyagot termelni. Különösen, ha nem öncélú cselekedetről, hanem az egész társadalom javát szolgáló, megélhetést adó, közjóléti funkciók fedezetét biztosító munkáról van szó.

Bűn viszont, és minden eszközzel megakadályozandó cselekedet az illegális fakitermelés, a falopás. Régiókban sajnos napi problémát jelent. Nem-hogy a következő nemzedékek örökségét, de helyenként a jelenkor eredményeit veszélyezteti. Visszaszorítására minden eszközt, erőforrást fel kell használni, mert mit sem ér a védettség, a természeti értékek ismerete, ha eltűnik az azoknak helyet adó életközösség.

Nem szabad azonban összekeverni az erdei javak legális hasznosítását az illegális, törvényt nem ismerő pusztítással. Sajnos az időnként semmiből előbukkanó és ködbevesző szellemlovagok, a világ megmentése szlogen mögé bújó, önös célokat hajszoló szervezetek is próbálják esetenként besározni az erdőgazdálkodást. Szakmánknak fel kell emelnie a hangját, és határozottan el kell ítélnie az egyre gyakoribb ez irányú kísérleteket.

Meg vagyok győződve róla, hogy az Északerdő jó gazda módjára kezeli a rábízott állami vagyont, végzi mindennapi feladatait. Komoly örökséget kapunk elődeinktől és legalább ilyen vagy még jobbat akarunk hagyni az utánunk jövőknek.

Mint hallhattuk és tudjuk, Egyesületünk életében tiszteletet érdemlő jubileumok követik egymást. A tavalyi Vándorgyűlésen emlékeztünk az alapítás

160. évfordulójára, míg idén az Erdészeti Lapok 150 éves jubileuma ad okot az ünneplésre. Ezek az emlékezések mindig alkalmat adnak a visszatekintésre, a korábbi időszakokban dolgozó kollégák munkájáról való megemlékezésre. Így van ez a mostani miskolci Vándorgyűlés tekintetében is, ahol az 1968-as vándorgyűlésre, az akkor és azóta itt dolgozó kollégákra emlékezünk. Segíti mindezt a kor dokumentumainak feltárása, az egykori fényképek közzététele, a korábbi helyszínek felkeresése.

Különleges érzés volt számomra negyvennégy év elteltével újabb vándorgyűlést megnyitni Miskolcon, érezve és ismerve elődeink munkáját és eredményeit. Kívánom, hogy a megújulásból lendületet kapó Egyesületünk további évtizedekig képviselje a szakmaiság és összetartozás eszméit, melyek legteljesebben talán a vándorgyűlések szervezésekor jelennek meg a nyilvánosság előtt.

A 143. Vándorgyűlés szervezőjeként pedig köszönöm az állami erdőgazdaságok tulajdonosának, hogy hozzájárult a szervezőktől nem kis anyagi és időráfordítást igénylő esemény megrendezéséhez.

Külön köszönettel tartozom a szervezésben fáradhatatlanul dolgozó kollégáimnak, különösen *Bak Julianna* és *Papp Gyula* vezérigazgató-helyetteseknek és a miskolci helyi csoport titkárnak, *Bányai Péter* erdőművelési vezetőnek. Köszönöm Miskolc városának és a miskolci egyetemnek, hogy nem feledve a szakjaink közötti közös gyökereket, befogadott bennünket és a szervezés minden kérdésében rugalmas partnerként vett részt.

És külön köszönöm a rekord létszámú résztvevőnek, kollégáimnak és vendégünknek, hogy megtiszteltek jelenlétükkel, érdeklődtek szakmai eredményeink iránt. Bízom benne, hogy az összetartozás érzésében megerősödve térnek vissza napi munkájuk mellé, melynek során soha ne feledjék: az erdő unokáink öröksége!

Köszönöm megtisztelő figyelmüket!”

Az idei év egyesületünk lapjának, az Erdészeti Lapoknak 150 éves jubileuma. Egyesületünk tagsági reformjának eredményeként az idei évtől ismét minden tagunk személyesen kézhez kapja a nemcsak szakmai, hanem sajtótörténeti szempontból is jelentős folyóiratot. Ezzel biztosítottuk újságunk továbbélését. Legyünk büszkéek értékeinkre, ismerjük meg azokat! Felkérem dr. Oroszi Sándort, az Erdészettör-

téneti Szakosztály elnökét, hogy a jubileumi év programjainak sorába illeszkedve tartsa meg rövid összefoglaló előadását az 1862-ben alapított lap történetéről.

„Mivel a résztvevők a Lapok történetének tételes leírását az ajándékcsomagban megkapták, én csak három, a

150 év alatt együttesen ható tényezőket emelek ki. Ezek: az elődök, a hagyományok tisztelete; a Lapok folytonossága és a megújulási képesség.

Az első, 1862-től 1918-ig terjedő időszakban mindegyik együttesen hatott azzal, hogy az alapítók *Divald Adolf* és *Wagner Károly* különös tiszteletnek örvendett. Az egyesület közleményévé vált Erdészeti Lapok /külső megjelenése/ és belső témabeosztása az alapítók által „kitalált” módon jutottak el az OEE tagságához, olvasóihoz.

Az első világháborút követő néhány évben elsősorban a folytonosság került előtérbe, mivel mind az Egyesület, mind

a Lapok szerkesztése, kiadása megszakadt. A trianoni Magyarország talpra állása szintén időbe telt, s benne az erdőszakma kibontakozása, magára találása szintén hosszabb folyamatként írható le. 1935-36-ra érték el a korábbi egyensúlyt, a hagyományok, a folyamatosság és a megújulás egységét. Ez utóbbit jellemezhetjük az idegen nyelvű összefoglalók közlésével, ami az 1936. évi magyarországi II. Nemzetközi Erdőgazdasági Kongresszus idejére valósult meg. A második világháború éveit, különösen a front közeledése ismét a folyamatosságot veszélyeztette, hogy aztán 1944 végétől 1948-ig mind az OEE, mind a Lapok tetszhalott állapotba kerüljön. Az újjáéledés során a hagyományoktól, az elődök tiszteletéből csak a „haladók” – értsd a korszaknak megfelelőek – maradhattak meg, de legalább a folyamatosságot sikerült helyreállítani. A tartalmi, sőt formai megújulás 1950-ig tartott, amikor a folyamatosság – ismét hatalmi, politikai beavatkozásra – megakadt.

Az 1952-ben induló, Az Erdő című periodika eleinte nem vett tudomást az elődökről, de legalább egy új folytonosságot kezdett el, amely jó évtized múltán kezdte felvállalni az Erdészeti Lapok hagyományainak egyes elemeit. Annál is inkább, mert az Egyesület közleménye lett, és a szerkesztőbizottság elnöke az OEE vezetőségének tagja. A folyamat az 1980-as években teljesedett ki. Igaz, még Az Erdő a cím, de már az Erdészeti Lapok évfolyamának feltüntetésével mind a hagyományok, az elődök tisztelete, mind a folyamatosság, mind pedig a megújulás képessége egyensúlyba jutott. Miközben a magyar gazdasági és politikai élet – összefüggésben szövetségeseink válságával –

Fekete Gyula főtűkár

mind nagyobb és megoldhatatlannak bizonyuló kihívásokkal volt kénytelen szembenézni.

1990-ben Az Erdő helyett újra Erdészeti Lapok jelentek meg. Az elődök tisztelete és a folyamatosság helyreállt. A formai megújulás mellé tartalmi is került, amelyet az olvasói igények átalakulása indokolt. Végül a megújulás bizonyítéka, hogy napjainkban a 150 év-folyamnyi Erdészeti Lapok digitális formában is hozzáférhető. Azaz a megújulási képesség eljutott a legkorszerűbb adathordozókig – szintén a mai olvasói igényeknek megfelelően.

A történeti áttekintés végén ismét felhívom a figyelmet az említett három tényezőre, amelyek szakmai folyóiratunkat 150 évig jellemezték. S egyben tanulságként kimondom: az erdészek tájgondozását, továbbá a magyar nyelvű és szellemű generációk fenntartását az ismét megújuló Erdészeti Lapoknak töretlenül szolgálnia kell.”

Hagyományainknak megfelelően kérem a Közgyűlést, hogy felállva tisztelegjünk a tavalyi Vándorgyűlés óta elhunyt tagtársaink, kollégáink emléke előtt. Emlékezik: dr. Sárvári János, egyesületi könyvtárunk őre.

Dr. Andor József Bedő Albert-díjas erdőmérnök, *Ary László* erdősztechnikus, *Bacsó Lajos* erdősztechnikus, *Bécsi János* erdősztechnikus, *Beke István* erdősztechnikus, *Bene János* erdősztechnikus, *Boros József* egyéb felsőfok, *Bödöcs László* erdősztechnikus, *Czene Pál* erdősztechnikus, *id. Csala Flórián* erdősztechnikus, *Csillag Ferenc* erdősztechnikus, *Dezső Gyula* erdősztechnikus, *Dobribán Géza* erdőmérnök, *Dudás István* erdőmérnök, *Eged István* erdősztechnikus, *Fodor István* erdőmérnök, *Frankó János* Bedő Albert-díjas erdőmérnök, *Gertbeis Antal* erdőmérnök, *Gránitz András* agrármérnök, *Halász Aladár* Bedő Albert-díjas erdő-

mérnök, az OEE tiszteletbeli tagja, *Hancz László* erdősztechnikus, *Hulják József* erdőmérnök, *Iván Tibor* erdősztechnikus, *Jánosi István* erdősztechnikus, *Jubász Jenő* erdőmérnök, *Kiss Antal* erdőmérnök, *Kocsor Gyula* erdősztechnikus, *Laczkó György* erdősz, *Mosolygó József* erdősztechnikus, *Nagy Sándor* erdősztechnikus, *Oláb Tibor* Bedő Albert-díjas erdőmérnök, *Petróczi László* erdősztechnikus, *Princzes József* Decrett József-díjas erdősztechnikus, *Pütkösti Imre* aranydiplomás erdőmérnök, *Rádló László* erdősztechnikus, *Regős István* erdőmérnök, *Sándor József* erdőmérnök, *Sipos Sándor* erdőmérnök, *Szabó Balázs* erdőmérnök, *Szabó Elemér* erdősztechnikus, *Szabó József* kerületvezető erdősz, *Szákóvics Imre* erdősztechnikus, *Szente András* erdőmérnök, *Szilágyi Imre* erdősztechnikus, *Szivós Ferenc* erdőmérnök, *Szulcsán Gábor* erdőmérnök, *ifj. Takács Zoltán* erdőmérnök, *Tomity Iván* erdősztechnikus, *Varró István* erdősztechnikus, *Zágoni István* erdőmérnök, *Zilaby Aladár* Kaán Károly-díjas erdőmérnök.

Tisztelt Ünnepi Közgyűlés, programunk folytatásaként hallgassák meg Áprily Lajos: Biztatás fiatal fenyezőknek c. versét, Kulcsár Imre előadásában. Ezután közgyűlésünket az Országos Erdészeti Egyesület kitüntetései átadásával folytatjuk.

Felkérem dr. Kosztika Miklóst, a Díj Bizottság elnökét, ismertesse a bizottság ez évi munkáját, valamint a kitüntetést elnyert személyek nevét.

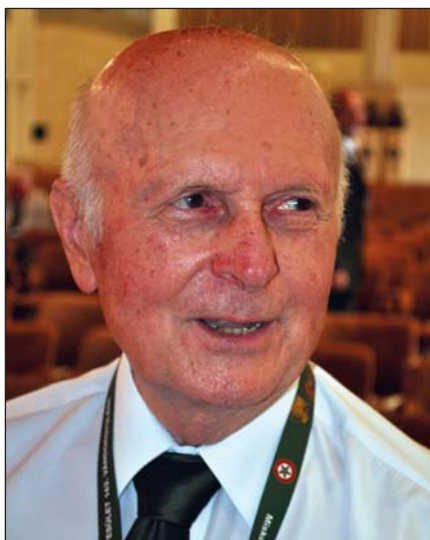

Felkérem Zambó Péter elnökünket és Szabó Vendelt, az Egyesület technikus alelnökét a kitüntetések átadására.

Tiszteletbeli tagsági díszoklevél

Dr. h.c. Dr. BONDOR ANTAL
erdőmérnöknek

Az aranydiplomás erdőmérnök, az erdészeti tudományok kandidátusa, ny. egyetemi tanár, egyetemünk, a Nyugat-magyarországi Egyetem tiszteletbeli doktora erdőmérnöki oklevelének megszerzésétől, 1954 óta áll a magyar erdőgazdálkodás szolgálatában. Kezdetben, 10 éven keresztül Dél-Zalában a szakma gyakorlati részét művelte termelési, majd erdőművelési osztályvezetőként. Ezt követően szakmai munkája Budapestre szólította, ahol 17 éven át az erdészeti ágazat fejlesztésével és igazgatásával foglalkozott különböző vezető beosztásokban (OEF főmérnök, FAGOSZ műszaki igazgató, minisztériumi osztályvezető). Erre az időszakra eső gazdag tevékenységét a Mezőgazdasági Minisztéri-

um Erdészeti Főosztálya vezetőjeként zárta 1982-ben.

1983-ban került át az Erdészeti Tudományos Intézet budapesti központjába, ahol először főigazgató-helyettesként, majd 6 éven át az intézmény főigazgatójaként irányította az ágazati kutatást. Közben 1991-től Sopronban, az egyetem Erdőművelési Tanszékére egyetemi tanári kinevezést kapott és megbízták annak vezetésével is. Jelenleg professor emeritusként értékes tanácsaival segíti az erdőművelés tudományának fejlesztését. Tudományos és oktatói munkáját számtalan önálló könyv, könyvrészlet, egyetemi jegyzet, szakcikk fémjelzi.

Aktív résztvevője és részben vezetője volt és maradt ma is a hazai erdészszakmai és tudományos közéletnek (MTA Erdészeti Bizottsága, Alföldi Erdőkért Egyesület, Országos Fajtaminősítő Tanács). Szülőföldjén, a Kiskunságban 17 éven keresztül az igazgatóság elnöke volt a kecskeméti székhelyű állami erdészeti zrt.-nek. Gazdag életútját állami, szakmai és egyesületi kitüntetések sorával ismerték el.

Az Országos Erdészeti Egyesületben évtizedek óta meghatározó szerepet tölt be. 57 éve, 1955-ben csatlakozott az egyesületi élethez. 1983-tól az ERTI Helyi Csoportjának elnöke, 1993-tól napjainkig a Kecskeméti Helyi Csoportnál tevékenykedik. A hatvanas évektől tagja

az Erdőművelési Szakosztálynak, ahol a titkári teendőket is ellátta. Tagja volt az időközben átalakult Műszaki-Fejlesztési Szakosztálynak is.

Egyesületi munkájára is jellemző volt a szakmai és tudományos életben tanúsított aktivitása. 1972-től tíz éven át tagja és titkára az egyesület Oktatási Bizottságának. Huszonkét éven át tagja Az ERDŐ szerkesztőbizottságának, ahol számos írása jelent meg mind tudományos, mind egyesületi témákban. 1987-től 2003-ig, tizenhat éven át elnökként vezette a Díj Bizottság munkáját, jó érzékkel koordinálva a szakmai és az egyesületi életben kimagasló teljesítményt nyújtó kollégák elismerését. 1985-89 között az OEE Elnökség, majd

a rendszerváltást követően négy éven át a Választmány tagja. 1971-től kezdődően tíz éven át szervezője és felelőse a Műszaki Napok rendezésének. A Vándorgyűléssel együtt szervezett szakmai rendezvény kiemelkedő és hiánypótló szerepet töltött be az akkor nehezen megismerhető európai és világszínvonalú technológiák, technikai fejlesztések hazai bemutatásában. 1985-ben kiemelkedő szakmai munkássága mellett a korabeli indoklás szerint „harminc év aktív egyesületi tevékenységét” ismerte el az Országos Erdészeti Egyesület a Bedő Albert-díj adományozásával.

Munkássága magas színvonalon ötvözi gyakorlati, igazgatási, kutatói és oktatói tapasztalatait. A hazai erdőművelés gyakorlati fejlesztésének, kutatásának és oktatásának egyik legkiválóbb iskolateremtő egyénisége, aki emberséges magatartásával és szerénységével a magyar erdész társadalom és Egyesületünk elismert alakja. Mindezen tulajdonságai teszik méltóvá a legmagasabb egyesületi kitüntetésre.

Bondor Antal szívet-lelket melengető szavakkal köszönte meg az elismerést.

ELISMERŐ OKLEVÉL

kitüntetését kapnak

Balázs Mária Éva újságíró, szakmai közönségkapcsolati referens, Észak-Magyarország kommunikációs hálózatának kulcsszemélyisége, szakmánk pozitív eseményeinek és törekvéseinek korrekt tolmácsolója.

Borosán István erdőmérnök, a Kaposvári Helyi Csoport tagja, a Marcali Erdészet igazgatója, az erdő- és vadgazdálkodás összhangjának megteremtésén munkálkodó szakember, segítőkész cimborája.

Csapó József erdőmérnök, a Soproni Helyi Csoport tagja, a Hegyvidéki Erdészet vezetője, szakmánk gazdálkodási, közjóléti, természetvédelmi és oktatási feladatainak összehangolásán sikeresen dolgozó kolléga.

Dudás Pál erdőmérnök, a Bajai Helyi Csoport tagja és korábbi titkára, hajósi erdészetvezetőként a gemenci térség erdőgazdálkodási, természetvédelmi, vadgazdálkodási teendőinek elkötelezett szakembere.

Gembiczki Ferencné erdésztechnikus, az Egri Helyi Csoport tagja, nyugdíjas kerületvezető erdész, a mátrai erdőgazdálkodás igényes szakembere, a térség civil szervezeteivel kialakított aktív kapcsolatok erősítője.

Gembiczki Ferenc erdésztechnikus, az Egri Helyi Csoport tagja, nyugdíjas kerületvezető erdész, aki a Galyatető

környéki erdők természetes kezelésén, az erdő- és vadgazdálkodás egyensúlyának biztosításán munkálkodott.

Gyenes István erdőmérnök, a Veszprémi Helyi Csoport tagja, műszaki vezető, a Gödöllő környéki állami erdőterületeken az erdőművelési és vadgazdálkodási tevékenység sikeres összehangolója.

Jancsó György erdőmérnök, az Informatikai Szakosztály tagja, nyugdíjas erdőrendezési osztályvezető, a légi fényképek alapján készített gazdálkodási és tematikus alaptérképek, valamint a digitális térképezés szakértője.

Laki László gépészmérnök, a Gépesítési Szakosztály tagja, sárvári gépesítési műszaki vezető, az erdészeti gépek karbantartásának és javításának elismert szakembere, az ágazati gépfejlesztések résztvevője.

Léránt János erdésztechnikus, a Nagykanizsai Helyi Csoport tagja, letenyi kerületvezető erdész és természetfotós, aki kiemelkedő tapasztalattal, magas színvonalon valósította meg a zalai bükkösök természetes felújítását.

Molnár József természetvédelmi mérnök, a Budapest HM Helyi Csoport tagja, a Táborfalvai Erdészet műszaki vezetője, a területén folyó erdő- és vadgazdálkodási feladatok összehangolt végrehajtásának szakembere.

Orbók Ilona erdőmérnök, az Erdélyi Helyi Csoport titkára, aki kimagasló szakmai munkája mellett sokat tett a

Kárpát-medencei erdészeti szakemberek intézményesített kapcsolatainak megvalósításáért.

ifj. Partos Kálmán erdőmérnök, a Baranya megyei Helyi Csoport tagja, kárász erdőgondnok, a folyamatos erdőborítást biztosító üzemmódok mecseki alkalmazásának úttörő képviselője.

Puskás Mihály erdőmérnök, a Debreceni Helyi Csoport tagja, középiskolai szaktanár és magánerdő-gazdálkodó, hortobágyi fafaragó tábort és kiállítások lelkes szervezője.

Rácz Imre erdésztechnikus, a Zalaegerszegi Helyi Csoport tagja, erdőbirtokossági szakirányító, a Zalaújlak környéki magánerdők őshonos fajajokkal történő átalakításának szakembere.

Rabi Attila erdésztechnikus, a Kecskeméti Helyi Csoport tagja, kiskunsági kerületvezető erdész, az ártéri erdőgazdálkodás nagy munkabírású, lelkiismeretes egyénisége, helyi érdekvédelmi képviselő.

Schweighardt Ottó erdőmérnök, a Budapest ÁESZ Helyi Csoport tagja, erdő-főfelügyelő, korábbi sokrétű vértesi erdőgazdálkodó, az egyesületi múlt kutatója és örökségének ápolója.

Végh Gábor mezőgazdasági gépészmérnök, magánerdő-gazdálkodó és Kisbajom község polgármestere, aki a térség mező-, erdő- és vadgazdálkodóinak együttműködését és települése felvirágoztatását kreatívan és mintaszerűen oldotta meg.

Bedő Albert emlékérmét kapott

ANDRÉSINÉ DR. AMBRUS ILDIKÓ
erdőmérnök

Az Egyesület munkájában 1983-óta vesz részt. Szellemisége meghatározó erővel hat a környezetében. A diákság és pedagógusok közösségeit egyaránt a magyar erdészet ügye mellé állította. 1996-tól a Helyi Csoport vezetőségi tagja, lelkiismeretes munkájával számos országos visszhangot kiváltó, szakmai rendezvény és családias hangulatú összejövetel házigazdája. Az Egyesület Oktatási Szakosztályának évek óta aktív tagja, annak 1999 óta

titkára. Bedő Albertnek, mint az ásatthalmi erdészeti szakiskola névadójának emlékézt személyesen és az iskola kollektívájával közösen folyamatosan ápolja.

Erdőmérnöki oklevelelnek megszerzésétől, 1986-tól az ásatthalmi erdészeti szakiskola tanára. 1991-ben mérnök-tanári oklevelet szerzett, majd 1997-ben mérlegképes könyvelői szakképesítésre tett szert. 1994-ben doktori fokozatot szerez.

A Bedő Albert Erdészeti Szakiskolának 1989-től igazgatóhelyettese, 1996-óta igazgatója. Működése eredményeként a hagyományos erdészeti szakma oktatása mellett újabb szakmák oktatását vezette be, 2004-től érettségi vizsgára felkészítő, szakközépiskolai képzés is folyik. Több tankönyv, kiadvány és cikk szerzője. Jelentős eredményeket ért el az iskola építményeinek fejlesztésében, felújításában. Megkérdőjelezhetetlen hitelessége, felkészültsége a rá bízott feladatokra nagyban hozzájárult ahhoz, hogy az erdészeti szakoktatás meghatározó egyéniségévé váljon.

BAK JULIANNA
erdőmérnök

1990-2010 között a Miskolci Helyi Csoport titkára. Működése alatt kialakult a szélesebb szakmai kitekintést elősegítő belföldi és határ menti tanulmányutak rendszere. Aktív résztvevője az erdész-bányász-kohász hagyományok regionális szintű ápolásának, a Fazola-napok elindításának. Megszervezte a régió erdészeti emlékhelyeinek feltérképezését, részt vett az erdőgazdaság erdei iskola hálózatának kialakításában. Különösen szívén viseli a borsodi hátrányos helyzetű erdészek, nyugdíjasok megsegítését, amelyhez az Erdészcsillag Alapítvány támogatását is megszerzi. Az Elnökség tagja 1998-2002 között, az Ellenőrző Bizottság tagja 2006-2010 között, 2010-től annak elnöke. Ezek munkáját mindig megalapozott véleményével segítette. Több országos és régiós rendezvény szervezője. Az OEE három szakosztályának meghatározó tagja.

Erdőmérnöki diplomáját 1983-ban szerezte, 1984-től az ÉSZAKERDŐ Zrt., illetve jogelődjénél dolgozik, kezdetben műszaki, később közgazdasági szakterületen. Szakismereteinek bővítésére közlekedéscélpítő szakmérnök és mérnök-közügazdász oklevelet szerez. Műszaki területen elért eredményeit új építésű és felújított erdészeti utak, iroda és vadászházak jelölik, amelyek közül kiemelkedik az erdőgazdaság központi épületének külső felújítása. 2002-től a részvénytársaság közügazdasági vezérigazgató-helyettese.

Tudatosan felépített életpályája bizonyítja, hogy kellő felkészültséggel jelentős szakmai sikerek érhetők el, és a mindennapok szakmai feladatai mellett a közösség számára is fontos tevékenységek végezhetők.

KOVÁCS GÁBOR
erdőmérnök

Az OEE-nek 1962 óta tagja. A nyolcvanas évek második felétől a helyi csoport titkára, 1994-2010 között annak elnöke. Titkári és elnöki működése alatt a helyi csoport létszámát jelentősen növelni tudta. Az OEE Díjbizottságának munkáját megfontolt tanácsaival és érveivel 2006 óta támogatja. Nyugdíjasként a kárpátaljai egyesületi szakmai kapcsolatok motorja.

Erdőmérnöki diplomáját 1965-ben kapta. Rövid utárségi erdőgazdasági szakmai évek után 1969-től a Felső-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóságnál helyezkedik el. Ismereteinek gyarapítása

érdekében a BME-n vízgazdálkodási szakmérnöki képesítést szerez. Sikeresen vesz részt az 1970-es Tisza-völgyi árvízi védekezésben és a védművek helyreállításában. A víztározás és a vízpótlás erdőállományokra gyakorolt hatása érdekében érdeklődésének és mérnöki tevékenységének meghatározó eleme, amelyről számos cikket írt jeles szaklapokban.

A Debreceni Erdőfelügyelőség osztályvezetőjeként 1983-tól sikeres erdőtelepítési programot hajtottak végre, amelynek eredményeként 20 ezer hektárral nőtt a megye erdőterülete. 1993-tól 10 éven át a NYÍRERDŐ Rt., illetve jogelődjének vezérigazgatója. Irányításával az erdőgazdaság szakmailag és pénzügyileg stabilizálódott, akác- és nyártermesztési eredményei a világon ismertté váltak. Szakmai életútját több kitüntetéssel ismerték el. A debreceni egyetem címzetes egyetemi tanára. Emberi tartása, humánuma példaértékű. Pályafutása bizonyítja, hogy az ismeretek tudatos bővítésével az erdőmérnök is sikereket érhet el a kapcsolódó szakterületeken is.

Kaán Károly emlékérmét kapott

BURIÁN ENDRE
erdőmérnök

Az OEE-nek 1984 óta tagja. Első munkahelye a MÉM ERSZ pécsi irodája volt, ahol erdőtervezőként dolgozott. Majd a Mecseki EFAG Hetvehelyi Erdészeténél erdőművelési műszaki vezető. Munkakörét jelentős erdősítési hátralékkal, komoly munkaerőgondokkal vette át, amit hatalmas erőfeszítéssel hozott rendbe. Eredményes munkája megyehatáron túlnyúló elismertséget hozott számára. Több éves természetes felújítási programot tervezett meg és irányított. Erdőművelési tapasztalatait fahasználati műszaki vezetői munkakörében is kamatoztatta, amikor folytathatta a természetes felújítások előkészítését, kezelését.

A 2005-ös gyapjaslepke-invázió idején megszervezte és irányította a fertőzés felmérését és a védekezést Baranya megyében, mintegy 3300 hektáron.

Részt vett a vállalatirányítási rendszer erdőművelési és vadászati moduljának fejlesztésében, bevezetésében. Közreműködött a térinformatikai tervező rendszer kialakításában és folyamatos fejlesztésében.

Az erdőgazdálkodás megismertetése, a szakma népszerűsítése terén vállalt ismeretterjesztő előadásokat, amit a helyi sajtóban, illetve az agrársajtóban közölt tájékoztatások, újságcikkek sora jelez. Munkásságát „Az év erdésze” verseny megyei selejtezőjének rendszeres szervezője, lebonyolítója. Az „Erdők hete” rendezvénysorozatban, az erdészeti nyílt napokon is szerepet vállalt.

Az erdőgazdálkodás megismertetése, a szakma népszerűsítése terén vállalt ismeretterjesztő előadásokat, amit a helyi sajtóban, illetve az agrársajtóban közölt tájékoztatások, újságcikkek sora jelez. Munkásságát „Az év erdésze” verseny megyei selejtezőjének rendszeres szervezője, lebonyolítója. Az „Erdők hete” rendezvénysorozatban, az erdészeti nyílt napokon is szerepet vállalt.

LIMP TIBOR
erdőmérnök

A Kisalföldi EFAG-nál kezdte szakmai pályafutását fahasználati, értékesítési szakterületen, majd 1993. évtől a Győri Erdészet vezetője. 1982 óta az OEE aktív tagja.

Kiemelkedő gyakorlati feladatait tudományos megalapozottsággal végzi. A gönyűi homokvidék határ termőhelyein új szemléletű erdőgazdálkodás kialakítását sürgették. Itt a termőhelyfeltárással alapozott fenntartó erdőgazdálkodás vált gyakorlattá.

A Szigetköz átfogó problémáinak megoldásában is élenjáró tevékenységet folytat. Még a természetvédelmi törvény hatálybalépése előtt megkezdte a nemesnyár-gazdálkodás fokozatos átalakítását. A Duna eltereléséből fakadó ökológiai változásokhoz alkalmazkodva egyre inkább az őshonos fajok kaptak szerepet az erdőfelújításokban. Évente készített értékelést a Duna elterelésének erdőállományokra gyakorolt hatásáról. Elkészítette a Phare program keretében a „Közös Szlovák-Magyar Nemzeti Park kialakításának megvalósíthatósági tanulmánya” erdészeti fejezetét, amelyben aggályait is megfogalmazta. Részt vett 2007-től a „Szigetköz-Csallóköz Duna-ártér mellékágrendszer rehabilitációjának közös megalapozása” című tanulmány elkészítésében, erről több nemzetközi konferencián tartott előadást. Tagja a Szigetköz Vízpótló Rendszer Üzemeltetési Bizottságának. Győr város önkormányzatával közösen valósították meg a 260 hektáros Püspök-erdő közjóléti fejlesztését.

Oktatási intézmények (egyetem, technikum), egyesületi csoportok tanulmányútjait szervezi.

**STEINER JÓZSEFNÉ
PLESOVSZKI MÁRIA**
erdőmérnök

Az OEE-nek 1964 óta tagja, az Erdők a Közjóért Szakosztály, valamint az Erdészeti Erdei Iskola Szakosztály alapítója. A Miskolci Helyi Csoport rendezvényeinek alkotó részvevője.

Kezdetben a Borsodi EFAG-nál területrendezéssel és kereskedelemmel foglalkozott. Ezt követően tíz éven keresztül tisztelt és nagyra becsült erdőfelügyelő volt, majd a Bükk Nemzeti Park erdészeti felügyelője lett. Utóbbi beosztásában legfőbb célja volt a természetvédelem és az erdőgazdálkodás konfliktusainak feloldása. Kiemelkedő

en fontosnak tartotta, hogy a nemzeti park munkatársai elméleti és gyakorlati ismeretekre tegyenek szert az erdőrendezés, erdőgazdálkodás és az erdészeti felügyelet terén.

Korán felismerte, hogy a jövő a fiatal nemzedékek környezettudatos életmódra nevelésében rejlik. A magyarországi erdőpedagógia kialakításának úttörő személyisége. Jelentős szerepe volt az erdei iskolák ismeretanyagának, oktatási módszereinek kidolgozásában. Mindig hangsúlyozta az erdésztársadalom felelősségét a fenntartható földi élet kialakításában és megőrzésében.

1999-2004 között az ÉSZAKERDŐ Rt.-nél négy erdészeti erdei iskola kialakításával, oktatási programjuk kidolgozásával és az erdei iskolák népszerűsítésével foglalkozott.

2001-ben a Répáshután tartott nemzetközi Erdőpedagógiai Szeminárium fő szervezője. Aktív irányítója a Madarak és Fák Napja és az Erdők Hete rendezvényeinek. Sok kezdő erdőmérnöknek segítette kezdeti szárnypróbálgatásait.

Decrett József emlékérmet kapott

GOMBÁSI KÁROLY
erdésztechnikus

Tanulmányai befejezésétől, 1976-tól napjainkig a Bakonyerdő Zrt.-nél, ill. jogelődeinél dolgozik. Szakmai pályafutását egy erdőművelő brigádban kezdte, jelenleg a központ erdőművelési osztályán a szaporítóanyag-gazdálkodás és a közjóléti munkák irányítója. Az Egyesületnek 1981 óta tagja.

Az erdőművelés iránti felelős elkötelezettsége 1983-ban kezdődött, amikor megbízták a Pápai Erdészet legértéke-

sebb kerületének önálló irányításával. A kerületben folyó nagy kiterjedésű fakitermelések és az azt követő erdőfelújítások komoly gondot jelentettek számára. Az általa irányított sikeres erdőfelújítások mára komoly erdőkké gyarapodtak. Jelenlegi munkakörében a szaporítóanyag-gazdálkodás cégszintű koordinálását végzi.

2002-től az Erdészeti Szaporítóanyag Terméktanács észak-dunántúli régiójának elnöke. A közjóléti fejlesztések iránti elkötelezettségének eredményeként sok közjóléti objektum, létesítmény megvalósulása kötődik nevéhez: tizenhárom forrásfoglalás, templomromok állagmegőrzési munkáinak irányítása, erdei pihenő és tornapálya rekonstrukciója, a tanösvény létrehozása, a kilátópont felújítása, a Bakony emlékmű megalkotása, a kirándulóerdők rekonstrukciója, az exotakert funkcióbővítése. Nevéhez kapcsolódik két erdészeti erdei iskola létrehozása. Az Erdészeti Erdei Iskola és a Közjóléti Szakosztályban dolgozik.

HOMOKI-NAGY ISTVÁN
erdésztechnikus

Erdésztechnikus oklevelét Sopronban szerezte, majd az Ipolyerdő Zrt. Királyréti Erdészeténél dolgozott 1967 novemberétől 2010 decemberéig, mindvégig kerületvezető erdészként. Ez volt egyetlen, 43 éven át tartó munkahelye. A természet szeretete, tisztelete családi öröksége, amelyet egész életpályáján át megőrzött és gyarapított. Tő mellett szerzett tapasztalatával jelentős érdemeket szerzett az erdő- és vadgazdálkodás helyi egyensúlyának megteremtésében. A rábízott erdővagyonnak nemcsak jó gazdája volt, hanem munkája révén azt gyarapította is. Kezdetektől elfogadta a természetközeli erdőgazdálkodás elveit és azokat a gyakorlatban is megvalósította. Úttörő tevékenységet folytatott a természetes erdőfelújításokhoz igazodó technológiák meghonosításában. Példa értékű természetes és mesterséges erdőfelújítások, nevelőágások sora dicséri. Igényessége, munkabírása, embersége sok tisztelőt szerzett neki a szakmán belül és azon kívül is.

Második hivatásának tekinti az ifjúság környezeti nevelését, amelyet a téma úttörőjeként immár három évtizede művel. 1981-től mind a mai napig szervezője a közismert Börzsönyi Természetvédelmi Tábornak, ahol gyermekek százait vezet rá a természet titkainak megismerésére. Ezek tanulhattak erdőismeretet tőle.

Az Egyesületnek 1973 óta aktív, közmegebecsülést élvező tagja.

Tiszteletet érdemlő pályafutása során elkötelezetten szolgálta az erdészszakma és a természetvédelem kapcsolatát. Környezetében ő az, aki a köztisztületben álló erdész megtestesítője.

STIX JÓZSEFNÉ
erdésztechnikus

Stix Józsefné Kimpf Magdolna erdésztechnikus oklevelét Barcson szerezte. Munkáját már a szakközépiskola elvégzése után, 1983-tól a Somogyi Erdő és Fafeldolgozó Gazdaság Barcsi Erdészeténél erdész gyakornokként kezdte és itt dolgozik ma is. Egyesületi tag 1983 óta.

Önálló kerületvezető erdészként először a Dráván túli erdőket kezelte. Az 1950-es évek nemesnyáras telepítéseit kellett őshonos, ill. a termőhelynek megfelelő, optimális fatermést biztosító erdőtürsülásokra cserélni. Ezen a területen az erdőművelési és fahasználati munkák

komoly szervezői rátermettséget igényeltek. Keze nyomán, a jól elvégzett munka eredményeként ma már kocsányos tölgyeseket, tölgy-köris erdőtürsüléseket és égereseket találhatunk. Vezetésével valósult meg a Sánc kerület közjóléti és turisztikai fejlesztése. Komplex szemléletével hozzájárult a Dráva folyó menti természeti értékek megőrzéséhez.

Jelenleg a Barcsi Erdészet Köblös kerületét vezeti változatos termőhelyi viszonyok között. Jelentős szerkezetátalakítási munkákat valósít meg.

Lakóhelyének vallási közösségében kulturális tevékenységet folytat. A Dráva Völgye Középiskola erdészeti tagozatán keresztül támogatja az ott folyó képzést. Szerénységével, emberséges magatartásával környezetében példát mutat.

Lelekiismeretessége, precizitása leendő. Két gyermek édesanyjaként, kihívásokkal megtűzdelte, eredményes szakmai munkáját hivatásként végző egyénisége példa arra, hogy a magánéleti és a szakmai sikerek kellő hittel elérhetőek és teljes élethez vezetnek.

A kitüntetettek nevében *Kovács Gábor, Burián Endre* és *Homoki Nagy István* mondott köszönetet. Mindhármuk mondandójából áthatott az életútjuk során mindig irányadó emberség, becsület, tisztesség, melynek kötőanyaga a hit.

Kovács Gábor beszédét idézzük:

„Meghatódottan állunk itt az OEE 143. közgyűlésének résztvevői előtt. Nehéz megfelelő szavakat találni, ezért engedjétek meg, hogy elfogódottságomat egy régi emlékemmel oldjam:

Kezdő mérnök koromban az erdőgazdaságunk igazgatója magas kormánykitüntést kapott. Összehívta legközelebb munkatársait (véletlenül és méltatlanul kerültem közéjük), és illy módon, igen szép szavakkal megköszönte munkájukat, azt, hogy a magas kitüntetéshez hozzásegítették. Azzal zárta: „dolgozzatok tovább szorgalmasan, mert van ennél magasabb kitüntetés is.”

Mi, akik most itt előttetek állunk ezt nem mondhatjuk, mert erdész számára Magyarországon nincs a ma itt már kiosztott, és a még kiosztásra kerülő elismeréseknél rangosabb kitüntetés. Köszönet illeti mindazokat, akik sokat tettek azért, hogy a mellettem állók, jómagammal együtt magas kitüntetésben részesülhessünk.

Köszönet illeti helyi csoportjainkat, a régiós képviselőket, az elnökséget, hogy felfigyeltek munkánkra. Nemcsak erdészként végzett szakmai tevékenységünkre, hanem arra is, amit e 3400 tagot számláló civil szervezetben évtizedek óta kifejtünk. Külön öröm számomra, hogy a helyiek, vendéglátóink ajánlására olyan kolléga áll itt mellettem kitüntetettként Bak Julianna személye-

ben, aki példamutatóan sokat tett az Egyesületért helyben és az országos szervezetben is.

Személyes örömmnek is hadd adjak hangot. Kitüntetésben részesült ugyanis Andrésiné dr. Ambrus Ildikó, annak az erdészeti oktatási intézménynek az igazgatója, amelyiknek névadója ugyanaz a kálnoki Bedő Albert, akiről az általunk most átvett emlékérmét is elnevezték. Az égiek kifürkészhetetlen akarata, hogy az én édesapám – aki fiatal erdészként ott, a Királyhalmi Alerdész Szakiskolában volt gyakorlatvezető erdész a múlt század harmincas éveiben – a 42 évvel ezelőtti nyíregyházi vándorgyűlésen szintén Bedő-díjban részesülhetett.

Szeretnék köszönetet mondani mindazoknak, akik e nagyon szép hivatás felé utunkat egyengették, s azoknak is, akik a pályára érve családként mellénk álltak, most is mellettünk vannak támogató szeretetükkel, újabb és újabb energiákkal frissítve időnként bizony lankadó lelkesedésünket.

Tisztelt Közgyűlés!

Az erdészszakmának ma meglehetősen sok nehézséggel kell megküzdenie. A legfontosabb kovász – mint 160 év alatt annyiszor - az Országos Erdészeti Egyesület lehet. Mi, akik megtisztelő javaslatokra, szavazataitokkal elnyertük az Országos Erdészeti Egyesület elismerését, kérünk benneteket, őrizzétek meg e nagy érdekérvényesítő képességre alkalmas szervezet egységét. Az együttműködésben, választott tisztviselőink törekvéseinek segítségével keressük a mostani gondjainkra a megoldást.

Végül, mint aki társai nevében szót kapott, Debrecenből, a kálvinista Rómából is érkeve hadd zárjam szavaim a pár évvel ezelőtti Debreceni Vándorgyűlésen kitüntetett kollegánk által gregorián dallamokkal megszólaltatott kálvinista hitvallással: SOLI DEO GLÓRIA! Egyedül Istené a dicsőség!”

Az Erdészeti Tudományos Intézet a mezőgazdasági miniszter által 1970-ben alapított „Vadas Jenő” emléklappal ismeri el azon szakemberek, kollégák tevékenységét, akik sokat tettek a hazai erdészeti kutatás fejlesztéséért, kiemelkedően sok segítséget nyújtottak az intézet tudományos tevékenységéhez, szakmai, szellemi vagy anyagi téren. A Vándorgyűlés nyilvánossága előtt történő átadással szervezeteink az erdészeti kutatás, a gyakorlati tevé-

kenységet megalapozó szakmai tudományos munka fontosságára hívják fel a figyelmet.

A 2012. évi kitüntetést az Erdészeti Tudományos Intézet főigazgatója, dr. Borovics Attila

Juhász Lajos erdőmérnöknek, a Nyírerdő Zrt. műszaki vezérigazgató-helyettesének sokéves munkája elismeréseként adja át.

Juhász Lajos (balról), mint az alföldi erdőgazdálkodás ismert és elismert szakembere, mindenkor segítette az ERTI terepen folyó kísérleteinek tervezését, támogatta megvalósításukat, és ösztönözte a kutatási eredmények gyakorlatba való átültetését. Így aktív támogató szerepet vállalt az akác és nyár fajtakísérletek kivitelezésében és fenntartásában, a derecskei nyárklóngyűjtemény gondozásában, résztvevője volt az akác fajtajelöltek szelekciójának és a fajtabejelentéseknek.

Fontos koordináló szerepet vállalt a kocsányos és vöröstölgyesek természetes felújításában, valamint a minimális talajbolygatással járó felújítási kísérletekben. Hosszú évekre visszanyúló példaértékű együttműködésben készültek a házi, fekete, intermedia és hikoridió-kísérletek a Nyírerdő teljes területén. Közreműködésével a közelmúltban eredményesen zárultak azok a munkák, amelyek a fahamu erdei elhelyezési lehetőségeit kutatták, valamint az erdőtelepítések szénmegkötésre való hatását vizsgálták.

Juhász Lajos aktív szervezője és érdemi közreműködője a Tiszántúlhoz kötődő erdészeti tudományos rendezvényeknek, lelkes vendéglátója és felkészült szakmai vezetője az intézethez érkező külföldi vendégeknek. Innovatív szemlélete sokat segített a két intézmény közötti harmonikus együttműködés kialakításában és fenntartásában.

A 2012-es év az Erdészeti Lapok másfél évszázados jubileuma mellett Pápai Gábor nyugdíjba vonulásával egy korszak végét is jelenti. Főszerkesztőként Pápai Gábor visszatért a gyökerekhez, visszaállította az újság Egyesülethez kötődő címét, az eredeti mintákat alapul véve megreformálta annak külalakját és tartalmi tagolását. A rendszerváltozás utáni évek nehézségei közepette is szilárd értékrendű, szakmai és erkölcsi szempontból elkötelezett folyóiratot teremtett. Munkásságát az Egyesület 2002-ben Bedő Albert-díjjal, az újságíró szervezetek többek között Az Év Szakújságírója és Hevesi Endre életműdíjjal ismerték el. Tevékenysége és személye mindenképpen megérdemli, hogy Egyesületünk a Vándorgyűlésen, a tagság legnagyobb nyilvánossága előtt mondjon köszöntet Pápai Gábornak.

Gábor, könyvszeretetedet ismerve egy valódi könyvritkasággal, Budai Ézsaiás 1808-ban kiadott Magyarország története c. művével szeretnénk megköszönni két évtizedes munkádat.

* * *

Az ünnepi közgyűlés utolsó pontjaként kérem *Zay Adorjánt*, az Észak-erdő Zrt. vezérigazgatóját, kösse fel a miskolci emlékszalagot az Egyesület Vándorzászlajára, majd adja át azt a 2013. évi Vándorgyűlés házigazdájának, *Kocsis Mihálynak*, a Vértesi Erdő Zrt. vezérigazgatójának.

* * *

A Vándorgyűlés és Közgyűlés zárásaként kérem a tisztelt résztvevőket, hogy énekeljék el az Erdész Himnusz első versszakát.

Fotósok: *Abonyi László, Greguss László Géza, Mőcsényi Miklós, Nagy László, Orosz Gyula, Pápai Gábor, Szegedi László, Szőnyi Zoltán, Tóth Zoltán, Vezér József, Zétényi Zoltán*

Résztevők névsora

Abonyi László, Ábrahám Gábor, Ábrahám István, Ács Péter, Ágoston Gyula, Aipli Zoltán, Alberti István, Áncsán György, André Zoltán, Andreas Niepa-gen, Andrési Dániel, Andrési Pál, Andrésiné dr. Ambrus Ildikó, Antli István,

Babics István, Badari Tibor, Bajnai Csaba, dr. Bak Edina, Bak Julianna, Bakó Csaba, Bakon Gábor, Bakti Péter, Balázs Árpád, Balázs Mária Éva, Bálint Imre, Bálint Sándor, Balogh Árpád, Balogh István, Balogh Péter, Bányai Péter, Barabás Tibor, Bárány Gábor, Bárány János, Baranya Csaba, Barkóczi István, Barton Zsolt, Bartucz László, Battáné Császár Erika, Bécs Jenő, Bede Zoltán, Beély Miklósné, Bekőné Polner Katalin, Benei Zsolt, Benéné Székely Csilla, Beregszászi Olivér, Berg Péter, Berta Tibor, Bilig Zsolt, Bircher Gyula, Blazsev Zsivko, Bocsó Gábor, Bognár Gábor, Bognár Tibor, dr. Bondor Antal, Borka Róbert, Boros Attila, dr. Borovics Attila, Bors László, Boza Donát, Bózsó Gyula, Buday Péter, Bukovenszky József, Bukovics Attila, Burián Endre, Burián Judit, Buris László, Burján Gábor,

Ceglédi Lajos,

Cságyoly Imre, Csákó József, Csanádi Béla, Csapó József, Csejkné Kissimon Mária, Cseppely Attila, Cserép János, Csiger Zsolt, Csiszár Attila, id. Csizmadia Sándor, Csizmadia Sándor, Csizmár Béla, Csókáné Szabados Ildikó, Csomós János, Csonka Tibor, Csontos Péter, Csór Attila, Csordás Nagy László, Csordás Nagy Lászlóné, Csordás Roland, Csőré László, Czifra Szilvia, Czili Kármén,

Dalvári Vince, Hagen Dargel, Frau Dargel, Deák Bárdos Péter, Dégi Zoltán, Dékányné Molnár Judit, Demetrovics Tibor, Demjén Béla, Dénes Károly, Dénes Péter, Dénes Tibor, Dézsi Károly, Dezső Vilmos, Dienes István, Dobi Balázs, Dobó István, Dolgos Attila, Dombai Kálmán, Domján György, Donkó Károly, Dózsa Gábor, Dózsa Lajos, Dózsa Zsolt, Drabbant Zsolt, Drenyovszki András, Druzsa Attila, Dudás Béla, Dudás László Péter, Dudás Pál, Dürgőné Szalay Piroska,

Ecsegi Istvánné, Elekes Huba, Éles Csaba, Emődi Zsolt, Encsi Csaba,

Fajger István, Fajger-Völgyesi Antónia, Farkas János, Farkas Rolf, Farkas Zsuzsanna, Farkasné Erdős Judit, Fazekas

József, Fehér János, Fehér Sándor, Fehér Tamás, Fehérné Rác Ágnes, Fejes Bertalan, Fekete Péter, Feketéné Pechtol Éva, Ferencz László, Ferenczi Tamás, Fifek Katalin, Fodor József, dr. Fodor Márta, Fodor Mihály, Földes Péter, Földesi Antal, Frank József, Frank Tamás, Freller Mónika, Fridel Károly Gábor, Fritsch Ottó, Fróna Antal, Fűr Tamás, Füredi László,

Gál Bálint, Gál László, Gál Sándor, Galamb Gábor, Galambos István, Galvácsné Kertész Viktória, Gáncs Viktor, Gembiczki Ferenc, Gembiczki Ferencné, Gémesi József, Gerely Ferenc, Gerner László, Góhér Zoltán, Gombási Károly, Gombásiné Takács Gyöngyi, Gőr Lajos, Gőbőlös Péter, Gödörházi Gábor, Gönczi István, Göndöcz Péter, Gősi István, Greguss László Géza, Greiner József, Gróf András, Gulyás Imre,

Gyenes István, Gyenes Károly, Gyergyák Lajos, Győrfi Dénes, Győrvári Attila, Győrvári László, Gyurcsik Attila,

Háber Márta, Halmos Zoltán, Hámori Sándor, Hancz Zoltán, Haraszi Gyula, Hári József, Hatos Tamás, Heffler László, dr. Hegedűs Attila, Hegyi Norbert, Heim Márton, Helt Csaba, Herczeg József, Hirmann Antal, Hóbor László, Hoffmann Pál, Homoki József, Homoki-Nagy István, Homoki-Nagy Istvánné, Homolya Károly, Hopka István, Hopp Tamás, Horákné Kalmár Magdolna, Homyánszky Antal, Horváth András, Horváth Dénes, Horváth Ernő, Horváth Gergely, Horváth Péter Brúnó, Horváth Sándor, Horváth Szilárd, Horváth Zoltán, Horváth Zsuzsanna, Hován István Iván, Hölbling Sándor, Hudák Ádám, Hudák László ifj., Hudák Márton, Hulják Péter, Huray Kinga,

Iberpaker Gábor, Illés Péter, Isó Lajos, Izsépi Attila,

Jámbor László, dr. Jámbor László, Jamborich István, Janács Gergely, Jankó Gábor, Jeszenszki Ede, Jozwiak Bernard, Józsa István, Juhász Antal, Juhász István, Juhász János, Juhász Lajos, dr. Jung László, Justin István,

Kacsvinszky Tamás, Kádár István, Kadlicsek János, Kaitz Zoltán, Káli Károly, Kálmán Miklós, Kálmán Szilárd, Kámi László, dr. Kárpáti László, dr. Kárpáti Ugron Anikó, Kaszala Judit, Kecskeméti Zoltán, Kecskés Gyula, Kelecsényi Szilárd, Keller József, Keresztes György,

Keszi László, Keszléri József, Kiczkó Károly, Kiczkó Károlyné, Kiczkó Mónika, Kinizsi János, Király Béla, Király István, Király István, Kis Prumik Ágnes, Kis Sándor, Kiss Béla, Kiss Csaba Imre, Kiss Éva, Kiss Ferenc, Kiss Gábor, Kiss Gábor, Kiss László Tamás, Kiss Tibor, Kisteleki Péter, Kiszály Gábor, Kladiva Tamás, Klement Zoltán, Kluber József, Kocsis Mihály, Koczka Zoltán, Kollár István, Kollár Tamás, dr. Koller Erzsébet, Komáromi Ferenc, Kontra László, Korek Károly, Kormos Ferenc, Kormos József, Kormos Krisztina, Kóródi Sándor, Kósa Attila, dr. Kosztka Miklós, Kovács Endre, Kovács Ferenc, Kovács Gábor, Kovács Gábor, Kovács Gáborné, Kovács István, Kovács János, Kovács Jánosné, Kovács László, Kovács Linda, Kovács Márton, Kovács Miklós, Kovács Pálné, Kovács Róbert, Kovács Tamás, Kovács Tibor, Kökény István, Kővári Ferencz, Köveskúti Zoltán, Kriskó András, Kriskó Bence, Kronekker József, Kulcsár Zsolt, Kun Miklós, Kurucz Gábor, Kuslics Ferenc, Kutas Lajos,

Laki László, Lakó Gábor, Lang Zoltán, Lázár Tamás, Lehóczki István, Lénártné Orliczki Judit, Léránt János, Lesnyiczky László, Prof. dr. Lett Béla, dr. Lett Béláné, Lévy László, Limp Gábor, Limp Tibor, Ifj. Limp Tibor, Limpné Ásványi Mária, Lomniczi Gergely, Lovász Henrietta, Lőrincz József, Lugosi Jenő, Lunka Lajos, Luzsi József,

Macsek Lajos, Magyar Ferenc, Magyar József, Major László, Majoros Gábor, Majoros Zsolt, Makra Zsuzsanna, Marcsisin Tamás, Marcus Kühling, Marosi György, Marozsán Marianna, Marton András, Marton Edit, Marton Zoltán, Martonosi Dániel, Matajszné Kása Erika, Mátrai Imre, Mátyás Béla, Matyók József, Megyery Ákos, Menoni Imre, Merkel Gábor, Merkel Gáborné, Mesics Bertalan, Mester Gézőné, Mészáros György, Mészáros Komáromi Márk, Mészáros Péter, Mézes Lajos, Mézesné Nagy Gyöngyi, Mihók István, Mikesz János, Mikesz Zoltán, Mikulásik Márton, Miszori Krisztián, Mocz András, Moczné Szabó Erika, Mogyorósi József, Molnár Gábor, Molnár József, Molnár Katalin, Molnár Péter, Molnár Tamás, Molnár Zoltán, Monár Tibor, Morvai Gábor, Mőcsényi Miklós, Müller Attila, Müller József,

Nádasdi Szabolcs, Nádas Mihály, Nagy András, Nagy Attila, Nagy Gergely, Nagy Imre, Nagy Jánosné, Nagy József,

Nagy Lajos, Nagy Lajos, dr. Nagy Lajos, Nagy László, Nagy László, Nagy Nándor, Nagy Zsolt, Nagy-Bozsoky Péter, Prof. dr. Náhlik András, Nahóczki László, Naszladi Géza, Némedy Zoltán, Nemes Zoltán, Németh Gáborné, Németh Imre, Németh János, Németh József, Németh Lajos, Németh Rudolf, Németh Sándor, Frau Niepagen, Novák László, Novák Zoltán,

Nyeste András, Nyitrai Dániel, Nyitray András, Nyúl Károly,

Ocsovai Zoltán, Oláh Gergely, Olajos Sándor, Orbán Tibor, Orbán Tibor, Orbók Ilona Juliánna, Orbók Sándor, Orliczki Sándor, Orliczki Tibor, Orosz Gyula, Oroszi Sándor, Osváth András, Óz Zoltán,

Pacsai Endre, Pacesz Attila, Pádár Gábor, Pajor József, Pál Andor, Pál János Viktor, Pál Lajos, Palánkay Béla, Palánki Gábor, Pálfalvi Zsolt, Pálincás Ákos, Pálincás Tibor, Palkovics Zoltán, Pap László, Pápai Gábor, Papp Gyula, Papp Tivadar, Papp Zoltán, Páris István, Partos Kálmán, Pásztor János, Pásztor Tibor, dr. Patkó Gyula, Patocska Zoltán, Perpék Arnold, Pesek Géza, dr. Pethő József, Pintér Csaba, Pintér Eszter, Pintér István, Pintér Ottó, Pintér Zsolt, Pintyili Lászlóné, Pokóné Markovics Judit, Pósan Balázs, Pósan Ferenc, Potkovác István, Právetz Antal, Puskás Lajos, Puskás Mihály, Puskás Zoltán,

Rabi Attila, Rác Ferenc, Rác Imre, Rác Károly, Rakoncay Zoltán, ifj. Rakoncay Zoltán, Reinitz Gábor, Reményfy László, Rencsi Gábor, Rencsiné Ágh Márta, Ripszám István, Roma Árpád, Román József, Román József, Rosta Attila, Rosta Gyula, Rosta Katalin, Rozsnyai Aladár, Ruzs Judit, Ruzsics Balázs,

Sándor Zsolt, Sárainé Illés Edina, Sári Zsolt, Sárközy Tamás, dr. Sárvári János, dr. Schiberna Endre, Schmotzer András, Schmotzer Andrásné, Schweighardt Ottó, Sebő Bálint, Sere Ferenc, Sereg Róbert, dr. Seregi János, Seres Ferenc, Simon György, Simon Norbert, Simon Sándor, Sipos Györgyi, Sipos István, Sipos József, Sipos Sándor, Sipos Viktor, Sipőcz László, dr. Solymos Rezső, Somlai László, Soós János, Soós Tamás, Sóvári Lajos, Spingár Péter, Stánicz László, Steiner József, Steinerné Plesovszki Mária, Stix Józsefné, Stubán Zoltán, Suhaj István, Sulyok Ferenc,

Szabó Balázs, Szabó Ferenc, Szabó Gergely, Szabó Jánosné, Szabó Jenő, Szabó Péter, Szabó Sándor, dr. Szabó Sándor, Szabó Tamás, Szabó Tibor József, Szabó Vendel, Szakács Sándor, Szakácsi Béla, Szalacsi Árpád, Szalai Csaba, Szántó Attila, Szecsődi Péter, Szegedi László, Szekán György Mihály, Székely Márta, Szekrényes Tamás, Szeles Gábor, Szentesi Levente, Szenthe Gábor, Szentléleki Tibor, Szentpéteri Sándor, dr. Szép Tibor, ifj. Szi-Benedek József, Szilágyi András, Szilágyi Krisztián, Szi-

vós Balázs, Szívós Béla, Szojka Pál, Szokolovszki Géza, Szolnoki Gyula, Szögedi József Zsolt, Szőke Péter, Szőnyi János, Szuromi Károly, Szuromi Péter, Szűcs Ferenc,

Tajnai Róbert, Tajta László, Takács Gyula, Takács Tibor, Tamás Antal, Tamba Miklós, Tasi Lászlóné, Telek Imre, Tengerdi Győző, Ther András, Thökölyi László, Timár György, Timár József, Timkó Kovács Kinga, Tinku Imre, Tóth Ádám, Tóth Antal, Tóth Attila, Tóth Ferenc, Tóth Ferenc, Tóth Lajos, Tóth László, Tóth Rafael, Tóth Sándor, Tóth Zoltán, Tótmárton Zsolt, Tölgyesi Krisztina, Török Gábor, Török Imre, Török József, Tőzsér András, Trojko Péter, Turóczy Balázs, Tüske Zoltán,

Ugró Sándor, Urbán Pál,

Vadász György, Vajai László, Valent Sándor, Váradi Gábor, Várady József, Várfalvi József, Varga Csaba, Varga Ferenc, Varga Ildikó, Varga István, Varga László, Varga Péter, Varga Zoltán, Varró János, Vasas Ernő, Vasasné dr. Fűzi Edit, Vass Sándor, Végh Gábor, Végh Gáborné, dr. Vereckei Csaba, Vezér József, Vilmányi Márton, Vilmányi Márton, Vincze Ferenc, Vitányi Márk, Vízhányó László,

Wisnovszky Károly,

Zakariás Éva, Zambó Péter, Zay Adorján, Zétényi Zoltán,

Zsiros Attila, Zsirosné Kiss Erzsébet.

... ha Sopron hív, mi ott leszünk ...

M E G H Í V Ó

Tisztelettel és szeretettel invitáljuk az Erdészholgyeket a 2012. évi, szeptember 20-21-én megrendezésre kerülő

ERDÉSZ NŐK ORSZÁGOS TALÁLKOZÓJÁRA,

amely eseménynek az idén Sopron ad otthont, a Tanulmányi Erdőgazdaság Zrt, és az OEE Soproni Helyi Csoportjának szervezésében.

A programmal és a jelentkezéssel kapcsolatos bővebb információk az Egyesület honlapjának (www.oee.hu) „Események” rovatában olvashatóak.

Meghívónkat és annak csatolt dokumentumait igyekszünk a lehető legtöbb helyre eljuttatni (állami szakmai szakigazgatási szervek, állami és magán-erdőgazdasági társaságok, szakiskolák, egyesületünk helyi csoportjai, honlapunk: www.oee.hu stb...), azonban így sem biztos, hogy mindenki értesülni fog a programról, ezért kérjük a tisztelt hölgyeket, hogy a környezetükben, ismeretségi, vagy baráti körükben lévő minden olyan kolléganőt értesítsenek (pl. nyugdíjasok köre), akiknél kisebb a valószínűsége annak, hogy a fenti csatornákon keresztül eljut hozzájuk meghívónk.

Szeretettel várjuk Önöket Sopronba!

Erdészüdvözlettel:

Dr. Kárpáti László sk
OEE Soproni HCs elnöke

Dr. Jámbor László sk
Taeg Zrt vezérigazgatója

A 80 éves Bondor Antal köszöntése

A mai jeles és mindannyiunk számára lélekemelő ünnepi eseményen dr. h. c. dr. Bondor Antal Bedő Albert-díjas, aranyokleveles erdőmérnököt, egyetemünk díszdoktorát és professor emeritusát, az egyetemi ifjúság szeretve tisztelt egykori tanárát, s nem utolsósorban a XX. század utolsó harmadának és századunk mai valóságának egyik legnagyobb formátumú magyar erdészét 80. születésnapja alkalmából köszöntjük. Az értékes és szépséges erdőkhöz gazdag Zala megye erdészirtásadalma nevében elsőként tolmácsolom Tóni bátyáknak őszinte nagyrabecsülésünket, jókívánságainkat. A Jóisten éltesse, éltesen erőben és egészségben sokáig!

A patinás ünnepi alkalom nagyszerű, egyben kötelező, ám lehetőséget kínál, hogy felidézsem egy páratlanul sokszínű erdészéletpálya kezdeti szakaszát, amely 1955-től egy teljes évtizeden át Zalához, a zalai erdőkhöz kötődött.

Elemi iskoláját szülővárosában, Kiskunfélegyházán, majd Székesfehérváron, Nagykanizsán végezte. A nagykanizsai piarista gimnázium volt szellemi bölcsője.

A pályaválasztásnál meghatározó lehetett az egyéniségéből adódó mély természetszeretete, és ez vezérelte 1950 őszén Sopronba. Mély hatással volt rá és évfolyamtársaira az akkor mélyen tiltott selmeci-soproni hagyományok titkos ápolása, amely az együvé tartozást, az „egy mindenkiért, mindenki egyért” gondolatot és cselekvést erősítette.

A friss diplomás fiatal erdőmérnök életpályájának első állomása a Nagykanizsai Állami Erdőgazdaság Kiskomáromi Erdészeténél volt. Ez az időszak közel egybeesett az Országos Erdészeti Főigazgatóság megalakulásával, amikor a magyar erdészet háború utáni, aranykornak is nevezett időszaka jött el, mely 800 ezer hektár új erdőt eredményezett.

Kiskomáromi működése során figyelt fel az erdészeténél Zalaújlak és Zalamerenye községhatárokon található, igen szép növekedést produkáló szelídgesztenyésekre, amit a későbbiekben doktori értekezésben dolgozott fel „A szelídgesztenye telepítésének lehetőségei a Nyugat-Dunántúlon” címmel, melynek sikeres megvédésével 1965-ben műszaki doktorátust szerzett.

Kiskomáromban az erdészetvezetői poszt betöltésével is megbízták. 1957-ben a Dél-zalai Állami Erdőgazdaság központi állományába helyezték át

szakfelügyelői munkakörbe, ezt követően a központ termelési osztályvezetőjévé, majd rövidesen az újonnan kialakított erdőművelési csoport élére nevezték ki. Egyik legelső intézkedése volt, hogy üzemi talajlaboratóriumot alakított ki, megteremtve ezzel a biztonságos erdősítési munkákhoz szükséges, megelőző talajvizsgálatok szakszerű lehetőségét.

A '60-as évek eleje egyben a lendületben lévő erdőgazdálkodásunk iránymutató szakirodalmi megalapozásának időszaka volt, amikor – a főhatósági előírásoknak megfelelően – elkészült Magyarország erdőgazdasági tájai erdőfelújítási és erdőtelepítési irányelveinek kidolgozása, melynek során megszülettek az úgynevezett zöld könyvek. Oroszlánrészt vállalt a helyi munkából.

A szakirodalmi tevékenységet azonban értelemszerűen megelőzték az erdőművelés nem kevés napi feladatai, a gyakorlati munka mindenre kiterjedő irányítása. Különösen az országos hírű göcseji bükkösök erdőnevelése, gondozása jelentett kiemelkedő feladatot. Mindezt jelentős mértékben hangsúlyossá tette egyrészt az a tény, hogy a Göcseji bükkútájban – a mai nomenklátúra szerint a Göcseji dombságon – volt található az akkori dél-zalai erdőgazdaság területének kétharmada, mintegy 17 ezer hektár kiváló minőségű erdő, másrészt itt van az országban a bükk optimuma, ami azt jelenti, hogy 100 éves korban 1 ha bükkös fatérfogata meghaladja a 600 köbmétert.

Bondor Antal erdőművelési csoportvezető irányításával 1960 nyarán 12 dunántúli állami erdőgazdaság vezető er-

dőművelési szakembereinek részvételével a Göcseji bükkútáj bányakürtösi erdészkerületében rendeztek nagy jelentőségű bemutatót, ahol egységes álláspontot sikerült kialakítani a bükkösök természetes felújítását illetően.

Bondor Antalnak – kollégái példás együttműködésével elért – szakmai eredményei hamarosan országos ismertséget, ha szabad így fogalmazni: a szakmában jól csengő nevet szereztek.

Minden fórumon következetesen kiállt az ágazat alapvető erdőgazdasági szerepe és fontossága mellett.

1965-ben felhelyezték Budapestre, az Országos Erdészeti Főigazgatóságra, ahol főelőadói kinevezéssel erdőművelési munkakörben dolgozott továbbra is, de immár országos szintű és jelentőségű feladatokat koordinálva.

Bondor professzor évtizednyi zalai munkássága szakmai sikertörténet volt. Zalai gyökereit, kollégáit azonban sohasem felejtette.

Mára már sajnos nagyon megfogyatkozott azoknak a zalai kollégáinak a száma, akiknek megadatott, hogy félszázaddal ezelőtt, közelről is ismerhették és együtt dolgozhattak vele. Emlékeztük úgy őrzi őt, mint egy talpig becsületes, egyenes jellemű, szerény, nagy tudású és munkabírásu, mindig segítőkész, őszinte, nyíltszívű kollégát.

Megtisztelő, hogy most személyüket, idős kollégáimat is képviselve köszönhetem Őt jeles születésnapja alkalmából. Szívvel kívánjuk, hogy a Teremtő adjon számára egészségben töltendő, további hasznos és szép éveket kedves családja és az erdészirtásadalom örömeire!

Rosta Gyula

(A Nyugat-magyarországi Egyetem szenátusi termében elhangzott beszéd részlete.)

* * *

Bondor Antal 1955 óta, több mint fél évszázada tagja az Egyesületnek. Ez azt jelenti, hogy élete átfogja Egyesületünk történetének egyharmad részét. Nemcsak tag, de a kezdetektől aktív tag volt, egyesületi munkájára is jellemző volt a szakmai és tudományos életben tanúsított aktivitása. 1972-től tíz éven át tagja és titkára az egyesület Oktatási Bizottságának, ugyanekkortól huszonkét éven át tagja Az Erdő szerkesztőbizottságának, ahol számos saját írása is megjelent, mind tudományos, mind egyesületi témákban. 1987-től 2003-ig, tizenhat éven át elnökként vezette a Díj Bizott-

ság munkáját, jó érzékkel koordinálva a szakmai és egyesületi életben kimagasló teljesítményt nyújtó kollégák elismerését. 1985-89 között az OEE Elnökségének tagja, majd a rendszerváltást követően négy éven át a Választmány tagja. 1971-től kezdődően tíz éven át szervezője és felelőse a Műszaki Napok megrendezésének. A Vándorgyűléssel együtt szervezett szakmai rendezvény kiemelkedő és hiánypótló szerepet töltött be az akkor nehezen megismerhető

európai és világszínvonalú technológiák, technikai fejlesztések hazai bemutatásában. Emellett az ERTI Helyi Csoportnak elnöke, az Erdőművelési szakosztálynak titkára volt. 1985-ben kiemelkedő szakmai munkássága mellett a korabeli indoklás szerint „harminc év aktív egyesületi tevékenységét” ismerte el az Országos Erdészeti Egyesület a Bedő Albert-díj adományozásával. Külön öröm számomra, hogy ennek az évfordulónak az évében szakmai eredményei, emberi

tartása és egyesületi tevékenysége alapján az idei évben az Egyesület legmagasabb kitüntetésére, a Tiszteletbeli Tagsági Oklevélre javasolhattam Bondor Antalt. Már nem titok, hogy ezt a javaslatot a Küldöttgyűlés teljességgel támogatta. Így hadd nyújtsam majd át a Vándorgyűlésen az Egyesület születésnapjának ajándékát, a Tiszteletbeli Tagsági Oklevelet. Isten éltesse Tóni bátyánk, jó egészségben és töretlen aktivitásban!

Zambó Péter

Székházavató ünnepség Szolnokon

A Vidékfejlesztési Minisztérium, az MFB Zrt. képviselőinek részvételével, a társerdőgazdaságok vezetőinek, Szolnok város prominens személyiségeinek jelenlétében adták át a NEFAG Zrt. új központi épületét.

A több mint 60 éves múlttal rendelkező NEFAG Zrt. alapításától kezdve szolnoki kötődésű. Története első évtizedeiben számos létesítményben kapott helyet, míg végül saját „otthont” építhetett a József Attila úton. 1978-tól napjainkig ebben az irodaházban élte történelmének jelentős időszakát az erdőgazdaság.

Az ésszerűség és a gazdaságosságra való törekvés arra irányította a vezetés gondolatait, hogy egy kisebb költséggel fenntartható, modern technikai háttérrel biztosító és „zöldebb” igazgatási helyszínt alakítson ki. Az impozáns épület a Szolnoki Erdészet és az Erdei Művelődés Házának helyt adó épület kibővítésével valósult meg.

saság több évtizede eredményesen gazdálkodik, árbevétele alapján Jász-Nagykun-Szolnok megye tíz legnagyobb mezőgazdasági ágazatba tartozó vállalkozása között tartják számon.

Hangsúlyozta, hogy az alföldi emberek számára, akik az élet más területein is küzdelemre kényszerülnek, az általuk nagy nehézségek árán létrehozott vagy fenntartott erdők éppolyan kedvesek, mint az erdős vidékek lakói számára a saját rengetegük. Ezt a munkájukat évtizedek, évszázadok óta végzik nap mint nap, amelyért tisztelet jár.

Egyet lebet érteni azzal, hogy életünk során azokat az eredményeket tudjuk igazán szeretni, amelyért komolyan küzdeni kellett. Megköszönte a MFB Zrt. vezetésének és a társaság FB tagjainak a beruházás megvalósításához való konstruktív támogató hozzáállását. Köszönetet mondott a kivitelezési munkákban közvetlenül résztvevőknek.

Dr. Szabó Csaba vidékfejlesztési miniszteri biztos köszöntőjében kiemelte, hogy a mezőgazdaság, a vadgazdálkodás és az erdőgazdálkodás a vidékfejlesztés olyan alappillérei közé tartoznak,

amelyek nemcsak a vidéki Magyarország jólétét, hanem az egész nemzet vagyionának gyarapítását szolgálják.

Rámutatott, hogy az Alföldi erdőgazdálkodás speciális felkészültséget és rendkívül nagy odafigyelést kíván az ott dolgozó erdőgazdálkodóktól. A szélsőségesebb termőhelyi tényezők miatt alacsonyabb hozamok mellett sokkal nagyobb ráfordítások jellemzik az ott folyó erdőgazdálkodást.

Szalai Ferenc, Szolnok város polgármestere beszédében hangsúlyozta, hogy a régóta kialakult és egyre mélyülő jó kapcsolat további lehetőségeket kínál az együttműködéshez.

A tulajdonos – Magyar Fejlesztési Bank – részéről *dr. Seregi János* ügyvezető igazgató beszédében fontosnak ítélte azt az összefogást és támogató együttműködést, amely az erdészeti részvénytársaságok között kialakult, és amelyet kiválóan reprezentál az avató ünnepségen megjelent társ-erdőgazdasági vezérgazdátok jelentős száma.

Az avatás után a megjelentek megtekintették az épületet, benne *Máté Bence* természetfotós rendkívüli felvételeiből készült vándorkiállításal, valamint az erdőgazdasági központ egyéb létesítményeit.

Hajnal Imre

Az avató ünnepség *Dégi Zoltán* vezérgazdátó beszédével vette kezdetét. Emlékeztetett, hogy a társaság célja a természeti adottságok által szabott keretek közötti legjobb gazdálkodás az állam rájuk bízott javaival. A részvénytár-

A *Padus avium* kultúrtörténeti, kertészeti vonatkozásai

Rapaics szerint a finnugor nyelvcsalád legszentebb fái sorában ott van a zselnice is. *Surányi* a Kerti növények regénye c. művében idézi a *Vikár Béla* fordította Kalevalát, ahol Vejnemöjnen, a hős táltos nevéhez fűződik a föld megművelésének kezdete. A hőskölteményben Szampsza gyermek hinti el a magvakat, köztük a zelnicét (zselnicét) is.

„Felföldekre vet ím fenyvet,
Hús halmokon vet szömörkét,
Hint homok mezőbe hangást,
Horhásokba gyöngé hajtást.

Nyírfát vet nyirkos völgybe,
Égerfát meg könnyű földbe,
Vizenyősbe zelnicét vet,
Friss zöldbe meg kecskefűzet,
Berkenyefát szent helyekre,
Fűzfát rendel rakott földbe,
Gyatra földbe gyalogfenyvet,
Tölgyet folyók mentiben vet.

Már a fa mind szálasodik,
Gyöngé hajtás gyarapodik,
A bokrétás szömörke nő,
Borul a telepe fenyő,
Kél a nyírfá nyirkos völgyben,
Égerfa is könnyű földben,
Gazdag földben barkóca nő,
Gyatra földben gyalogfenyő,
Gyalogfenyőn szép kis boggyó,
Zelnicének gyümölcse jó.”

A madarak kedvenc eledelének tartott madárcseresznyével (*Cerasus avium*) latin megnevezésében rokon faj gyönyörű májusi virágpompájával kápráztatja el az erdők-mezők s a parkok látogatóit. A magyar zselnice, illetve májusfa elnevezés nem a repülésre, hanem a fákhöz kapcsolódó hagyományokra, szokásokra, mítoszokra utal. A szláv nyelvekben a zelena a zöld színt jelenti, ehhez kapcsolódik a tavaszi – pünkösd, húsvéti, május elsejei – zöldág-, illetve májusfa-állítási szokás, amely több kultúrkörben sokféle formában létezett és él tovább ma is. *Bartha Dénes* a Természetbúvárban 2011-ben megjelent cikkében idézi *Carolus Clusius*-t, aki az 1583-ban Németújvárott (ma Güssing, Ausztria) *Stirpium nomenclator Pannonicus* címmel megjelent művében írja elsőként „Zelnice fa: *cerasus avium*, sive *racemosa*” megnevezést.

A **májusfaállítás** elsősorban európai, főként germán eredetű hagyomány, és szélesebb körben csak a középkortól kezdődően terjedt el, azonban a hozzákapcsolódó vigasságok valószínűleg az ősi indiai és egyiptomi termékenységnépekből gyökereznek. *Jankovics* a Fa mitológiája c. műve és több néprajzi irodalom is leírja, hogy a májusfa állításának mágikus célja is volt. Angliában és Írországból az istállóra tűzött május elsejei galagonyaág a tejhozam növelését szolgálta. Németország egyes vidékein a parasztlányok minden ló és tehén számára állítottak májusfákat. A szokás az asszonyok termékenységének fokozását is célozta. Európa-szerte ezért állított májusfát minden legény a mátkája ablaka alá. Dél-szláv hiedelem szerint, ha egy meddő asszony Szent György nap előestéjén (ápr. 23.) új inget akaszt egy bőven virágzó gyümölcsfára és másnap napfelkelte előtt bogarat talál benne, majd magára ölti, akkor bízást remélheti, hogy gyereke lesz.

A húsvéti és pünkösd zöld ág és a májusfa is a természet újjászületésének szimbóluma, az ifjúság tavaszi szokásainak Európa-szerte ismert szimbolikus kelléke. A májusi-pünkösd ünnepkör történelmi kapcsolatai következtében egyaránt tükrözi a természet ciklikus változásaihoz fűződő mágikus-praktikus elképzeléseket és a naptári év egyházi, vallási mozzanatait. Jóllehet a májusfaállításra nem pusztán a Padus aviumot használták, más pompás fehér tavaszi virágdísz adó fa – galagonya, körte – is elterjedt volt. A májusfák fehér virágának színe ma is a lányok szüzességét reprezentálja.

A májusfaállítás és a zöldághordás rokon szokás, virágvasárnaphoz is köthető, de húsvétkor és pünkösdkor is elterjedt játék volt. A gyermekek, fiatalok zöld ággal a kezükben vonulnak végig a falun a templomba is. Menet közben játszották az ún. hidas játékot, amikor az első pár kaput formált a zöld ágakból és a többiek átbújtak alatta. „Bújj, bújj zöldág,/ Zöld levelecske,/ Nyitva van az aranykapu,/ Csak bújjatok rajta.” Az aranykapu a fordulóponton utal, amelyen akkor kél át a nap. Székelyföldön 'Hajnalfának' nevezték a májusfára em-

lékeztető zöld ágdísz, a tojással és szalagokkal díszített fenyőágot, amelyet a legények Húsvétvasárnap hajnalán tűztek a kedvesük ajtajára.

A keresztény egyházi évben három szentkereszt ünnep van, amelyek csaknem harmadolják az évet. Az első a Vízkereszt (január 6.), a második a Szentkereszt megtalálásának (május 3.), a harmadik pedig a Szentkereszt felmagasztalásának (szeptember 14.) napja. Ezek az ünnepek az asztrológia szerinti föld – mint alapelem – hatása alatt álló hónapokba kerültek a Bak, a Bika és a Szűz havába. *Jankovics* szerint a Bika havába plántált szentkereszt a május 1-jei pogány májusfaállítás szokását szentelte meg.

A kereszténység előtti tavasz-szimbólum középkori vallásos magyarázatainak egyike Fülöp apostol szerencsés megmenekülése. Ezt írta le a 15. században *Temesvári Pelbárt* magyarázva, hogy miért volt szokás a keresztényeknél zöld ágat helyezni az ajtóra, a ház környékére. Fülöp apostolt Hierapolis városában meg akartak ölni a hitetlenek. Zöld ágat tettek ahhoz a házhoz, ahol megszállt, hogy hajnalban odata-láljanak, de a Biblia szerint reggelre Isten angyala a város minden házára zöld ágat tűzött, így nem lelték meg az apostolt. Egy tizenkilencedik századi szokásgyűjtemény szerint Szent Jakab és Szent Fülöp téríteni járták a vidéket és útjuk során hozzájuk szegődött egy Valburga nevű szűz hajadon. A lányt a pogányok ezért tisztátalannak nyilvánították, rágalmazni kezdték. Valburga leiszúrta a földbe vándorbotját, imádkozni kezdett, mire a bot kizöldült. Innentől fogva a nőtlen ifjak zöld ágat kezdtek állítani a jó magaviseletű, jó erkölcsű hajadonok ablaka előtt észrevétlenül.

A májusfa állításának napja a magyar nyelvterület legnagyobb részén május elseje volt, és a fa bontása pünkösdkor történt. Azonban főként északon és nyugaton pünkösd napján is állítottak májusfát. A két ünnep között annyira erős a kapcsolat, hogy nehéz volna eldönteni, tulajdonképpen melyik naphoz is kötődött tartósan, hagyományosan a májusfaállítás ünnepi szokása. Május elseje a faállításán kívül a mezőgazdaságban is fontos dátum volt. Úgy tartotta a hiedelem, hogy, ha május elseje előtti éj-

Tánc a májusfa (nem zselnice) körül Gyergyótekerőpatakon. Fotó: Erdődi Mibály, 1941. (A Néprajzi Múzeum gyűjteményéből)

jel esik az eső, nagy termés lesz, ha hideg van vagy fagy, akkor termés nem lesz. Az öregek szerint azt is ki lehetett következtetni, hogy milyen lesz a jövő tél.

A májusfa valójában nem az élő, fehér virágú fa, hanem sudár kivágott fa. Szimbólum, aminek többféle változata ismert földrajzi tájanként eltérően. Legtöbbször a törzsén gallyaitól megtisztított, hegyén lombos fa vagy szép növésű ág a májusfa. Nyugat-Magyarországon lehántolt kérgű, magasra nyúlt, kis lombkoronájú fák vagy póznák állítása terjedt el, az Alföldön és Észak-Magyarországon a közepes méretű lombos fák szolgálnak májusfaként. Erdélyben zöld lombokkal és ágakkal jelképezik. A 18. században szokás volt még a templomokban is májusfát állítani, s ez a tanítók és diákok dolga volt. *Tessedik Sámuel* tudósítása szerint ez a szokás csak 1770-től szűnt meg. Heves megyében a múlt század harmincas éveitől – májusfa állítása helyett – virágkosárcsúdos terjedt el. Szintén májusfának nevezik az újonnan felépült házak udvarára felállított, felcícomázott póznát, vagy a május elsejei felvonulásokon vitt szalagos zöld ágakat. De kaphattak májusfát a megbecsült emberek, például tanítók, lelkészek is. Manapság a városok vagy városrészek főterein egy közös májusfát állítanak fel, mellyel a közösséghez való tartozást, az összefogást kívánják kifejezni.

Azokon a vidékeken, ahol magas törzseket alkalmaztak májusfaként, a legények éjszaka titokban vágták ki az erdőn, és hajnalra állították fel a helyi szokásnak megfelelően minden lányos ház elé együttesen, vagy mindenki a kedvese háza elé. A fa kivágása, hazaszállítása hajnali feldíszítése is a legénybanda közös, bizalmas feladata volt. A reggelre díszelgő májusfa kiállítása, nagysága mutatta, hogy ki-kinek udvarol, kinek állítottak szebb fát, kinek a májusfáját csúfította el reggelre a haragosa. Sok helyütt csak a bíró és a pap háza, esetleg a templom előtt állítottak fel egyetlen magas májusfát, a lányos házak udvarán kisebb fa díszelgett. A májusfákat szalagokkal, zsebkendőkkel, virágokkal, teli üveg borral, hímes tojással stb. díszítették föl, mielőtt a földbe beásták, vagy a kapufélfára, kútágasra felszögezték volna. Erdélyben, Csíkban ki is faragták a fát vagy Háromszéken a legények rávésték a nevüket.

A díszekkel, szalagokkal, esetenként borral is ékesített májusfát pünkösdkor vagy május utolsó vasárnapján bontják le. Ezt játékokkal, zöldágas alakoskodással és pünkösdkirály-választással tarkították. A májusfák kidöntése általában ünnepélyes, táncmulatsággal járt együtt. A májusfa ledöntésének szertartásos mozzanata volt a fa körültáncolása, a májusfára mászás. A virtuskodó legények felmásznak a lehántolt kérgű májusfákra,

melyek tetejéről próbálják lehozni a papírszalagokat, díszeket, a rákötözött édességeket, palackos italokat vagy egy-egy selyemkendőt. Különösen nehéz volt a lehúzott kérgű, magas fát megmászni. Azé lett a tetejére erősített ital, akinek ez sikerült. A legények gyakran megtréfálták egymást azzal, hogy az üvegbe paprikás vizet tettek. Máshol a májusfa díseit a csúszósra szappanozott rúdon felmásztva próbálják leszedni a legények. Régen a győztes lett a Pünkösdi Király, a falubeli legények vezére.

A kitancolás, nem pusztán a falubeliek mulatsága, hanem olyan szimbolikus aktus is, amely során a lány és az apja elfogadja udvarlónak a fát állító fiút. Voltak helyek, ahol a májusfát kitancolás után szépen összevágták, különleges faként kezelték, onnantól fogva azzal gyűjtöttak be a kályhába, kemencébe, ameddig csak tartott – mondta el *Burján István* etnográfus a pécsi regionális rádióban.

A zselnice kertekben, parkokban pompás tavaszi virágdísz adó fafaj, amelyet elsősorban szoliter faként ültetnek jó vízellátású területekre. Alkalmazása nem túl gyakori, a különleges fehér virágú fák között tartjuk számon. *Padus avium* famatuzsálemet nem ismerünk. Szép színesítő elem erdeinkben, főként a folyóparti galériaerdőkben. Használható gyümölcsalanyként is nedves területeken, az ártéri gazdálkodásban is.

MAGÁNERDŐBEN

Beszámoló a MEGOSZ 2012. május 18-án megtartott Közgyűléséről

A MEGOSZ 2012. május 18-án, 10:30 perces kezdettel tartotta meg idei Közgyűlését, melyre az Erdészeti Információs Központban (1021 Bp., Budakeszi út 91.) került sor. A jelenléti ív szerint 69 szervezetre jogosult regisztráltatta magát a rendezvényen, amelynek levezető elnöke *Támba Miklós* volt. A közgyűlésen részt vett *Lomniczi Gergely*, az OEE főtítkára is.

Luzsi József elnök megtartotta beszámolóját a MEGOSZ 2011. évi munkájáról. Ennek során kitért a Szövetség jelenlegi helyzetére és a jövőbeni elképzelésekre is. Kiemelte, hogy az elmúlt évben a működési támogatások alapvető fontosságú bevételeitől esett el a Szövetség, és ezért kényszerből meghozandó döntéseket kellett felvállalnia az elnökségnek. A tavalyi előkészítő munkák bázisán azonban 2012. I. félévében beértek az eredmények, és a MEGOSZ kiugróan jó érdekérvényesítési periódust tudhat maga mögött. Ide tartoznak a Natura és a fiatal erdők ápolása jogcímek megnyitása, az erdészeti potenciál és az EKV egységárainak felemelése, valamint más jogcímenél az általunk kért egyszerűsítések elfogadtatása. Ezek együttesen 13-15 milliárd forint plusztámogatást pumpálnak a magyar magánerdő-gazdálkodásba. Megköszönte az elnökség, illetve az alkalmazottak eredményes munkáját. Külön, személy szerint is megköszönte Bodor Dezső Károlynak, a tavalyi szentgáli nagyrendezvény házigazdájának, valamint munkatársainak és családjának áldozatos munkáját. Az ezt követő hozzászólások során többek között elhangzott, hogy a magánerdősök érdekeit mi magunk tudjuk csak eredményesen képviselni. Dr. Somogyvári Vilmos személyében egy nagyon értékes munkatársunktól kellett megválni kényszerűségből. Ezúton is köszönjük munkáját, de a vég nélküli létszámcsökkenés sem járható út. Nekünk, magunknak kell a Szövetséget fenntartanunk.

Támba Miklós összefoglalta az elmondottakat: az ügyvezető elnöknek profi, hozzáértő, fizetett érdekképviselőnek kell lennie. Komoly eredmén-

nek tartotta, hogy sikerült megvédenünk a fiatal erdők ápolása jogcím átcsoportosítani tervezett forrásait. Véleménye szerint itt történt meg az erdészeti jogcímelek vonatkozásában a tényleges áttörés. A MEGOSZ-t ezért erőssé kell tenni. Az, hogy egy magánerdős a Szövetség tagja is legyen, becsületbeli kérdéssé kell hogy váljon. Igazi sikerként értékelte, hogy a tagság köréből elhangzott felszólalások egyértelműen jelzik egy pozitív szemléletváltás bekövetkezését és ezt kell továbbvinnünk a teljes tagság felé. Sajnálatos, hogy leépítésre kényszerültünk, holott bővülő kapacitásokra van szükség. Elmondta, hogy az ÚMVP-ben az erdészetre tervezett 110 milliárd forintból alig 60 milliárdot vetünk igénybe eddig, ezért a megnyíló lehetőségeket fokozottabb mértékben kell kihasználni a hátralevő két esztendőben. Rendkívül fontos, hogy politika-mentesen tudjunk érdekérvényesítő munkát végezni. *Luzsi József* hozzátette, hogy a Monitoring Bizottság Erdészeti Albizottsága – dr. Sárvári Jánossal az élén – sokat tett a keretek megnyitásáért, de ez felelősség is. Az így megnyíló lehetőségeket a magánerdősöknek ki kell használniuk. Már a következő uniós ciklusra figyeljünk, és most erre kell koncentrálnunk. Sajnálatos, hogy meg kellett válnunk egy értékes munkatársunktól. Hangsúlyozta, hogy az elmúlt 8 esztendőben az elnökségi tagok nemcsak költségtérítés nélkül végezték fel-

adatukat, hanem jelentős anyagi áldozatokat is hoztak a Szövetségért.

Bodor Dezső Károly, a Felügyelő Bizottság elnöke tartotta meg ezután beszámolóját a 2011. évről. Ismertette a Felügyelő Bizottságnak a tavalyi évi ellenőrzéséről készült jegyzőkönyvében foglaltakat. Kiemelte, hogy az elmúlt évben tapasztalt, közel 8 millió forintos negatív szaldó egyrészt a korábban jelzett és elkerülhetetlen forrásokcsökkenések, másrészt a szokásosnál több vidéki rendezvény és a kapcsolódó postaköltségek, gépkocsikilométer-növekedés számlájára írható. Látható, hogy a MEGOSZ az említett negatív hatások ellensúlyozására csökkentette létszámát, megszüntette az Erdészeti Lapok kedvezményes juttatását és az étkezésijegytámogatást az alkalmazottak számára, ugyanakkor mindent megtesz további működési források bevonásáért. Az elhangzottakkal kiegészítve kérte a Felügyelő Bizottság beszámolójának elfogadását, valamint javasolta a 2012. évi tervezett költségvetés elfogadását is.

Ezt követően *Luzsi József* elnök – a Felügyelő Bizottság beszámolójához is kapcsolódva – ismertette a 2011. évi mérleg főbb adatait (a mérlegbeszámoló az új Civil Törvény előírásainak megfelelően a MEGOSZ honlapján az „Alapszabály” link alatt megtalálható).

A levezető elnök felkérésére dr. Sárvári János ügyvezető elnök ismertette a MEGOSZ 2012. évi tervezett költségve-

Rádióműsor az erdészekről az MR1 adón

A két sztárripporter: Balról Czipra Szilvia és P. Kiss Zsuzsa

Az MR1 Kossuth rádióban rövid riportsorozat indult az erdészekről, mindennapi feladataikról, munkájuk bemutatásáról. A heti rendszerességgel – csütörtökönként jelentkező – Hajnal-Táj reggeli műsorban 05:15 és 05:30 között adásba kerülő riportokat a könnyebb elérhetőség és visszahallgathatóság kedvéért a rádió digitális hangtárának segítségével, letölthetővé tesszük az érdeklődők számára. Az adásban *Lomniczi Gergely* az Egyesület főtítkára is megszólal.

MR1 - Kossuth Rádió

tését, amit a 2011. évi terv- és tényszámokkal közös összefoglaló táblázatban adtak közre. Elmondta, hogy az elmúlt évi jelentős mínusz lefaragására a Szövetség megtette a szükséges intézkedéseket és reményei szerint – a tervezett árbevételek teljesülése esetén – pozitív szaldóval zárhatjuk az idei évet.

A Közgyűlés egyhangúan, ellenszavazat és tartózkodás nélkül elfogadta az elnöki beszámolót, a Felügyelő Bizottság beszámolóját, a 2011. évi mérleget és a MEGOSZ 2012. évi költségvetését.

Dr. Sárvári János
ügyvezető elnök

Beszámoló a Monitoring Bizottság előtt az Erdészeti Albizottság munkájáról

Mint azt májusi számunkban jeleztük, a Monitoring Bizottság Erdészeti Albizottsága június 13-án összeült és az elmúlt időszak eredményeiről beszámolót tartott a június 22-i Monitoring Bizottsági ülésen. Ennek rövidített változatát az alábbiakban közöljük:

Az előző albizottsági ülést tavaly rendeztük, és ennek a hosszú szünetnek prózai okai voltak, hiszen meg kellett várnunk az erdészeti jogcímek szempontjából sorsdöntő változásokat. Elmondható, hogy a 2012-es év az Új Magyarország Vidékfejlesztési Program erdészeti jogcímeinek vonatkozásában történelmi évnek nevezhető, olyan évnek, amelyik az erdészet, erdőgazdálkodás vonalán a rendkívüli jelentőségű, döntő többségükben igen pozitív változásokat meghozta nekünk erdőtulajdonosoknak, gazdálkodóknak.

A fiatal erdők ápolása jogcím támogatási rendelete márciusban jelent meg, ezt követte április végén a Natura 2000 erdőkre vonatkozó rendelete, majd május elején napvilágot látott a több, már folyamatban lévő erdészeti jogcímet módosító VM jogszabály is. Ezekről a korábbi lapszámokban már részletesen beszámoltunk. A soron következő Erdészeti Albizottsági ülést úgy időzítettük, hogy ne csak a jogszabályi változásokról, de a jogcímekkel kapcsolatos, azokat népszerűsítő tevékenységről is beszámolhassunk, sőt a pályázatokra, kérelmekre vonatkozó első számszerűsíthető eredményekről is, amelyek a következőkben foglalhatók össze:

A Fiatal erdők ápolása jogcímre 532 db pályázat érkezett be. Ez 9-10 erdőrészt/kérelmet alapul véve, mintegy 4720 erdőrészt érinthet és közelítőleg 1 milliárd forintos támogatási igényt jelent. Ez a jogcímre rendelkezésre álló keretnek közel a felét jelenti, ami feljogosít minket arra, hogy a hátralevő pályázati időszakban a keret teljes felhasználására számítsunk.

Natura 2000 magánerdőkben jogcím keretében, a június 06-i állapot szerint, 2167 kérelmet nyújtottak be, ami becslések szerint 22 500 erdőrészt és mint-

egy 112 000 hektárt jelent, míg támogatási igényként közelítőleg 3,5 milliárd forintot fed le.

Figyelembe véve a körülményeket és a tájékoztatásra rendelkezésre álló idő rövidségét, a magánerdő és Szövetségünk jól vizsgázott. Reményeink szerint megfelelő előkészítéssel a rendelkezésre álló keretet a jövő év végéig itt is maradéktalanul kitölthetjük.

Ahhoz azonban, hogy reményeink – a keretek kitöltésére vonatkozóan – valóra váljanak, az kell, hogy mindkét jogcím vonatkozásában az adminisztráció, illetve a kifizetések ne szenvedjenek késedelmet, mert az végzetesen elbizonytalanítja a jövő évi potenciális pályázókat. Ez már értelemszerűen az érintett hatóságokon múlik, de egyben aláhúzza az ügyben fontosságukat és felelősségüket is.

Az új erdészeti jogcímekről szóló beszámoló teljességéhez hozzátartozik, hogy a fiatal erdők állománynevelési munkáinak támogatása, illetve a Natura 2000 erdőterületek támogatása jogcímek végrehajtási kérdései a beszámoló készítésének időpontjáig nem rendeződtek, azaz a jogszabályban leírt végrehajtási feladatmegosztást jelen pillanatban a NÉ-BIH és az MVH közötti megállapodás még nem tükrözi. Az Erdészeti Albizottság ülésén elhangzott tájékoztatás szerint a megállapodás hamarosan kiegészítésre kerül a két kérdéses jogcímmel.

Mind a két jogcím esetében a benyújtott kérelmek és pályázatok vonatkozásában egy rendkívül fontos további megállapítás tehető. Azok a megyék, régiók szerepeltek kimagaslóan a legjobban a benyújtott igények vonatkozásában, ahol a már két éve megszüntetett támogatás miatt széthullóban lévő erdészeti szakirányítói hálózat egyes tagjai, vállalkozásai még életben tudtak maradni. Ezekben a területeken kimutathatóan a potenciálisan szóba jöhető pályázók 70-90%-át tudták eredményesen megszólítani! Ez azt jelenti, hogy ha az erdészeti szakirányítói hálózat ma úgy működne, mint mondjuk 3 évvel ezelőtt, akkor lehet,

hogy pótkeretet kellene igényelnünk jövőre ezeken a jogcímenek. Ez is beszédes példája az erdészeti szakirányítás fontosságának az erdészeti vidékfejlesztési jogcímek működtetésében.

Az Erdészeti Albizottság a következő napirendi pont keretében áttekintette a 2014-20 közötti uniós költségvetési időszak vidékfejlesztési erdészeti jogcímeiben várható főbb változásokat is. Elmondható, hogy a következő ciklus – a zöldebb vidékfejlesztés jegyében – örvendően jó irányú változásokat tartalmaz az erdészet vonatkozásában. Ennek oka nyilvánvalóan az, hogy az olyan prioritásoknak, mint a klímaváltozás elleni küzdelem, a munkahelyteremtés, a megújuló energiák alkalmazása vagy az élehető vidék megteremtése, az erdők kézenfekvő módon megfelelnek.

A jelenlegi ÚMVP-s jogcímekhez képest néhány fontosabb, jövőbeni tervezett változás a következő:

– Az erdészeti géppark fejlesztése új jogcímén már a fakitermelő gépek, illetve az erdei melléktermékek gyűjtésnek és tárolásának gépei is pályázhatók lesznek.

– A fiatal erdők állománynevelése keretében – reményeink szerint – a támogatott tevékenységek körébe a törzskiválasztó és a növedékfokozó gyéritések is beletartoznak majd.

– A mezőgazdasági területek első erdőstítése vonatkozásában támogatható lesz a cserjék telepítése is, és 10 éves korig kérhető az állományfenntartásra támogatás. Ugyanakkor a jövedelempótló támogatás tervezett eltörlése katasztrofális hatással lenne a magyar erdőtelepítésre. Gondoljunk bele, hogy a 100 ezer Ft-ot közelítő területalapú támogatással szemben az erdőtelepítések így nem lesznek versenyképesek, semmi sem motiválja majd a földtulajdonosokat az új erdők létrehozására. Ezért is fontos a különböző ágazatokhoz tartozó, de egyaránt pl. földhasználati szempontból szorosan összefüggő jogcímek között a helyes értékarányok megteremtése.

– Az agrár-erdészeti rendszerek esetében már nemcsak az első kivitel, hanem az első három év fenntartási költségeit is lehet pályázni.

– Szintén jó hír, hogy a Natura 2000 kifizetések támogatási szintjét emelni tervezik.

– Az erdő környezetvédelmi kifizetések köre a genetikai erőforrások megőrzésével bővül.

– Az erdészeti potenciál helyreállítása keretében a megelőzésre és – ami külön öröm – a biotikus károk enyhítésére is megnyílik a lehetőség.

– Az erdőszerkezet-átalakítás jogcím keretében az éghajlatváltozás elleni küzdelemre is lesz keret.

A 18. cikkben az erdészeti utak létrehozásához, vízmegtartást célzó beruházásokhoz is lesz támogatás 2014. után, eddig erre nem volt lehetőség.

Az egyes jogcímekekkel kapcsolatos, a Magyarországot leginkább érintő erdészeti álláspontra vonatkozóan az Erdészeti Albizottság az alábbi ajánlást fogalmazta meg az Irányító Hatóság felé, kérve annak képviselőjét a hátralévő uniós tárgyalások során:

1. Tanácsadási szolgáltatások, üzemvezetési és helyettesítési szolgáltatások (16. cikk) keretében kérjük, hogy ne csak a mezőgazdasági művelés, hanem az erdészeti művelés (szakirányítás) is támogatható legyen, mivel egy-egy ilyen jól működő hálózat valamennyi uniós tagországban az erdészeti jogcímek hatékony és célirányos működtetésének is előfeltétele.

2. Az erdőszítés és fásítás (23. cikk) jövedelempótló támogatásának tervezett megvonását nem tudjuk elfogadni, ezt az elképzelést el kell vetni, mivel az a magyarországi új erdők létrehozását alapjában veszélyezteti a következő költségvetési ciklusban.

3. Támogatjuk valamennyi szóba jöhető cikk vonatkozásában a jogosultságok kiterjesztését az állami erdők körére is.

Ugyanakkor a 2014-2020 közötti programozási időszak során hazai viszonylatban célszerűnek tartjuk átgondolni a végrehajtás intézményrendszerének szereplői közötti viszonyokat, mivel az évente kötött megállapodásokon alapuló munkamegosztást a megállapodások késése és az ennek következtében fellépő csúszások miatt nem tartjuk kellően hatékonnak. Javasoljuk, hogy az intézmények alapfeladatai közé is kerüljenek beépítésre a közösségi támogatási feladatok, természetesen a szükséges erőforrások biztosítása mellett.

Végül az Erdészeti Albizottság meghallgatta a Nyugat-magyarországi Egyetem Erdővagyon-gazdálkodási és Vidékfejlesztési Intézetének beszámolóját az ÚMVP erdészeti támogatási jogcímeinek monitorozásával és indikátorainak fejlesztésével kapcsolatos kutatások helyzetéről.

Összefoglalva joggal mondhatjuk, hogy a közelmúltban rendkívüli előrehaladás mutatkozott a vidékfejlesztés erdészeti jogcímeivel kapcsolatban. Még egyszer köszönet érte! A megnyíló lehetőségeket – az idő és a rendelkezésre álló kapacitás korlátait figyelembe véve – igyekeztünk maximálisan kihasználni. Az ezzel kapcsolatos jövőbeni hatékonyságnövelés zálogát az erdészeti szakirányítói hálózat újraélesztésében és valamennyi jogcím esetében azok további egyszerűsítésében látjuk. Ez utóbbira pozitív példa a könnyen értelmezhető, világos Na-

tura rendelet, míg negatív példaként az erdőtelepítési támogatások sorozatos, követhetetlen módosításait említhetjük.

Végezetül egy mondat a következő ciklus erdészeti jövőképeiről: számításaink szerint – figyelembe véve az erdővel szemben megnyilvánuló fokozott társadalmi elvárásokat, valamint az állami erdők növekvő szerepét és keretigényét – mintegy 150 milliárd forintra lesz szükség az elkövetkező 7 esztendő időszakban az erdészeti jogcímek keretigényének kielégítésére.

Kérjük a Monitoring Bizottság további szíves támogatását munkánkhoz!

Dr. Sárvári János

az ÚMVP MB Erdészeti Albizottsága elnöke

Új belépők

Erdélyi Helyi Csoport: Bán Hunor erdész, Jakab Béla erdész, Sándor István erdész, Koszta Zoltán erdész, Kovács Katalin erdőmérnök, Fazekas Csaba egyéb felsőfok, Bálint Domokos egyéb középfok, Nagy János erdésztechnikus, Vajda Imre erdésztechnikus; **Keckskeméti Helyi Csoport:** Horváth Gábor erdésztechnikus, Golovics István Ottó egyéb felsőfok, Hopka István erdésztechnikus; **Tamási Helyi Csoport:** Király Attila egyéb felsőfok; **Rába-menti Erdőgazdálkodási és Vadgazdálkodási Helyi Csoport:** Szabó Dániel egyéb középfok, Ábrám István erdőmérnök, Varga Ádám erdésztechnikus, Bokányi Gábor egyéb felsőfok; **Balassagyarmati Helyi Csoport:** Nagy József erdésztechnikus, Sági Dénes, Lévárdi György erdőmérnök; **Baranya megyei Helyi Csoport:** Varga Jenő faipari mérnök; **Egyéni tag:** Borsos Bence egyéb középfok; **Szolnoki Helyi Csoport:** Tóth László faipari mérnök; **Mátrafüredi Helyi Csoport:** Hejler Péter egyéb felsőfok; **Vértesi Helyi Csoport:** Szokoly Bianca erdésztechnikus, Szűcs Attila erdésztechnikus, Gróf András erdésztechnikus; **Bp. HM Helyi Csoport:** Németh Noémi erdőmérnök; **Pápai Helyi Csoport:** Jung László erdőmérnök; **Kaposvári Helyi Csoport:** Bakos Adrián erdésztechnikus; **Szombatbelyi Helyi Csoport:** Király László erdésztechnikus; **Veszpérm HM Helyi Csoport:** Balogh Péter erdésztechnikus

A fűrészpor mint tápszer kérődzők számára.

A legtöbb olvasó előtt merésznek, újnak, sőt tán még többnek, charlatánságnak tetszik első tekintetre a címbe foglalt állítás.

Az eszme merész ugyan, de | kevésbé új, s legkevésbé charlatánság. Ez előtt majd egy évtizeddel hallottam egy régebbi idők eseményei közé beszótt adomát bizonyos T.-ről, ki sertései számára a korpa közé fűrészport szokott elegyíteni. Tisztáltársai ezt fősvénységnek magyarálták, ráfogván, hogy disznóit is rá akarja szedni. Így ismerik félre az emberek néha a legszebb felfedezéseket!

De Saphir, a nagy humorista, még merészebb eszmével előzi meg korát a marha tenyésztés mezején, midőn humorisztikai szótárában "Lüge" czimzó alatt egy asztalost hoz fel, ki tehenének zöld szemüveget tevén fel, azt zöldtakarmány helyett gyaluforgácsal tartotta.

De hagyjunk fel a tréfával! A tárgy sokkal komolyabb, mint első tekintetre látszik.

A fűrészpor hivatva van szük termésű években különösen szalma helyett takarmány-pótszerül szolgálni.

De hisz a faanyagot általában emészthetetlennek szoktuk tartani! Emberi gyomorban emészthetetlen is az, ámbár itt sem abso'ut emészthetlen, mert oly anyagokat is tartalmaz kismértékben, melyek az embernek is tápszerül szolgálnak. A fahéj sem szokta az ember rendes időben eledelül használni, de fordultak elő esetek, midőn azt éhség idejében megörölték, és lisztjéből kenyeret sütöttek. A mely tápanyagok a fahéjban előfordulnak, azok, ámbár más arányban, a fában is előjőnek.

(EL 1871. január, 21. oldal)

Felavatták gróf Nádasdy Ferenc szobrát

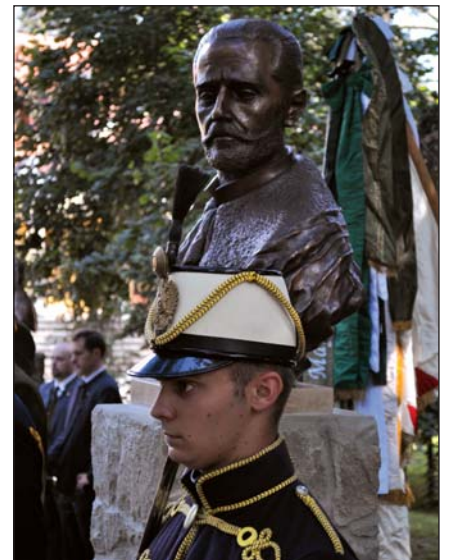

Felavatta gróf Nádasdy Ferenc, az Országos Magyar Vadászati Védegyelet (OMVV) alapítója mellszobrát Semjén Zsolt miniszterelnök-helyettes, az OMVV elnöke és Nádasdy Borbála, a gróf dédunokája a Budakeszi Erdészet

dászat szervezeti keretét. Rendkívül demokratikus szabályrendszerrel megalkották a vadászat szervezeti struktúráját és intézményi rendszerét. Az egyesület célja többek között az volt, hogy a törvényhozásban a kor legmodernebb, legidőállóbb és szakmailag legmegalapozottabb törvényét tudják megalkotni. Az 1883-ban általa is inspirált vadászati törvény lényegében 1961-ig fennállt-emelte ki Semjén Zsolt. A miniszterelnök-helyettes szerint ma az a feladat, hogy évtizedekre szóló vadászati törvény szülessen. „Olyan vadászati törvényt kell alkotni, amely szakmailag megalapozott, hosszú ideig képes fennmaradni, és nem rossz kompromisszumokon nyugszik” – mondta a politikus. Hozzátette: a törvény szakmai előkészítése még a nyáron megkezdődik, a munkába bevonják a hivatásos vadászokat, a vadászati szervezeteket és a Nem-

zetközi Vadászati és Vadvédelmi Tanácsot (CIC) is.

(MTI) Fotó: Pápai G.

szoborparkjában. Monori Sebestyén alkotását a Pilisi Parkerdő Budakeszi Erdészetében állították fel, a bronzból készült mellszobor az egykori Károlyi-kastély kertjében kapott helyet. Nádasdy Ferenc gyerekkorából hozta magával a vadászat szeretetét. Szemléletére jellemző volt, hogy mintagazdaságot teremtett, nagyszerű könyvtárat hozott létre, és az elsők közt vezette be például a telefont - hangoztatta ünnepi beszédében Semjén Zsolt. A miniszterelnök-helyettes emlékeztetett arra, hogy 1848-49-es forradalom és szabadságharc bukása után rendezetlen jogi viszonyok, a vadászás következtében óriási vadkár keletkezett és kaotikus állapotok jöttek létre. Nádasdy Ferenc és baráti köre elhatározta, hogy létre kell hozni a magyar va-

Könyvismertetés

Érdekes, és főleg hasznos kiadványt kaptam Bősze Aladár erdőmérnök kollégánktól. Manapság, amikor egyre többször vehetünk részt közjóléti létesítmények átadásán, avatásán, bizony nem árt, ha betekinthetünk az izgalmasnál izgalmasabb építmények tervezési, kivitelezési munkáiba. Nemcsak a habitust mutatja be a szerző, hanem térképi melléklettel a terepet is.

Hozzáértőnek sokat mond a kottázott kereszt- és hosszmetset is.

Ajánlom Bősze Aladár gyémántdiplomás erdőmérnök kiadványát minden olyan kollégának, aki a közjóléti beruházások területén dolgozik.

Postacím: Bősze Aladár 8800 Nagykánizsa, Fő u. 3.

Pápai Gábor

Ajánlati felhívás

a Pannon-Biomassza Kft. ajánlatokat kér biomassza tüzelési alapanyagok szállítására

Szállítási ajánlatok a következő tüzelési alapanyagokra (tüzelőanyag fajtákra) adhatók:

- 1.) Erőművi berendezésben égethető, ömlesztett napraforgó héj
- 2.) Hengeres tűzifa
- 3.) Faapríték
- 4.) Fűrészpor
- 5.) Faipari melléktermék (széldeszka, szélléc)

Az ajánlatok egy évre (2013-ra) és/vagy középtávra (2013 január 1. – 2015 december 31. időszakra) nyújthatók be.

A szállítási ajánlatokat 2012. augusztus 15-én 14 óráig kérjük külön-külön zárt borítékban, „Pannon-Biomassza Kft. – Biomassza 2013.” és „Pannon-Biomassza Kft. – Biomassza 2013-2015” jellegével az alábbi címünkre eljuttatni:

**Pannon-Biomassza Kft.
7630 Pécs, Edison u. 1.
(7612 Pécs, Pf. 19.)**

A különböző tüzelési alapanyagok részletes meghatározását, továbbá a szállítás egyéb feltételeit tartalmazó ajánlati dokumentációk 2012. július 17 - től a fenti címen átvehetőek vagy kérésre megküldjük.

A Pannon-Biomassza Kft fenntartja magának a jogot, hogy ne hirdessen eredményt, vagy a pályázatot eredménytelennek tekintse, illetve hogy egyik ajánlattevővel se kössön szerződést. Jelen ajánlati felhívás alapján az ajánlattevők nem támaszthatnak igényt a Pannon-Biomassza Kft.-vel szemben.

Ötvenéves találkozó Szegeden

A szegedi Kiss Ferenc Erdészeti Technikumban az évzáró ünnepély kezdete előtt a tanáriban fogadást rendeztek tiszteletünkre. Halápi Nándor igazgató ünnepi beszédét követően átadta az iskola 50 éves évkönyvét és az alkalomhoz illő díszoklevelet. Kádár Zoltán vezérszónokunk jelentette létszámunkat. A 36 főből elhunyt 11 fő, a maradék 25 főből hárman egészségügyi okokból nem lehettek jelen, 1 főt nem sikerült fellelni. Beszédében kihangsúlyozta az iskola megbecsülését és sikereket kívánt a mai tanulóifjúságnak.

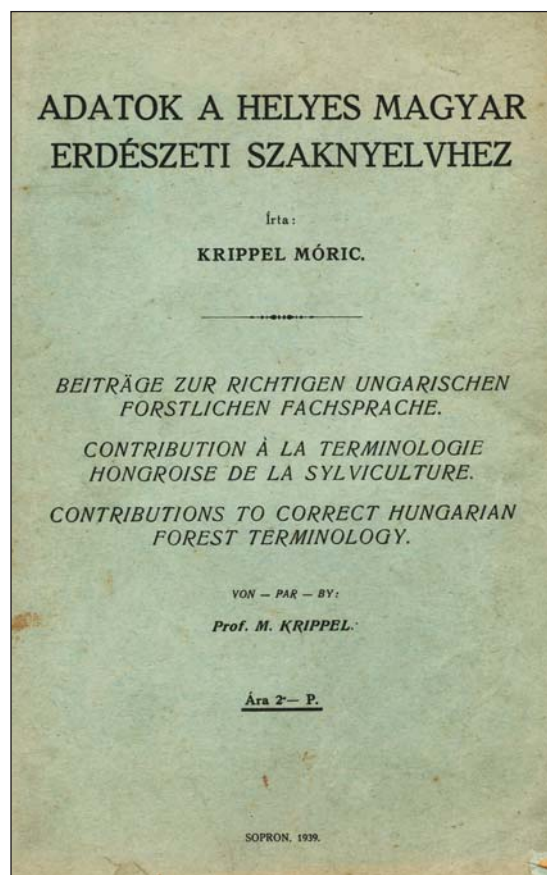
Az ünnepségen megjelent osztálytársak:

Bársony Lajos, Becsi János, Budabázy Zoltán, Deme Béla, Dorogi Márton, Eidenpenz József, Fazekas Attila, Gacsal Imre, Iványos László, Kadlicsek János, Kádár Zoltán, Lipták Elek, Manga Jenő, Patáki Miklós, Putnoki Bálint, K. Szabó Ferenc, Szil György, Tóth Béla, Tömöri László, Zánócz István. (A második sorban balról a második Bak István tornatanárunk.)

Szil György

1962-ben végzett diák

Hasznos forrásmű

Hazai erdőkárok – 2011

A 2011. évi erdőgazdasági károk nagysága az előző évihez hasonló, csupán 4%-kal csökkentek, összesen 124 390 ha kártételt jelentettek a gazdálkodók, melynek 63%-a biotikus (78 874 ha) és 37%-a abiotikus (45 516 ha) volt (1. ábra). Ebben az esztendőben a biotikus károk 14%-kal csökkentek, ezen belül mind a rovarok, mind a gombák okozta károk, valamint az egyéb biotikus károk nagysága is az előző évihez képest csökkent, különösen a gombák okozta károk, melyek nagysága kb. felére mérséklődött. Az abiotikus károk a tavalyi évhez képest 19%-kal nőttek, elsősorban a fagykároknak köszönhetően, közel 30 000 ha-ról jeleztek fagy okozta károkat. Emellett a csapadékos 2010-es év után 2011-ben újra több ezer hektáron jelentkeztek aszálykárok is. A biotikus károsítások közül a rovarok okozta kár 45 367 ha-on (57%), a gombák által okozott fertőzés 9315 ha-on (12%), az egyéb biotikus kár (ide soroljuk az egyéb károsítókat, a vadkárokat, a növényi károsítókat, valamint a fapusztulásokat) 24 192 ha-on (31%) fordult elő. Ebben a feldolgozásban csak azok a kártevők, kórokozók és károk jelennek meg, amelyek legalább 500 ha-on okoztak károkat. Ezen túl ismertetünk két erdővédelmi újdonságot, valamint felhívjuk a figyelmet az erdővédelmi jelzőlap küldési rendszerének változására.

Erdővédelmi Prognózist az ERTI Erdővédelmi Osztálya 1962 óta ad ki, a komplex Erdővédelmi Figyelő-Jelzőszolgálati Rendszer adataira támaszkodva. Az utóbbi időben sajnos anyagi okok miatt nem jelent meg könyv alakban a prognózis, de az érdeklődők az eddigiekhez hasonló anyagot megtalálják, illetve le is tölthetik az ERTI (www.erti.hu), valamint az NÉBIH Erdészeti Igazgatóságának (www.mgszh.gov.hu) honlapjáról.

A 2011. évi károsítások összesítését túlnyomórészt idén is az erdőgazdálkodók által küldött Erdővédelmi Jelzőlapok értékelése alapján állítottuk össze, melyeket évente 4 alkalommal minden olyan erdőgazdálkodónak el kellett küldenie, aki 200 ha-nál nagyobb erdőterülettel rendelkezett. A jelzőlapon a gazdálkodó megnevezte a károsítót (kórokozót), az érintett területet, a károsítás mértékét (gyenge/közepes/erős), valamint adatot szolgáltatott az esetleges védekezés területéről és módjáról.

Az erdészeti hatóság – az ERTI-vel együttműködésben – eleget téve az erdőtvény vonatkozó rendelkezésének, az Erdővédelmi Mérő és Megfigyelőrendszer alrendszerként 2012-ben elindította az Országos Erdőkár Nyilvántartási Rendszert. Az ehhez kapcsolódó új dokumentum az „Erdővédelmi kárbejelentő lap” (1. kép), melyet minden jogosult szakembernek évente négy alkalommal kell megküldenie az erdészeti hatóság számára.

Az erdészek és a társadalom számára egyaránt kiemelt jelentőségű a magyar erdők egészségi állapota, amelyről az elmúlt pár évtizedben az úgynevezett „Erdővédelmi jelzőlapokon” szolgáltatott információt az erdőgazdálkodók. Amíg azonban ez a rendszer az erdőgazdálkodóknak csak egy körétől – 200 ha-t meghaladó erdőterület felett – várta el az adatszolgáltatást, addig az OENyR valamennyi jogosult erdészeti szakemberrel státtussal bíró szakembertől várja az általuk kezelt erdők egészségi állapotáról szóló jelentést, évente négy alkalommal. Az adatszolgáltatás bizonylata az „Erdővédelmi Kárbejelentő lap”, befogadja az erdészeti hatóság. Az OENyR lehetővé teszi a pontosabb erdővédelmi prognózis készítését, és 2013-tól kizárólagos

alapját képezi az Országos Statisztikai Adatgyűjtő Program (OSAP) felé való erdővédelmi információ-szolgáltatásnak is. Az OENyR elindításával az erdővédelmi jelzőlapon adatszolgáltatás tehát 2013-tól megszűnik, ugyanakkor a 2012 még átmeneti év lesz. Mivel az OSAP jogszabály egy évvel korábban határozza meg az adatszolgáltatás adott évre vonatkozó előírásait, ezért a 2012. évben – elvben – még az erdőgazdálkodók felé is fennáll a korábbi kötelezettség. Ezt a kötelezettséget azonban az OENyR adatszolgáltatási nyomtatványának, az „Erdővédelmi kárbejelentő lapnak” a kitöltésével és beküldésével is teljesíteni lehet. Amennyiben a szakszemélyzet által egy adott kár bejelentésre került, akkor a gazdálkodó felé fennálló – ugyanarra a káreseményre vonatkozó – OSAP-os kötelezettség is teljesítettnek tekintendő. A szakszemélyzet az „Erdővédelmi kárbejelentő lapok” nyomtatott és fűzött tömbjét az NÉBIH Erdészeti Igazgatóságán, valamint a megyei kormányhivatalok erdészeti igazgatóságain veheti át. Egyéb adatszolgáltatók a www.mgszh.gov.hu/nyomtatvanyok oldalról tölthetik le a kárbejelentő nyomtatványt.

Biotikus károk

Rovarok okozta károk

Az átlagos rovarkárhoz (55 565 ha) viszonyítva 2011-ben átlag alatti területen jelentkeztek rovarkárok.

A levéltetvek (*Aphidoidea*) kártételi területe 2011-ben az előző évi területhez képest mintegy 50%-kal, 1206 ha-ra nő-

Erdővédelmi kárbejelentő lap										
Az aktuális negyedében a szakirányított erdőrészekben nem észleltem erdőkárt. Jelen bejelentő lap „0”-ás bejelentő: ☐										
A bejelentő személy kódja, neve: <input type="text"/>				Erdőhatóság: <input type="text"/>						
☐ negyedév				A bejelentő címe: <input type="text"/>						
☐ jogosult szakemberrel				☐ fotóval szemel						
☐ egyéb				☐						
S o r t	Helység, Tag, Részlet vagy GPS koordináta (EOV)	Fajta	Károsítás		Érintett terület		Érintett fafaj		Védekezés	
			Károsítás kód	Károsítás (%)	Érintett terület (ha)	Érintett fafaj (m ²)	Észlelés (hó, nap)	Módo	Állapota (TV)	Jel (ZP/II)
1										
2										
3										
4										
5										
6										
7										
8										
9										
10										
11										
12										
13										
14										
15										
16										
17										
18										

* A személyes adatok védelméről és a közérdekű adatok nyilvánosságáról szóló 1992. évi LXIII. Törvény 3. §-ában foglaltak alapján hozzájárulok ahhoz, hogy telefonszámomat és e-mail címet az erdészeti hatóság a velem való közvetlen kapcsolattartáshoz jelen hozzájárulásom irásában történő visszavonásig kezelje.

MEGJEJEGYZÉS:

Kelt: Bejelentő személy aláírása

1. kép: Erdővédelmi kárbejelentő lap

¹ Erdészeti Tudományos Intézet

² NÉBIH Erdészeti Igazgatóság

vekedett, melynek csupán 9%-a volt erős fokozatú. A nagy nyárfacincér (*Saperda carcharias*) kártételi területe az előző évihez képest 15%-kal csökkent, kártétele 909 ha-on alakult ki. 2011-ben a tölgyesekben jó makktermés volt az országban. Ennek megfelelően a makkormányosok (*Curculio* spp.) és makkmolyok (*Cydia* spp.) által okozott károsítás 12 998 ha-on jelentkezett. Ez a '60-as évek óta észlelt 2. legnagyobb kárterület. Ebből 28% erős fokozatú, 35% közepes, 37% gyenge fokozatú volt. A cserbogárpajorok kárait 987 ha-ról jelezték, a károk 32%-a erős, 33%-a közepes és 35%-a gyenge volt. A májusi cserbogár (*Melolontha melolontha*) VI. törzse, valamint az erdei cserbogár (*Melolontha hippocastani*) imágói 9948 ha-on fordultak elő, ennek mintegy 70%-án okoztak károkat. Dél-Dunántúlon több ezer hektáron komoly károk alakultak ki. A szűk (*Scolytidae*) kártételével érintett terület az előző évihez képest néhány százalékkal nőtt, 950 ha-on alakultak ki káraik, a fertőzés kb. fele erős volt.

Az araszoló fajok (*Geometridae*) együttes kártételi területe a tavalyi 3/4-ére csökkent, 2226 ha-on alakultak ki káraik, melyeknek csak 16%-a volt közepes vagy erős. Az akác hólyagosmoly (*Parectopa robinella*) kártételi területe 2265 ha-ra, kisebb mértékben csökkent. Az akáclevél-aknázómoly (*Phyllonorycter robinella*) kártételét a tavalyinál több mint 50%-kal nagyobb területről, 2927 ha-ról jelezték. Az aranyfarú szövő (*Euproctis chrysorrhoea* – 2. kép) károsítási területe több mint 2-szeresére, 1018 ha-ra nőtt. Míg 2010-ben csupán kis területről jelezték a gyapjaslepke (*Lymantria dispar*) kárait, addig 2011-ben már 3347 ha-ról. A károk 85%-a gyenge fokozatú volt, de megjelentek erős károk is. Az erdészeti fénycsapdák viszonylag kis számban fogták példányaikat, de Dél-Dunántúlon az egyik csapdában közel 200 példányt fogott a csapda. A beérkezett jelző-

lapok alapján a petecsomóval fertőzött terület a tavalyihoz képest is erőteljesen, több mint 50%-kal, 5082 ha-ra növekedett, melynek 14%-a már közepes, ill. erős fokozatú volt. A petecsomó-fertőzöttségi és rágáskáradatok azt mutatják, hogy 2012-ben már kiterjedt rágáskárokra kell számítani, különösen a Dél-Dunántúlon. Amennyiben folytatódik a 2011-es aszályos időjárás, 1-2 éven belül újabb gradáció veheti kezdetét. A tölgy búcsújáró lepke (*Thaumetopoea processionea*) kártétele 2011-ben az előző évihez képest kismértékben, 1858 ha-ra csökkent, a károk kizárólag gyenge fokozatúak voltak. A tölgyilonca (*Tortrix viridana*) és más sodrómolyok kártételi területe az előző évi 2/3-ára, 1046 ha-ra csökkent, a károk 95%-a gyenge volt.

Vad okozta károk

A vad okozta károk az elmúlt évhez viszonyítva hasonló területen, 18 833 ha-on jelentkeztek. Ezen belül a nyári vadkár (4035 ha) csökkent, a téli vadkár (14 798 ha) területe kicsit nőtt.

Kórokozó gombák

A fenyő hajtáspusztító gombák (*Dothistroma septospora*, *Sclerophoma pithyophila Sphaeropsis sapinea*) tüneteit az előző évi terület kb. 1/3-án, 1336 ha-on észlelték. A károk 88%-a erős fokozatú volt. 2011-ben a nyár és fűz rozsdagombák (*Melampsora* spp.) által fertőzött terület az előző évi kb. 70%-a volt. A károk közel 60%-a közepes vagy erős fokozatú volt. A tölgylisztharmat (*Microspora albitoides*) kártételi területe 2011-ben a száraz időjárásnak köszönhetően mintegy felére, 5424 ha-ra csökkent. Ennek 31%-a gyenge, 43%-a közepes, 26%-a erős fokozatú volt.

Növényi károsítók

2011-ben a sárga és fehér fagyöngy (*Loranthus europaeus*, *Viscum album*) összesen 2783 ha-on okozott károkat.

Fapusztulások

A fapusztulással érintett területek nagysága némileg csökkent, összesen 2195 ha-ról jelentettek károkat. A fapusztulások közül kiemelendő a fenyőpusztulás, hiszen a tavalyi évhez hasonló területről, 1527 ha-ról jelezték.

Abiotikus károk

Az aszálykárok nagysága 2011-ben nagyon megnőtt a száraz időjárásnak köszönhetően, összesen 4650 ha-ról jelezték kisebb-nagyobb aszálykárokat. A károk közel 70%-a erős fokozatú volt. A hőtörésekkel érintett terület 3163 ha volt, ami az előző évi mintegy 10-szerese. Téli jégkár 478 ha-on alakult ki, melynek több mint fele erős fokozatú volt. 2011-ben a május eleji erős fagyok következtében 29 458 ha-ról jelezték fagykárokat, ami a '60-as évek eleje óta észlelt 2. legnagyobb kárterület. A károk 70%-a erős fokozatú volt. Nyári jégkár 274 ha-ról jelezték. Nyári vízkár mindössze 291 ha-on alakult ki. A tavalyi kiemelkedő kárterület után 2011-ben 6961 ha-ról jelezték széltörést és széldöntést. A károk 94%-a gyenge fokozatú volt.

Erdővédelmi újdonságok Amerikai lepkebabóca (*Metcalfa pruinosa*)

Észak-amerikai származású, egyszemzedékes faj. A kifejlett rovar 5-8 mm hosszú, szárnyait háttétőszerűen csukja össze, megjelenése némileg molylepkére emlékeztet (3. kép). A testet és a szárnyakat viaszréteg fedi, ettől az állat megjelenése kissé kékes árnyalatú. Ősszel az ágakra, hajtásokra petézik, a peték telelnék át. A lárvák májusban kelnek ki, kifejletten 4-5 mm-esek, fehérek, viaszszálakkal és szemcsékkel fedettek. 2-3 hónap alatt fejlődnek ki. Az imágók kikelése után a lárvabőr még sokáig megmarad a levelek felületén (4. kép).

2. kép: *Euproctis chrysorrhoea* hernyója (Fotó: Csóka György)

3. kép: Amerikai lepkebabóca imágója (Fotó: Csóka György)

4. kép: Amerikai lepkekabóca kárképe és lárvabőre (Fotó: Csóka György)

Rendkívül polifág, 300-nál is több fás szárú tápnövénye ismert, de sok lágyszárún is megtalálták már. Európában először 1979-ben, Észak-Olaszországban, Magyarországon pedig 2004-ben Budapesten észlelték. Ma már az egész országban elterjedt, az Erdészeti Fénycsapda Hálózat csapdái közül is több (pl. Kecskemét, Sumony) fogja. Gyors elterjedésében a dísznövényszaporítóanyag szállítása játszhatott meghatározó szerepet. Mivel peteként telegyűl, széthurcolása különösen könnyű. Legfeltűnőbb tünete a leveleken, hajtásokon megjelenő viaszos bevonat. A megtámadott részek deformálódnak, a kiválasztott mézharmaton korompenész telepszik meg, egyes hajtások el is pusztulhatnak. Megjelenése korábban városi díszfákra és díszcserjékre korlátozódott, 2011-ben azonban már a Pilisi Parkerdő Zrt. Budapesti Erdészeti szakemberei jelezték, hogy a főváros környéki erdőkben is megjelent, többek között akáccon, mezei szilen, gyalogakáccon, kései meggyen, ostorfán. Arborétumokban ezeken túl különböző tölgyfajokon is előfordul.

Terjeszkedése várhatóan folytatódni fog, és egyre gyakrabban fogunk vele ta-

lálkozni erdeinkben is. Széles tápnövénykörét alapul véve okkal feltételezhető, hogy számos erdei lombos fafajunkon is kifejlődhet, illetve tömegesen elszaporodva károkat is okozhat. Ezúton is kérjük a kollégákat, hogy erdőkben való esetleges megjelenését mielőbb jelezzék felénk.

Nemesnyárak baktériumos kéregbetegsége

Az utóbbi 2-3 évben jelentkezett ez az új típusú megbetegedés fiatalabb nemesnyár-állományokban. A tünetek a nyár folyamán jelennek meg a törzsön, intenzív nedvfolyás formájában. A kezdeti tünetek bárhol megjelenhetnek, akár a koronában vagy a törzs alsó felén. A folyás kezdetben fehér habos, majd a rátelepülő egyéb élőlények hatására elszíneződik (5. kép). A fertőzés nyomán a kéreg felpuhul, alatta a szíjács elhal és erjedésnek indul. Ennek eredményeként fehér, túrós massa keletkezik a kéreg alatt, amely igen erős savanyú szagot áraszt. Később, általában ősszel az elhalt kéreg hosszában felreped, kiszárad, megindul a kalluszosodás, de a seb méretei miatt teljesen behegedni nem képes.

A baktérium azonosítása 2011-ben megtörtént. A vizsgálatok alapján úgy tűnik, hogy egy új baktériumfajról van szó. A rokonsági kör és a gazdanövény alapján javasolt neve *Lonsdalea populi* sp. nov. E baktérium rokonfajait korábban a fűzön és tölgyeken azonosították, de nyárfajokról még nem mutatták ki

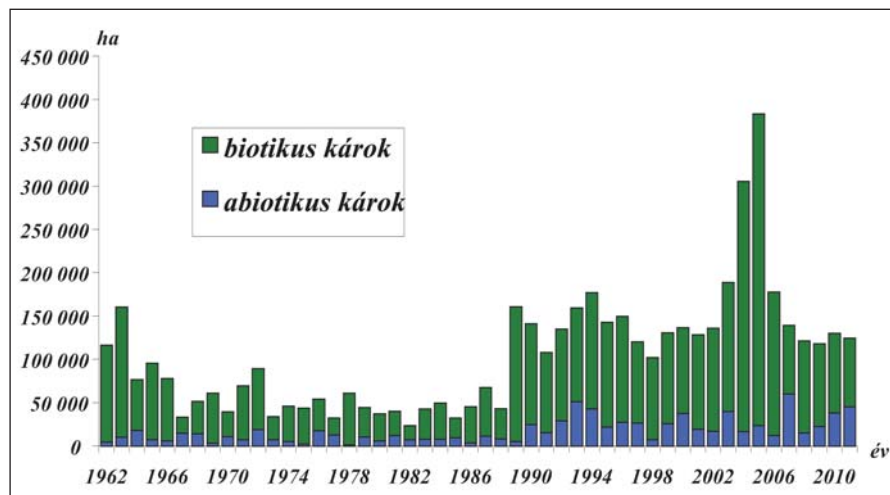
5. kép: Nemesnyár baktériumos kéregbetegségének tünete (Fotó: Koltay András)

korábban. A fertőzés menetéről és a kialakulását segítő tényezőkről egyelőre keveset tudunk, az ezzel kapcsolatos vizsgálatok megkezdődtek.

Jelenlegi ismereteink szerint eddig csak az ország középső területein okozott észlelhető tüneteket és kiterjedtebb károkat. A Koltay, Pannónia és az I 214 fajtákról sikerült eddig izolálni a kórokozót.

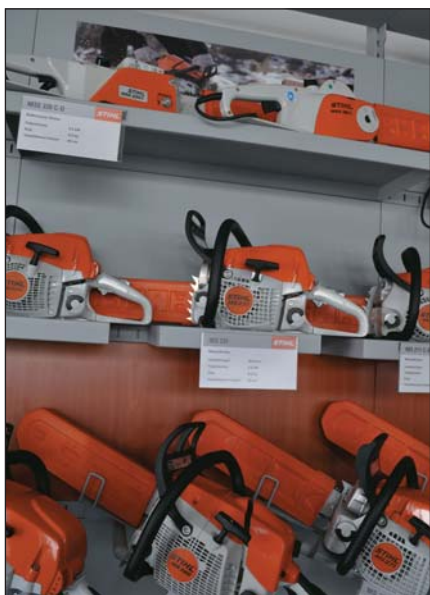
Összefoglalás

2011-ben az erdőkárok nagysága az átlagos értéket csak kismértékben haladta meg. Erdeink viszonylag jó egészségi állapotnak örvendenek, igazán erős és nagy, az átlagost jóval meghaladó biotikus kár nem alakult ki. Tavaly – ahogy az utóbbi évek során többször – az abiotikus károk szerepe ismét kiemelkedő volt. A látszólag megnyugtató helyzetet azonban inkább „vihár előtti csendnek” kell tekintenünk. A 2011-es év második felétől kezdődően nagyon jelentős csapadékhiány sújtja erdeinket is. Ha ez a kedvezőtlen állapot folytatódik, akkor közvetlen és közvetett kihatása akár már 2012-ben, illetve 2013-ban jelentős károk formájában jelentkezni fog. Egyrésztől jelentkeznek a már „megszokott” kártevők, kórokozók, köztük pl. a gyapjaslepke, amiről néhány évig megfeleldkezhettünk, de a jelek már most arra utalnak, hogy hamarosan számíthatunk újabb tömegszaporodására. Mellettük várhatóak újabb jövevényfajok és más, eddig kárt nem okozó, faunánkban régóta jelenlévő fajok térhódítása, tömeges fellépése.

1. ábra. Biotikus és abiotikus erdőkárok 1962. és 2011. között Magyarországon

Békés Családi Nap a Stihl-nél

A régi búcsúkra emlékeztető hangulat fogadja a meghívottakat a világhírű cég törökbálinti kirendeltségénél. No meg a honi szaküzletekben forgalmazott termékek kiállítása, az egyes gépek üzem közbeni bemutatója.

A nagycsalád a központi dolgozókön kívül az országban működő kereskedőkből és a céggel szorosabb kapcsolatban lévő meghívottakból állt. Az egész rendezvény valóban családi, mondhatnám gyermekközpontú, hiszen nem felejtkeztek el a rendezők a jövő potenciális vásárlóiról sem. Mert szülői felügyelet mellett vezethettek Viking fűkasztát a kisebbek, a nagyobbak önállóan is. A bátrabbak megülhették a pergő, forgó műbikát, az apróbbak csúszkálhattak a műanyag várból néhány métert.

Közben ehetett, itatott kedve szerint a családtag, ha megkívánta a frissen sült kenyérlángost vagy a kürtőskalácsot. A nagy melegben fagyíért is sorban állhatott.

Kora délután, miután kiosztották a legeredményesebb kereskedőknek járó elismerő okleveleket, elkezdődött a Timbersport szokásos bemutatója. Borotvaéles, speciális fűrészek, fejszék (melyeknek ára vetekszik egy-egy használt kocsival) kezelői vetélkedtek abban, hogy ki vágja át gyorsabban a közel félméteres fenyőrönköket. A hivatásosok után az önként jelentkező amatőrök is összemérhették erejüket.

Láthatóan mindenki otthonosan, családiasan érezte magát. S valóban, mert profi szervezés volt most is a javából. Nem kellett végighallgatni a köszöntőbeszédet sokaságát, végeláthatatlan méltatásokat és az ehhez hasonló kényszeredett „műsorszámokat”, melyektől oly sok rendezvény válik már a kezdet kezdetén unalmassá.

Egy tartalmas Családi Nap volt a kicsiknek élményekkel tele, a felnőtteknek hasznos látnivalóval, olykor tanulsággal.

A meghívottak nevében köszöni *Bakon Gábornak és a Stibl Kft. munkatársainak* a kellemes napot a krónikás.

Kép és szöveg: **Pápai Gábor**

Tómentés tanulságokkal

(Egy vizes élőhely stációi)

A millennium idején a Duna-Tisza közén csaknem 600 kisebb-nagyobb tó létezett kb. 30 000 ha vízfelülettel. Ezen felül időszakosan kiszáradó láprétek, semlyékek bővítették a vizes élőhelyek világát.

Az 1980-as évek elején a tavak száma 150 körüli volt, és számuk azóta is zsugorodik, a Homokhátság mezőgazdasági területein az elsivatagosodás jelei szaporodnak.

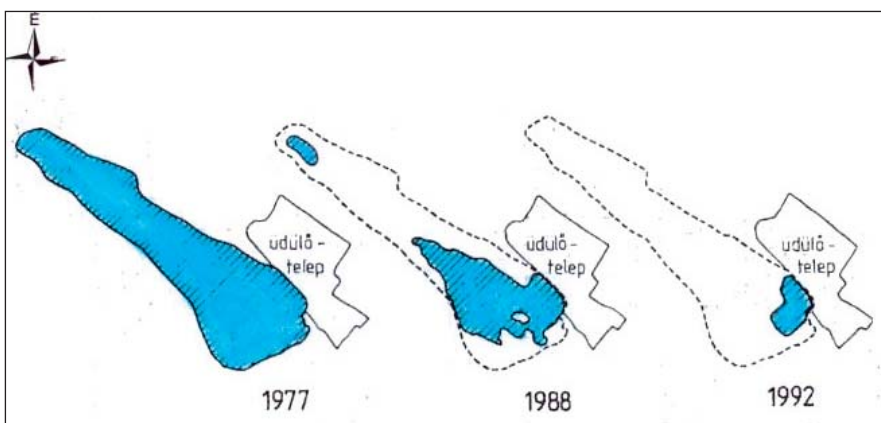
Ennek okait *dr. Pálfai I.* 50%-ban időjárási, 25%-ban rétegvíz-kitermelés, 10%-ban talajvíz-kitermelés, 7%-ban a földhasználatban bekövetkezett változásokban (pl. nagyarányú erdőtelepítésekben) és egyéb okokban – vízrendezés, szénhidrogén-bányászat stb. – jelöli meg.

Jelenleg már rendszeresen kiszáradó területnek számít egy sor szikes tavunk és csak mesterséges beavatkozással, édesvíz-utánpótlással tudjuk életben tartani pl. a Kelemenszék, Szelidi-tó stb. élőhelyeit.

Az elmúlt 50 év alatt beosztott erdészként, majd egyetemi éveim nyári szünidejében gyakornokként dolgoztam a Kunfehértó övező erdészerületekben, és diplomatervem terepi felméréseit is a tóparti erdőkben végeztem. Ez idő alatt lehetőségem volt megszeretni és figyelemmel kísérni a tó sorsát, adott pillanatban pedig aktívan tevékenykedni annak részleges megmentésében is.

Vázlatos beszámoló e rekonstrukciós munkákról és tanulságairól szól.

Kunfehértó település 7800 ha területre Kiskunhalas és Jánoshalma között található. Természetföldrajzi adottságait meghatározza, hogy a kiskunsági homokhátság és az észak-bácskai löszhát átmeneti határán fekszik, viszonylag magas, 135 m körüli Balti-tengerszint felett. A falut ölelő természeti környezetből említést kell tenni Illancs és Terézhalom – már részben ledőzerolt – homokbuckái alkotta tájról, a község nyugati oldalán a Kárpát-medencében egyedüli élőhelyként előforduló – a település címerében is megjelenített – virginiai holdrutáról, számos homoki és lápréti védett növényről (kosbor- és nőszőfűfajok, homoki vértő, piros madársisak stb.). 1988. június 27-én farkaski-

A vízfelület zsugorodása

lövés történt a település határában, valamint 2007. július 20-án a közeli Kiskunhalason mérték az ország abszolút melegrekordját, 41,9 °C-ot.

A táj legjelentősebb természeti potenciálját a község nevével azonos nevű tó jelentette.

Egy 1761-ből származó térképen a „Fejértó” hossza 4,5 km, szélessége 0,5-2 km volt. Történeti leírások beszámolnak a tó csaknem teljes kiszáradásáról és 1942 telén a környék elöntése miatti lecsapolásról is.

Az egykor 170 ha vízfelületű, helyenként 1,5-2 m mélységű sziksós tó délkeleti részén 1959-től kezdődően mintegy 800 üdülőtelek, kemping, ifjúsági és sporttábor, kereskedelmi és vendéglátó egységek, egyéb infrastruktúra épült ki. Az 1980-as évek végén ez a milliárdos nagyságrendű érték a tó életében bekövetkezett változás miatt veszélybe került.

A víz feliszapolódott, strandolásra alkalmatlanná vált, majd csaknem teljesen eltűnt. Az üdültulajdonosok elkeseredését és fanyar humorát jelzi, hogy a helységnév táblán lemeszelték a „tó” szótagot, a fürdő bejáratánál pedig táblát helyeztek ki „Ha fürödni akarsz, hozz magaddal vizet” felirattal.

A tó halálának természeti okai

A deflációs, lefolyástalan, lapos, löszös-izapos talajon kialakult meder vízkészletéről a talajvíz és a csapadék összefolyása gondoskodott. Forrás, természetes vízfolyás nem táplálja a tavat. A talajvízszint süllyedése, a 2-4 évenkénti aszályvisszatérés, a nyári hőségnapok számának gyarapodása és a rendkívül alacsony relatív páratartalom miatt megnövekedett párolgási veszteséget

az egyre kevesebb csapadék már nem tudta pótolni.

A területre korábban jellemző évente átlagosan 520-560 mm csapadék-mennyiséggel szemben pl. 1983-ban 348 mm, 1986-ban 411, 1988-ban 398 mm esett. Az a tény, hogy ilyen körülmények között is évekig tartotta magát a tó, bizonyítja a mederfenék kitűnő vízzáró képességét.

Emberi mulasztások hatása

A tó életére az ismert természeti hatásokon felül jelentős volt az emberi tényezők hozzáadott terhelése.

A település déli részén működő borköszvény technológiai vizét a tavat is leeresztő Kőrös-ér csatornába vezette ahol a szervesanyag- és hőterhelés következtében a vegetáció feldúsult, a víz-elvezetés gyakorlatilag megszűnt. Ezért fenntartó kotrással és a növényzet irtásával a csatornaszakasz funkcióját helyreállították, de a tó alatti szakaszon a nyitott, részben megrongált tiltókon át a tó vize is meglódult. 8-10 napon át csapolták a tó amúgy is hiányos vízkészletét. Becslések szerint mintegy 500-600 m³ víz ment veszendőbe.

Az egykor kitűnő minőségű „acélos” nádtermés aratása évtizeden keresztül elmaradt. Az avas nád a vízbe rohadt és a szerves anyag felszaporodásával rontotta a víz minőségét, egyben gyorsította a meder feliszapolódását is.

Intézkedések a rekonstrukció érdekében

A vagyoni értékvesztését látó, elkeseredett üdültulajdonosok körében megfogalmazódott a folyamatok befolyásolására egy önszerveződő cselekvé-

si akarat. Megalakult a „Kunfehértói Üdülőterületi Bizottság”, melynek vezetését két agilis, nagy társadalmi ismertségű kórházi főorvos, *dr. Schindler J.* és *dr. Dér S.* mellett a közösség rám bízta.

Tevékenységünk céljaiként többek között:

- mederkostrás, nádirtás, partrendezés megszervezését,
- a vízutánpótlás lehetőségének felkutatását,
- az üdülőkörnyezet fejlesztését,
- egy általános monitoring rendszer kiépítését,
- az anyagi alapok megteremtését,
- a széles tömegek mozgósítását, megfelelő tájékoztatással egybekötött ökológiai nevelését jelöltük meg.

Mottónkat *Váci Mihály* gondolataiból kölcsönöztük:

*„Nem elég a célt látni.
 járható útja kell”
 Nem elég útra lelni,
 az úton menni kell..”*

Az emberek sokasága a 150-300 fős fórumokon tartott tájékoztatásokon szembesült azon téves felfogással, hogy a tó nem egy nagy fürdőmedence, ahol a vízutánpótlás minden problémát megold, hanem egy állandóan alakuló, biológiai fejlődésben lévő ökoszisztéma zavarait kell a lehető legkomplexebb módon orvosolni, mely feladatnak a vízpótlás csak egyetlen eleme.

Áttekintettük a korábbi években már elkészült ATIVIZIG tanulmányterveket, felmértük anyagi és cselekvési lehetőségeinket, megkezdtük társadalmi kapcsolataink kiépítését, a lobbizást.

Célkitűzéseink elérése érdekében előszörban az anyagi alapok előteremtésére mozgósítottuk a fő erőket. Elértük, hogy az üdülőtulajdonosok önkéntes alapon az országban az idő tájt legmagasabb, évi 2000 Ft portánkénti területfejlesztési hozzájárulást szavazzanak meg, és azt éveken át 95%-os befizetési fegyvellemmel teljesítsék. A hiányzó források pótlása érdekében valamennyi érintett vállalatot megkerestünk. Pénzbeli támogatások mellett több millió forint értékű társadalmi munkát végzett gépi és gyalogmunka formájában a BM határőrség, az MN 8920 alakulata, a horgászegyesület, a Tóth K. Vízügyi Szakközépiskola, a Pollák Mihály Műszaki Főiskola, a Kiskunmajsai Vízmű Társulat, a Kőolaj- és Földgázbányászati Vállalat és mások.

A községi tanács akkori elnöke (1987 nyara) az üdülőtulajdonosok be-

fizetéseiből létrejött alap egy részét – felhatalmazás nélkül – felesleges és vitatható, nem kellő minőségű munkák finanszírozására használta fel. Fontos döntések késtek, nem rendelték meg időben a kiviteli terveket stb.

A pénzügyi eszközökkel történő helytelen gazdálkodás és elszámolás mellett a kielégítő tájékoztatás elmaradása is gond volt. A tanácselnök a bírálókat, javaslatokat laikus okoskodásnak minősítette, érdemi válaszokat nem adott, a bírálókat visszautasította, így szembekerült a közakarral. A közfelháborodást okozó vezető lemondásra kényszerült, a község új vezetői pedig maximális együttműködési szándékukat ezúttal már tettekkel is bizonyították.

1993 nyarára TEHO, költségvetési támogatás, KVM és MOHOSZ támogatás, pályázati díjból 27 306 eFt-ot sikerült összegyűjtenünk, amit a már korábban említett igen jelentős társadalmi munka értéke egészített ki.

A tó és környezetének alakítása során a pénzalap előteremtésénél nagyobb nehézséget okozott a szerteágazó tulajdonosi és kezelői jogokból eredő érdekeltségi viszonyok egyeztetése, közös mederbe terelése.

A 25-30 km² területű vízgyűjtőn belül a 800 üdülőtulajdonos mellett a tavat ölelő rét-legelő sáv a Csongrádi ÁG, az erdők a KEFAG és a Kiskunhalasi ÁG tulajdonában, a szántók termelőszövetkezeti és magántulajdonban voltak, valamint jelentős parti területeket birtokolt a helyi tanács is. Más és más rendelkezett a víz, a vízben élő hal és a vízből kinövő nádszigetek felett. Ezért fontos részfeladatunk törekedtünk arra, hogy a mindenkori lehetőségek szerint az érdekcsoportok körének szűkítésével is egységesebb szemléletű környezetgazdálkodás jöhessen létre.

Segítségét jelentett, hogy a Bács-Kiskun Megyei Tanács a beruházáshoz biztost jelölt ki. A beruházás gyorsítása, bizonyos eljárási akadályok leküzdése érdekében helyszíni egyeztetésre hívtunk a tó helyreállításában valamennyi érdekelt szakhatóságot. Változtattunk az eredeti kivitelezési terveken és a kotrási munkával érintett 30 ha területet gáttakkal három medencére osztottuk. A kazettáknak eltérő elsődleges funkciót határoztunk meg strand, horgásztó és vadvíz megjelöléssel.

A zagyterület előkészítése után megindulhatott a hidromeliorációs kotrás. A víz rohamos ütemű eltűnése azonban már nem tette lehetővé a művelet folytatását, át kellett térnünk a száraz kot-

Ma már megfelelő a partvédelem

rásra. E munkák során hozzávetőleg 165 000 m³ iszap áthelyezésére és 5,5 ha nádterület kitisztítására került sor.

Földhasználattal, környezetvédelemmel kapcsolatos intézkedések

– Egyszerűsödtek a területhasználattal kapcsolatos tulajdonviszonyok. Az Előre Tsz megvásárolta a tavat övező 44 ha kiterjedésű rét-legelő területeket és megszerezte a 78 ha-os tó kezelői jogát, valamint egy tóparti tanya területét, épületeit.

– Nem sikerült megállapodni a Hortobágyi ÁG vezetőivel a 90 ha-os nádterület kezelői jogának átadása ügyében, de a MÉM nyújtotta segítséggel elértük, hogy a kezelő a nádtermés minőségétől függetlenül kötelezettséget vállaljon az évenkénti nádaratás elvégzésére.

– A tó nyugati partszakaszán gazdálkodó tsz a hagyományos műtrágyázási módról áttért a környezetkímélőbb szuszpenziós kiszórásra.

– A tó vízgyűjtő területén lévő juhászati telepét 1,5 km-rel távolabb telepítette.

– A tavat övező réti sávban megszűntették a legeltetést és kaszáló üzemmódra tértek át.

– A tó északi oldalán az állami gazdasági kezelésű nemesnyár erdőterületében létesített 3 db talajvízszint-figyelő kutakban rendszeresen 1 m-rel alacsonyabb szintet észleltünk, mint a többi kútnál. Az erdő esztétikai megjelenése sem volt megfelelő, ezért kezdeményeztük annak véghasználatát és szerényebb vízfogyasztású, nagyobb esztétikai értékű, őshonos fajtákkal való felújítását.

– Ajánlásokat tettünk a község képviselőtestületének az üdülőterület köztisztaságáról és környezetvédelméről szóló rendelet tervezetének összeállítására.

A vízutánpótlás megoldása

Szükséges mennyiségű vízutánpótlást a helyi sajátosságok okán csak az ivóvízbázisra telepített kutakból lehetett biztosítani. A vízkészletek felhasználható-

Nagy vízfogyasztás, csekély esztétikai élmény

sági sorrendjében a tófürdő vízigénye nincs előkelő helyre sorolva. Ezért csak nagy erőfeszítések árán sikerült egy 80 m talpmélységű „porózusos felszín alatti víztestbe mélyített tápkút” fúrására és ideiglenes használatára engedélyt szerezni. Az üzembe helyezett kút napi 1500-1600 m³ vízzel tudja támogatni a vízutánpótlást. Így 1988-ban már 72 000 m³-rel gyarapodott a tó vízkészlete. A kútvíz betáplálása elsődlegesen a fürdőtóba került és túlfolyó rendszerben a horgásztó, majd a vadvíz medrét tölti. Az édesvíz betáplálása a tó életében jelentős változást okozott.

Vízkémiai és vízbilógiai következmények

Straub 1941. évi adatai szerint a tó vizének 4880 mg/l összes sótartalmából a NaHCO₃ mellett a NaCl részarányai voltak meghatározók. A 7,6 pH értékű kútvíz betáplálásának hatására az 1991-94 évi adatok szerint a tó vize a korábbi 9,1-10,3 pH-ról 8,3-9 közötti értékre módosult, és a Na-kation dominanciát a magasabb Ca-értékek mellett a Mg₂ uralkodása váltotta fel. Az oldott ásványianyag-tartalom 220-240 mg/l értékre csökkent. Mindez a tó vizének nagymértékű kiédesedését, szikes jellegének elvesztését jelzi. A növényi tápanyagionok területén (NH₄⁺ és PO₄⁻ ion) *Smidt A.* – *Fenyves L.* mérései jelentős változást nem mutattak ki.

Uberkovic G. 1960-70 között végzett vizsgálatait 186 algataxonot különített el, amiből 55 kimondottan sósvízi volt. Az 1980-as évek második feléig a kékmo-

szatok dominanciája volt jellemző néhány – a magasabb sótartalmat jelző – kovamoszatfaj társaságában. Későbbi vizsgálatok már a fitoplankton-állomány jelentős gyérülését és szegényedését bizonyították.

A jóízű, szikes vízhez alkalmazkodott, jó genetikai értéket képviselő halállomány pusztulásával nagy a valószínűsége, hogy a tóból kivезett a védelem alatt álló réti csíkkal is. (Utolsó megfigyelése 1988.) Helyette felelőtlen emberek jóvoltából megjelent a törpeharcsa és a naphal is.

Igen sok bírálat ért bennünket azért a luxusért, hogy gyakorlatilag az egyre szűkülő ivóvízbázist használtunk fel „egyéni érdekek” szolgálatára. Saját érveink tárházából akkor még hiányzott egy jelentős felismerés, amire a cselekvésünk utáni történések világítottak rá.

Luxus-e az ivóvízzel életben tartott tó fenntartása?

2007. július 25-29. között Kéleshalom és Kunfehértó között több mint 1000 ha-os kiterjedésű, az ország legnagyobb erdőtüzei közé sorolt káreset keletkezett. Az oltás során bebizonyosodott, hogy a megye több mint 65 000 ha fokozottan tűzveszélyes erdeinek (erdei- és feketefenyvesek) védelmére, egy esetlegesen bekövetkező katasztrófa esetén nem áll rendelkezésre kellő mennyiségű tűzi víz. Az említett eset-

ben Kéleshalom község víztornyának készlete már az oltás első óráiban kimerült. Más vízvételi lehetőségek korlátai miatt a katasztrófavédelem tűzoltóvonal igénybevételére kényszerült. Végül az oltóvízellátás érdekében a tó vízkészletét is igénybe kellett venni.

Az előrejelzések szerint az elkövetkező években fokozódik az aszályhajlam, valószínű a hőszénnapok és a szélsőséges időjárási tényezők szaporodása és ezzel összefüggően az erdőtüzek előfordulásának lehetősége is. Talán nem kell külön bizonyítani, hogy az erdőtüz az élővilág katasztrófája mellett a mezőgazdasági területek, a tanyavilág embe-
reinek értékeit és életét is veszélyezteti, ami társadalmi, politikai következményekkel is járhat. Ezért is sürgető volna az Alföld-programon belül a Homokhát-ság vízutánpótlásának megoldása.

Az „elherdált ivóvizet” nem a tótól kell megvonni, hanem más intézkedésekkel kellene megtakarítani. Pl. visszatartani az időszakosan fölös vizeket, visszapréselni a használt termálvizeket stb.

Alvízi országban a vízellátás problematikája nem vízprobléma.

Az erdőtüzek oltása – az esetek többségében nem biztosított – jelentős mennyiségű vízigénnyel jár. Ezért a nagy tűzkockázatot jelentő erdők esetében célszerű lenne az Erdőtörvényben területarányosan előírni az oltóvíz biztosítását.

Kép és szöveg: **Dr. Darabos István**

Érdekességek a természetben

Lecserélem a rubámat (Fotó: Pápai Gábor)

Egyesület a hazai vadgazdálkodásért

Három évvel ezelőtt alakult meg a Magyar Vadgazdálkodók Egyesülete. A szakmai szervezet célul tűzte ki a vadgazdálkodók és vadhúsfeldolgozók gazdasági érdekeinek, szakmai céljainak elősegítését, a világhírű magyar vadállomány és vadászati kultúra értékmegőrzését. Balsay Miklós erdőmérnökkel, az egyesület elnökével, a VADEX Zrt. korábbi vezérigazgatójával beszélgettünk az eddig elvégzett munkáról.

– Mikor, milyen körülmények között és legfőképp miért jött létre az egyesület?

– A Magyar Vadgazdálkodók Egyesülete 2009 őszén alakult meg 16 taggal. Ezek közül 13 állami tulajdonú erdőgazdaság, és a három legnagyobb hazai vadfeldolgozó üzem is csatlakozott hozzánk. Így a vadgazdálkodással, illetve a vadhúsforgalmazással foglalkozó ágazat egyaránt képvisellel bír az egyesületben. A vadgazdálkodás, a vadászati hagyományok, a vadászati világhírnév legfőbb őrzői az állami erdőket kezelő társaságok, és tulajdonképpen ezeknek a képviselője, az érdekeik érvényre juttatása a legfőbb feladatunk. Szeretnénk, ha ez összehangoltan, egységesen valósulna meg ebben az egyesületben. Például most a legjelentősebb, az elmúlt évben elkezdett munkánk a vadászati törvény esetleges módosításában való részvétel. E tekintetben mi nyilvánvalóan legalább annyira képviseljük az állami erdők érdekét, mint az állami erdőket kezelő erdészeti részvénytársaságok vadászattal kapcsolatos érdekeit.

– Az alapítás óta tovább bővült a létszám.

– Nagyon örömteli dolog, hogy bővült a létszám és tavaly – kettő kivételével – már az összes állami tulajdonú erdőket kezelő társaság a tagjaink közé tartozott. Remélem, hamarosan a hiányzó két cég is csatlakozik, hiszen mi az ő érdekeit is képviseljük. Alapszabályunk szerint az egyesület nyitott. Az egyesület a hatékony működés érdekében négy szakbizottságot hozott létre. A Vadgazdálkodási, a Vadhús feldolgozó és forgalmazási, a Jogi és közgazdasági, valamint a Kommunikáció és közönségszolgálati szakbizottságok éves feladataikat a 22 tag aktuális problémáit megismerve végzik. A munkát az aktuális feladathoz legjobban értő szakemberekből álló szakértői kör tevékenysége segíti.

– A vadászati törvény kapcsán a módosításhoz egy javaslatot dolgozott ki az egyesület. Hogy érzi, hogyan sikerült?

– Igazság szerint azt gondoltam, hogy jóval könnyebb lesz a dolgunk. Állami tulajdonú erdőket kezel mindenki, azonos gondolkodású szakemberek dolgoznak az ágazatban, mindenkinek érdeke, prioritásügye, mondhatni szívügye az erdő. Ráadásul a vadgazdálkodás is egy komoly üzletág, tehát mindez közös. Mi azt gondoltuk, hogy a hat – egy évvel korábban kidolgozott, legfontosabbnak tartott – kérdéskör jó, és ha abban kialakul egy vélemény, az egységes lesz, azzal megoldunk mindent, csak össze kell szedni, aztán meggyünk tovább. Minden cégtől írásbeli véleményt kértünk, végül csak a tagok felétől kaptunk választ. A kardinális kérdések közül csak egy volt, amelyikben mindenki egyetértett: ez a bizonyos erdőkezelőt megillető jognyilatkozat tétele a vadászterületek kijelölése és hasznosítása tekintetében. Azt szerettük volna, hogy aki az erdőt kezeli, annak legyen joga – tulajdonképpen ezt képviselve –, részben a területek határainak megállapítására és más dolgokra is. Ezt mindenki elismerte. Ugyanakkor a többi kérdésben: a területhatárok kijelölésében, a tulajdonosi közösségek működésében nem sikerült egyértelműen azt az eredeti célkitűzést követnünk, hogy a terület kijelölése kizárólag szakmai alapokon, a megyei vadászati hatóságnál történjen. Joggal volt olyan felvetés is, hogy egyelőre az rendben van, hogy szakmai alapokon nyugodjon ez, de ne adjuk ki a kezünkől azt a lehetőséget, hogy mi is ott legyünk, amikor a határ-

kijelölések és a területhasznosítások történnek. A közelmúltban ugyanis jó néhány olyan eset volt, ahol támadási felületként jelentkezik, hogy nincs köze az erdőgazdaságnak ahhoz a 4-5 ezer hektáros más által kijelölt vadászterülethez, ahol ő a kötelezett erdőkezelő. Ez biztos, hogy nem jó így. Sűrűlőásokat jelenthet, hiszen ahol felelősen állami erdőt kezelünk, ott – bárki is a vadászati jog birtokosa – csak az állami tulajdont jelentő erdő érdekeit elsődlegesen figyelembe véve vadgazdálkodhat, tehát ennek a kettőnek az erdőt kezelő gazdálkodó kezében, illetve ellenőrzése alatt kell lennie. Az egyesület ezt az álláspontot képviseli, és gondolom, hogy az erdőgazdaságok is.

– A további vitatott pontok?

– Megosztott a vélemény például a vadászterületek nagyságáról. Volt olyan erdőgazdaság, ahol azt javasolták, hogy legyen kisebb 3000 hektárnál, de akadt, ahol nagyobbakat akartak. Ezért úgy döntöttünk, hogy a vitatott eseteknél többségi véleményt közlünk. Említhetném a vadkárok ügyét is, nagyon hasznos, jó vélemények jöttek be, biztos vagyok benne, hogy javaslatunk támogatásra kerül más vadászati szerveknél is.

– Ha már más vadászati szerveknél tartunk, adja magát a kérdés: milyen a viszony a többi érdekképviseleti szervezettel?

– A közelmúltban volt egy elnökségi ülésünk, ahová meghívtuk az Országos Magyar Vadászati Védegyelet elnökét és főtitkárát: megegyeztünk velük arról, hogy egy együttműködési megállapodást köt a két szervezetet. Az Országos Erdészeti Egyesületet, mint a magyar erdészek legfontosabb társadalmi érdekképviseleti szervezetét felkértük, hogy az eddig született javaslatunkat nézzék át, és ők a térségi megbízottaikon keresztül ezt két héten belül meg is választották. Szeretnénk továbbá együttműködni az Országos Magyar Vadászokmarával és az egyetemekkel (Sopron, Gödöllő, Debrecen) is.

– Már javában benne járunk az évben. Erre az esztendőre milyen feladatokat irányzott elő az egyesület? Mit szeretnének elvégezni?

– Szeretnénk minél többet tenni a hazai vadállomány minőségének és természetes élőhelyének megőrzése és fejlesztése, a génmegőrzés feltételrendszerének meghatározása érdekében. Fellépést tervezünk a manipulált trófe-

ák ellen. Javaslatot dolgozunk ki a vadgazdálkodási fejlesztésekhez szükséges források megteremtésére, valamint a hazai apróvad-gazdálkodás feltételeinek javítására. Részt veszünk a Nemzeti Vadgazdálkodási program kidolgozásában, a hazai és uniós források igénybevitelével kapcsolatos döntések előkészítésében. Természetesen a vadászati törvény módosítása során is hallatjuk a hangunkat. A törvényalkotás során a vadkárbecslési segédlet kidolgozási munkáit is támogatjuk. Emellett az

erdészeti hatóság bevonásával működtetett vadkár monitoring rendszer alkalmazási lehetőségeinek vizsgálata is az idei feladatok között van.

A vadhússal kapcsolatban továbbra is cél az egyesület tagságát alkotó szervezetek vadhús forgalmazásának elősegítése mind az exportüzemek, mind a térségi hazai ellátást illetően. A nemzetközileg elismert minőségű magyar vadhústermékek piacának, színvonalának erősítése, az export növelése, illetve a hazai vadhúsfogyasztás emelése a biz-

tonságos, ellenőrzött termékekből. Nem lehet megkerülni a tevékenységet szabályozó 43/2011.VM. rendelet módosítását. Erősíteni akarjuk az egyesület tagjai közötti együttműködést (termelői és feldolgozói vonalon) annak érdekében, hogy a hazai lött vad alapanyag a lehető legnagyobb mértékben Magyarországon kerüljön feldolgozásra. Emellett fellépést tervezünk a fekete kereskedelem ellen is. A felsorolásból jól látszik: tennivaló tehát van még bőven...

Vereb István

UPM BIOVERNO

egy új korszak hírnöke

A UPM BioVerno fából előállított második generációs biodízel-üzemanyag, amelyet akár már 2014-ben tankolhatunk a gépjárművekbe. A Verno név a latin „vernare” kifejezésből származik, ami magyarra talán a „tavasz” és „megújulás” szavakkal fordítható. Ezzel a fejlesztéssel a UPM teljesen új fejezetet nyit a nemzetközi erdőgazdálkodási vállalkozás, amely ipari méretekben állít elő közlekedési célú bioüzemanyagot.

A biofinomítót a lappeenrantaui Kaukasban építik fel, amely az egész világon egyedülálló a maga kategóriájában. Fő terméke a UPM BioVerno, amely kiváló minőségű, nyers fenyőolajból előállított második generációs biodízel-üzemanyag. Ez a korszerű bioüzemanyag minden tekintetben különbözik az első generációs termékektől.

„A nyersanyag, a technológia és a végtermék is egészen más”, magyarázza *Petri Kukkonen*, a UPM Biofules üzletágának igazgatója. A második generációs biodízel-üzemanyagokat hulladékból, gyártási maradékokból vagy lignocellulóz-tartalmú anyagokból* állítják elő - a UPM esetében ez nyers fenyőolajból történik, amely a cellulózgyártás mellékterméke. Előállítására nincs közvetlen hatással a termőtalaj igénybevitelére, és nem alkalmaznak nyersanyagként élelmiszer-alapanyagot. Tulajdonságait tekintve a korszerű biodí-

zel-üzemanyag összehasonlítható a hagyományos ásványi dízelolajjal. Mind a mai gépjárművek mind a kereskedelmi hálózat igényeit kielégíti.

Az első generációs bioüzemanyagokat olyan nyersanyagokból készítik, amelyeket az élelmiszeriparban is felhasználnak, például repceből, pálmából vagy szójából nyert növényi olajokból. A végtermék metil-észter, amit csak 7%-os arányban lehet a dízel-üzemanyagokhoz keverni.

„A fenyőolajból előállított UPM BioVerno üzemanyag a fosszilis üzemanyagokhoz képest mintegy 80%-kal csökkenti a gépjárművek üvegházhatást okozó károsanyag-kibocsátását”, mondja *Kukkonen*. Amíg a hagyományos üzemanyagot fogyasztó autó kilométerenként 160 g szén-dioxidot bocsát ki, addig a UPM BioVernóval 30 000 kilométert is meg lehet tenni 1000 kilogramm CO₂ kibocsátás mellett. Első generációs biodízel-üzemanyaggal ugyanilyen mértékű károsanyag-kibocsátás mellett 10 000 kilométert, fosszilis dízel-üzemanyaggal 6000 kilométert lehet megtenni.

Az új biofinomító évi 120 millió liter biodízel-üzemanyagot állít elő. Ha a száz kilométerre eső átlagos fogyasztás hat liternek vesszük, akkor ezzel a mennyiséggel 100 000 autó 20 000 kilométert tehet meg.

Az Európai Unió azt a célt tűzte ki, hogy 2020-ig a közlekedési célú üzemanyagok legalább tíz százalékát megújuló energiából fedezzék. Finnországban ezt a célt húsz százalékra emelték. A lappeenrantaui biofinomító ennek a célkitűzésnek negyed részét teljesíti.

„A UPM lényegében finomított készterméket állít elő. A UPM BioVerno üzemanyagot közvetlenül az üzemanyag-ke-

reskedőknek adjuk el, és egész Európában forgalmazzuk”, mondja *Kukkonen*.

Túlteljesítettük a fenntarthatósági kritériumokat

A megújuló energiák részesedésének kiszámításához figyelembe kell venni az Európai Unióban gyártott és eladott, valamint importált bio-üzemanyagokkal szemben támasztott fenntarthatósági követelményeket. A kritériumok egyebek között kiterjednek a nyersanyagok előállítására is. Ezenkívül az üvegházhatású gázok kibocsátásának legalább 35%-kal kevesebbnek kell lennie a teljes termelési folyamat során, mint a fosszilis üzemanyagok gyártásakor. Ezt a határt a jövőben ötven százalékra fogják emelni.

„A UPM-nél az üvegházhatású gázok teljes gyártási folyamatra vonatkoztatott emissziója nyolcvan százalékkal kevesebb. Ezzel még az új uniós előírásokat is bőven túlteljesítettük”, hangsúlyozza *Kukkonen*.

A biodízel-üzemanyag legfontosabb nyersanyaga a nyers fenyőolaj. *Kukkonen* szerint ez elsősorban a vállalat saját tulajdonú cellulózüzeméből származik, kisebb mennyiségben pedig más skandináv gyárakból. A cellulózgyárak a nyers fenyőolajat korábban feldolgozóknak adták el, vagy fűtőanyagként értékesítették. „Ha a nyers fenyőolajat magunk finomítjuk, akkor a cellulózgyártáshoz használt fát még eredményesebben hasznosítjuk, és nem kell növelnünk a fakitermelést” – jegyzi meg *Kukkonen*.

A nyersanyagok kitermelése a UPM-nél a fenntartható erdőgazdálkodás, a fa nyomon követhető származása és az erdőtanúsítás elvei szerint történik. A fenyőolaj a fenntartható bioüzemanyag-gyártásra alkalmas kevés folyékony nyersanyagok egyike.

Ref.: **Keresztes Tamás**
főelőadó

* A lignocellulóz-tartalmú anyag növényi biomassza, például mezőgazdasági betakarítási hulladék, energianövények, fahulladék (fűrészüzemekből vagy papírgyárakból), valamint kommunális papírhulladék.

Természetvédelem a 150 éves Erdészeti Lapokban

Az a néhány megszállott, aki hajlandó volt a természetvédelem történetének feltárásával bíbelődni, egyetértett abban, hogy a természetvédelem hazai történetének számos eseménye közül a legmeghatározóbbak: a trianoni határok meghúzása; az első természetvédelmi törvény (1935-ben történt) megalkotása; a második világháború; valamint 1971, amióta hazánkban jogilag lehet nemzeti parkot alapítani. A folyóirat lapoztatása közben hamar kiderült azonban, hogy lapunk szerzőit a természetvédelem korai periódusa hidegen hagyta, és a téma csak az utóbbi néhány évtizedben sarkallta őket megszólalásra.

A természetvédelem múltjának legjobb ismerője *Oroszi Sándor*. Kutatásainak eredményét az első természetvédelmi törvény megalkotásának ötvenedik évfordulója alkalmából az OEE kiadványaként „A magyar természetvédelem kezdetei” címen 1986-ban jelentette meg. Ebből megállapítható, hogy a vizsgált időszak első 125 esztendeje az EL-ban történő megjelenés tekintetében jelentéktelennek tekinthető. E több mint egy évszázad alatt az EL-ban e témakörben megjelent 40 írásnak napjainkban már jelképes értéke is alig van. Néhány kivételtől eltekintve az írások szerzői is ismeretlenek. Emiatt azok névsora érdekesebb, akik e témakörben ötven évvel ezelőtt lapunkban egy sort sem írtak. Hihetetlennek tűnik, de közöttük szerepel a természetvédelem szinte valamennyi kezdeményezője, hivatásos és műkedvelő vezéralakja, így *Kaán Károly*, *Cholnoky Jenő*, *Molcsányi Gábor*, *Vadász Elemér*, *Tildy Zoltán*, *Kenyeres Lajos* és mások. Ők e tárgyú írásaikat az *Aquila*-ban, a *Természetudományi Közlönyben*, újabban pedig a *Búvárban* jelentették meg. Egyesületünk lapjának első száz esztendejében természetvédelmi tárgyú írás csak minden harmincadik számban olvasható. Lapunk szerzőit és olvasóit a természetvédelem csak az első – nagy kiterjedésű erdőterületeket is magukba foglaló – nemzeti parkok létesítése, és tájvédelmi körzetek kijelölése után kezdte érdekelni, de a gondolatok és az indulatok írásos megjelenéséig további tíz-tizenöt évet kellett várni.

* az Országos Természetvédelmi Hivatal egykori elnöke, nyugalmazott környezetvédelmi és vízgazdálkodási miniszterhelyettes

Ez a közömbösnek tekinthető időszak 1989-ben véget ért. Az első területvédetté nyilvánításának ötvenedik évfordulója alkalmából (ami egybe esett az ezredik terület oltalom alá helyezésével), a természetvédelmi főhatóság mintegy 120 hivatásos és önkéntes természetvédő részvételével a helyszínen méltóságtejes megemlékezést szervezett. Ez az ünnepség az erdészeknek az elvárhatónál kisebb arányú részvétele miatt féloldalasa sikerült, amit azonban helyrehozni látszott az a különleges figyelem, amellyel *Solymos Rezső* főszerkesztőnek és *Jerôme Renének* köszönhetően 1990 márciusában az Egyesület megjelentette a folyóirat **természetvédelmi különszámát**. Ebben a természetvédelem tíz legilletékesebb hivatásos művelője (négy erdész, két-két kertész és mezőgazdász, valamint egy tanár és egy ökológus) bemutatta a természetvédelem múltját, jelenét, és felvázolta annak jövőjét. Ez a két időpont túlzás nélkül tekinthető az erdészek és a természetvédők békés egymás mellett élése legkiemelkedőbb ünnepének.

Az ezt követő két évtizedben a természetvédelmet is érintő írások száma ugrásszerűen megnövekedett. A természetvédelemmel foglalkozó mintegy 350 legjelentősebb (évente 18) írás elemzéséből kiderül, hogy a cikkek közül 150 *Bartha Dénes* és néhány szerzőtársa, 50 körüli pedig *Andrési Pál* nevéhez fűződik. Ezzel párhuzamosan 8-10 erdészeti képesítésű, rendszeresen publikáló (pl. *Agócs József*, *Pápai Gábor*, *Szodfridt István*, *Gencsi Zoltán*, *Mátyás Csaba*, *Bús Mária*, e sorok írója stb.), valamint 40-50 alkalmi (vagyis csak 2-3 írást megjelentető) szerző írása jelent meg.

A természetvédelem iránt elkötelezett mintegy 300 írás közül 260 körülinek az alkotója erdész végzettségű. E nagyjából 60 szerző ritka kivétellel erdőfelügyelő, erdőrendező, oktató, hivatásos természetvédő és kutató, vagyis nem erdőgazdasági alkalmazott. A ritka kivételek között említendő az az írás, melyek a természetszerű erdőgazdálkodás módszereinek szélesebb körű elterjesztését célozzák, így kívánva összehangolni a gazdálkodás érdekeit a természeti érdekek védelmével. Az erdőgazdaságoknál dolgozó kollégák írásai közül a legfigyelemreméltóbbak szerzői: *Papp Tivadar*,

Madas László, *Varga Béla*, *Bartha Pál*, *Csépányi Péter*, *Szomoragd Ferenc*, *Czerny Károly* stb. Szintén e körbe tartozik az a 40-50 cikk, amelyek szerzője nem erdész, hanem geológus, botanikus, zoológus, tanár, mezőgazdász, kertész, ökológus és más szakmabeli, akik képzettségüktől és beosztásuktól függetlenül tenni akartak valamit az erdőgazdálkodás és a természetvédelem együttműködése érdekében.

A természetvédelemmel foglalkozó írások gyakoriságának növekedésével a hangneme fokozatosan eldurvult. Az eddig ismert írások néhány elszigetelt esettől eltekintve tárgyilagosak, szakszerűek, és konstruktívak voltak, de idővel egyre sértődöttebbek, személyeskedőbbek, szakszerűtlenebbek következtek. Egyes szerzők oktatás helyett a kioktatást, ismeretterjesztés helyett a félrevezetést, bírálat helyett az ítélkezést, helyreigazítás helyett pedig a kiátkozást választották.

A természetvédelem ügyét szolgálni kívánó és a kisebb-nagyobb hibákat kijavítani akaró szerzők és írásaik után említjük azt a kereken 50 írást, amelynek 30-40 szerzője a természetvédelem törekvéseivel alapvetően vagy nagy részben nem értett egyet. Az e csoportba tartozó írások egy része a természetvédelem törekvéseit általában feleslegesnek vagy akár károsnak tekinti, míg mások a célokkal (a természeti értékek megőrzése) nem vitatkoznak, csak az eszközökkel (pl. az erdészetben kívüli, önálló szervezet) vagy az abban érdekelt személyekkel (pl. rosszul értelmezett szakmai féltékenységből) nem értenek egyet. Lapunk jellegéből és a fenti ismertetésekből kiderül, hogy ebben a csoportban legtöbben az egykori állami erdőgazdaságok és ezek jogutódjainak alkalmazottai, valamint egyéb erdőgazdálkodók (pl. tsz-erdészek, magánerdő-tulajdonosok) voltak.

A természetvédelemmel nem rokon-szenvezők írásainak hangneme sok esetben elérte a megengedhetőség határát. A természetvédők és az erdészek többsége az ilyen megnyilatkozásokat agyonhallgatással „torolta” meg. E körben kialakult két jellemző álláspont:

– (egy olvasói): „...Egy bizonyos színvonal alatti írás alkotójával nem vagyok hajlandó vitázni.”

Inség, sztrájk és erdő!

Hazánkat illetőleg is el lehet mondani a legbiztosabb meggyőződéssel, hogy ha Árva, Liptó, Trencsén stb. vármegyék most kopár hegységein a hajdan lepusztított erdők helyett újakat neveltek volna, akkor ama vármegyék népeinek téli keresetforrása most nem hiányoznék, mert az erdők munkát és ezzel kenyeret adnának addig, míg a földmivelő nép más keresethez juthat. És így is volt ez addig, míg a felvidéki birtokos osztály erdejét rendesen kezelte s míg maga alatt is le nem vágta a fát, vagyonának ez állandóan jövedelmező tőkét jelentett. Erdőtörvényünk megalkotása előtti időben tönkre még nem tette; míg most nem kis részben maga is csaknem hasonló nélkülözések sorsára jutva tengődik, eddigi jobbága pedig kétségbe esve fordul Amerika felé vagy itthon túri és szenvedni a kenyér hiányát.

[...] mely országnak termőföldjében oly gazdag ereje van, mint hazánknak s erre oly gyér népessége, mint a mi földünknek, addig a legelső szükség a termőföld kellő kihasználására és megművelésére törekedni s ez a földmivelés lehető legbelterjesebb kifejlesztése.

Erre kell tehát minden vidéken, minden vármegyében dolgozni; a mi pedig mostani inséges vidékeinket illeti, jó lesz mélyen emlékezetünkbe vésni és teendőink legsürgősebbjei közé sorozni, hogy a felvidék népének biztos megélhetésére a legbizonyosabb orvosság azok kopár hegységeinek megfelelő fanemekkel való erdősítése s most meglévő erdeinknek leggondosabb megvédelmezése és fentartása s hogy irtózzék mindenki olyanok szöszölőjává lenni, kik a pillanatnyi érdek kielégítése végett a nép jövőjét biztosító erdők feláldozását vagy azok megrontó kihasználását kívánják.

Bedő Albert.

(EL 1892. április, 229. oldal)

– (főszerkesztői): „...Csak olyan írásokat közölhetek, amelyeket megírnak, ... ha kevés az írás, akkor a kevésbé színvonalasak jelennek meg. Olykor nincs idő az írások lektorálására, mindenkinek vállalnia kell a nézeteit.”

Időrendben az elmúlt 25 évben jelentek meg és napjainkban is megjelennek azok az írások, amelyek az erdészeti ágazat sanyarú helyzetét, az erdészet lejtmenetét részben vagy egészben, jogosan vagy igazságtalanul a természetvédelem rovására írják. Legfontosabb érveik:

– A **jogszabályok** igazságtalanul részrehajlóak, túlságosan kedveznek a természetvédelemnek és ártanak az erdésznek.

– Felesleges és költséges volt a **természetvédelem szervezetét** kiépíteni, hiszen a védett természeti értékek kezelését az erdőgazdasági részvénytársaságok továbbra is olcsóbban, bürokráciamentesebben és szakszerűbben el tudnák látni.

– Nem lenne szabad a **védett erdőterületek** kezelését a természetvédelem dilettánsaira bízni, az erdőgazdaságok kezelésében álló erdők most is sokkal jobb állapotban vannak, mint amelyeket a nemzetipark-igazgatóságok kezelnek. A legtöbb erdész úgy gondolja (vagy hosszú időn keresztül úgy gondolta), hogy az összes erdő, ha nem is Krisztus születésétől, de a honfoglalástól feltétlenül az (állam)erdő-

szeté, (ahol a vízügy, az állami gazdaság, a honvédség és mindenki más megtűrt idegen). Ez a gondolkodásmód többé-kevésbé elfogadhatónak tűnne, ha a honfoglalás időpontját 1945-re, az erdők államosításának időpontjára tenénk.

– Az erdészek **favágóvá** történt minősítése a természetvédők műve.

– Az egyébként is agyonterhelt erdészeket **nemzetközi blöffökkel** vezetik félre. (Pl.: „a Földet nem nagyszüleinktől örököltük, hanem unokáinktól kaptuk kölcsön”. „Gondolkozz globálisan, cselekedj lokálisan”.) Vannak azonban hazai gyártmányú blöffök is, pl.: „Legyünk az erdőért, hogy az erdő lehessen értünk!”

– Szakmához nem értő emberek szakszerűtlenül kárhozzátják az **idegenből betelepített fafajokat és a sarj eredetű erdőket**. (Pl.: az akácot, meg az atlaszcédrust.)

– **A magyar emberek nem akarnak nemzeti parkokat.**

– A természetvédelem legalsóbb szerveivel lehetne tárgyalni, de a meg egyezést a **felső szintű bürokraták** mindig megakadályozzák.

– A természetvédelem **bölcsőjét** az erdészek ringatták, a természetvédők nem tettek mást, csak átvették vagy át akarják venni az eredményeket.

– A természetvédők már **Kaán Károlyt** is kisajátították, mintha csak természetvédelmet csinált volna, pedig azt

éppen csak elkezdte, a legjelentősebb száz írásából csupán négy foglalkozik természetvédelemmel.

A természetvédők ellenérvei közül – terjedelmi okok miatt – csak néhányat ismertetünk:

– A természetvédelmi feladatok szélesebb körűek annál, mintsem hogy a vállalati rendszerben működő erdészeti szervezetek azokat el tudnák látni.

– A védett értékek jelentős része nem kötődik erdőhöz, és az erdőben található is sokszor speciális ismereteket igényelnek.

– A természetvédelmi feladatok jelentős részben hatósági jellegűek, melyeket az erdőgazdálkodók eleve nem láthatnának el.

– Az erdészeti, faipari stb. részvénytársaságok alkalmazottainak többsége úgy viselkedik és gondolkodik, mintha jelenlegi munkaadójuk és a főhatóság azonos lenne az 1950-ben létrehozott és később megszüntetett, az Országos Erdészeti Főigazgatóság által kézi vezetéssel irányított, szöfögadó és jámbor állami erdőgazdaságokkal, amelyek még alkalmasak lehetnek bizonyos természetvédelmi kezelési feladatok ellátására. Ami az irányítást illeti, az akkori felügyeleti szerv (OEF) szakmailag egyetlen jogutódjával (pl. ÁVÜ, ÁPVRT, holding, Honvédelmi Minisztérium stb., stb.) sem hasonlítható össze. Maga a „gazdaság” fogalma, formája, ill. az azok életébe beleszólást gyakorló, nehezen csoportosítható szervezetek elnevezése és száma is szinte követhetetlen. (Pl.: erdő és fafeldolgozó gazdaság, vadgazdaság, erdő- és vadgazdaság, tanulmányi erdőgazdaság, parkerdőgazdaság, FALCO, a varsói szerződés fegyveres erőinek tisztukára részére kialakított és fenntartott, katonai igazgatás alatt álló, vadászati célú erdőgazdaságok, vállalati tanácsok, felügyelő bizottságok stb., stb.).

A kritikusok többsége nem ismeri az erdészeti és a természetvédelem szervezeti különválásának történetét, ami röviden a következő: 1962-ben *Febér Lajos* és *Losonczy Pál* javaslatára az Országos Természetvédelmi Hivatal kivált a Földművelésügyi Minisztériumból. 1973-ban *Madas András* és *Rakonczay Zoltán* megegyeztek abban, hogy a természetvédelmi feladatok ellátására egyre alkalmatlanabb erdőgazdaságoktól a munkát átveszik az állami erdőrendező-ségek. 1979-ben *Sali Emil* kezdeményezésére *Gonda György* és *Királyi Ernő* egyetértettek abban, hogy a továbbiakban az erdőrendező-ségek természetvé-

delmi feladatokat nem láthatnak el (ké-sőbb ezeket is megszüntették).

Az alábbiakban idézeteket és kivonatokat sorolunk fel az Erdészeti Lapok utóbbi harminc évében megjelent, több esetben polemizáló hangvételű írásokból:

– *EL, 1991. január*

B. GY. színművész: „Ezután már csak az következik, hogy senkit sem akartok az erdőbe beengedni”. V. D. erdőmérnök, író: „Vége a viszonylagos nyugalomnak: a magyar erdészetet példátlanul nehéz próbára tevő, sorsfordító évek következnek”. P. E. erdőmérnök: „az pedig már nem is nevelés, hanem egyenesen lehetetlen, hogy az erdőgazdaságokat hatósági jogosítványokkal ruházzák fel.

– *EL, 1992. március*

Gy. P. erdőmérnök: „Soha nem voltak olyan rossz viszonyban erdészek, természetvédők és erdőtulajdonosok, mint manapság”.

– *EL, 1993. október*

J. R., erdőmérnök: „A természetvédelmi érdekeket nem lehet a két szakterület összefogása nélkül megvalósítani.”

– *EL, 1994. július-augusztus*

Egy erdőmérnök: „Erdőgazdálkodni csakis nyereségesen – és lehetőleg tulajdonosonként...” „Szakmánk képviselőinél senki nem ismeri jobban az erdővel való bánást.” A sok szabály miatt az erdőben „egyébként is csak lábujjhegyen járhatok.” „Az ökológusok elméletieskedő tudósok, akik csak bebeszólnak a dolgokba, de semmi gyakorlatias, kézzel fogható eredményt nem produkálnak.”

– *EL, 1994. december*

Cs. S. erdőész által megfogalmazott, a hazai természetvédelemről és egyik jelentős személyiségéről alkotott véleménye illetve minősítése: „összeférhetetlen”, „öntelt”, „cinikus”, „megalázó”, „sértő”, „dilettáns”, „kíméletlen”, „gátálatlan”, „lekezelő” stb. „Az erdészet válsághelyzetét tovább fokozza és mélyíti a természetvédők erdő- és természetellenes tevékenysége.” „Leplezetlen céljuk: átvenni az uralmat a magyar erdők felett, szétzilálni a magyar erdész-társadalmat.” „Nem a farka csóválja a kutyát.” B. L. erdőmérnök: A természetvédelem „elrettető példája egyes madárfajok (kánya, rétisas, feketególya) fészkének védelme,” amelynek következtében „egész erdőállomány pusztul el.” „a magyar természetet a rajtuk kívüli magyarok nélkül védeni biztos kudarc!”. „a természetvédelem a jövőben csak akkor fog előrelépni, ha a helyi önkormányzatra támaszkodik.”

– *EL, 1995. január*

B. L. „Az itt élők látják a nemzeti park fölöslegességét.” A. L.: „Kicsit unalmas minden ilyen témakörrel foglalkozó írás elején olvasni, hogy bezzeg a természetvédelem a magyar államerdészetből nőtt ki.” „de azóta eltelt egy évszázad, s maguk az erdészek ... legjobban eltávolodtak a hazai természetvédelemtől. Nyilvánvaló, hogy egyes erdészeknek semmilyen védelmi funkció nem felel meg”. Ezért merik nevezni „gyepmesternek a természetvédőket.” „egyeseknek szükségük van rétisásra, feketególyára, másoknak vastagabb pénztárcára.” „Nem kötelező természetvédő magatartást tanúsítani (a természetpusztítás sokkal jövedelmezőbb), de fölöslegesen az összeütö-zést sem kell szítani.” Igaza van abban, hogy „az erdőt erdészek nélkül védeni biztos kudarc, csak ne vágják ki maguk alatt a fát.” Az erdészek addig ringatták a természetvédelem bölcsőjét, amíg az újszülött egyszer csak elszenderedett. Az erdő nem tulajdona az erdésznek, hanem munkahelye. V. G. akadémikus: „nehéz szembeszállni valamivel, ami reménytelennek tűnik”. „A ma emberére a rövidlátás jellemző.” B. D. egyetemi tanár: „Erdeink 80-90%-a tarra vágott, 64%-a pedig degradált...”.

Mások (a kedélyesebbek) az ellentétek egyik forrásának a komolynak tűnő, olykor annak is látszó, másoktól átvett vagy általunk kitalált, kiüresedett, semmitmondó, közhellyé silányult jelmondatokat, kívánságokat, óhajokat tekintik:

– „Erdészeket a parlamentbe!” (szegény erdészek)

– „Egységes minisztériumi szervezet lenne jó.” (Most pont az van!)

– „Mindenki számára világos...” (de senki sem érti).

– „Az utolsó pillanatban vagyunk” (már vagy kilencven éve!)

– „Legfontosabb az együttes fellépés!” (ennek jegyében négy erdőész és négy természetvédő tárgyalóasztalhoz ült. Néhány óra múlva a népművelő és a jogász a teljes egyetértés, a hat erdőész pedig a teljes egyet nem értés jegyében távoztak.)

– „Az erdő fohásza.” (A fohász azóta is aktuális!)

– A „selmeci szellem” (elillanni látszik).

– „A helyes sorrend: egyesülés után a szétválás, utána az egyesülés és így tovább...”

– „Mi, magyar erdészek” (továbbá kiskunok, jászok, matyók, barkók stb.)

Vidéki levél.

Tekintetes Szerkesztő Ur! Az „Erdészeti Lapok” folyó évi II-ik füzetében „A magyar erdők óriási és aggastyánai érdekében” Pisco Cornél ur által hozott érdekes közleményt, és a tekintetes szerkesztőség által ezen ügyre vonatkozó biztató megjegyzést olvasván – feltettem magamban, hogy a mi vidékünkön is bemutatok ezen soraim utján egypár agg óriást, annival is inkább, mert bátran állíthatom, hogy a mi vidékünkön éppen a kezelemre bízott himódi erdő az egyetlen, melyben még agg óriások fordulnak elő. Meg kell azonban jegyezni előre, hogy az én bemutatandó óriásom sem történelmi nevezetességgel, sem pedig rendkívüli öregségük dacára ép egészséggel nem dicsekedhet; hanem ő rajta csakugyan meglátszik, hogy tisztességes fa lehet talán már akkor is, midőn Árpád apánk népével a magyar földet elfoglalta!

A „püspöki fa” a Csalános nevű erdő részben áll – körülete mellmagasságban 7.2 méter, a mi 2.3 méter átmérőnek felel meg. A törzs magassága a legalsó oldalig 9 méter, az elágazott törzsrész 14 méter és így az egész magasság a hegyéig teszen 23 métert. Ágazata a törzshöz aránylag kevés, de vastag ágakból áll; galyágai már nagyon gyérek. A legalsó oldalág kivétel a többi közül, mert ez önállóan is tekintélyes fa lehetne, a mennyiben alsó átmérője meghaladja a 0.80 métert, de csonka és hosszúsága csak 8 méter, kevés galyforma ágazattal. A fa a mint már előre is kijelentem, nem egészséges; mert ember emlékezet óta odvas lévén, odúja északkeletnek földszint nagy nyílással bír. Az odu azonban nem nagy terjedelmű; de a fa valószínűleg végig vöröspudvás, mert az alsó ágon felül szintén három kisebb odu van, a melyekben 1879. év nyarán mindegyikben egy-egy méhraj tanyázott. Tömör-köb tartalma ezen fának, odvas volta miatt nehezen számítható ki ugyan, de a mennyire hosszabb helybeli gyakorlatom segítségével számítom – köb tartalma 75–80 köbméter körül áll.

*Ziegelhoffer Mihály, győri püspöki pagonyerdész.
(EL 1881. április, 299. oldal)*

A lap olvasóinak a témával kapcsolatos tisztánlátását jelentősen nehezíti, hogy a véleménykülönbségeken túl a cikkekben sok a tárgyi tévedés is. Ezek egy klasszikus példája (EL, 1994. december): „megcáfolhatatlan igazság, hogy Magyarországon 85 évvel ezelőtt – 1909-ben – *Darányi Ignác* miniszterelnök és *Kaán Károly* erdőmérnök szervezésével kezdte meg működését a hazai természetvédelem. A Földművelésügyi Minisztérium és az Országos Erdészeti Egyesület keretein belül alakult meg az Országos Természetvédelmi Tanács”... Ezzel szemben tény: Darányi Ignác 1909-ben nem (meg máskor sem) volt miniszterelnök. A miniszterelnök Darányi Kálmán volt, de ő is csak 27 évvel később. Kaán Károly a jelzett időpontban erdőmester volt. Így sem az egyik, sem a másik, sem együttesen, sem külön-külön nem szervezhették meg az OTvT-t. Ez a tanács egyébként harminc esztendővel később, 1939-ben jött létre, de soha nem tartozott az OEE keretei közé. Az írás további, nem idézett részében kerekén húsz, ezekhez hasonló tárgyi tévedés olvasható.

Az alábbiakban néhány megfontoltabb gondolat rövidített és szerkesztett változatát ismertetjük. Mivel nem embereket akarunk „kipellengézni”, neveket csak ott említünk, ahol ez nem sértő.

– A háború (vagyis az erdők nagy részének államosítása) előtt – ritka kivételtől eltekintve – az erdészek soha nem voltak tulajdonosi pozícióban..., a mindenkori tulajdonost szolgálták..., de most önérzetesen inkább az erdő szolgálatáról beszélünk. Az elmúlt negyven évben az erdészek tulajdonosként viselkedtek ugyan, de a tulajdonoséhoz hasonló jogosítványra csak az erdőgazgatónak volt... A legújabb politika nem akarja tudomásul venni az erdőgazdálkodás minden más gazdasági ágától eltérő sajátosságát. A kirándulókat, sportolókat, természetvédőket szolgáló erdők költségeinek megtérítése nem könyöradomány, hanem olyan jogos járandóság, mint ami az oktatásnak, az egészségügynek vagy a honvédelemnek is jár. Én sajnálom önöket, de elsősorban magukat hibáztathatják. Kiket vadásztattak ötven évig, hogy egy sem akadt köztük, aki maguk mellé állna? Miért adták el a faipart, és miért mondtak le a természetvédelemről? A háború után mindez önöknél volt. Amióta képviselő vagyok, rokonszenvvel figyelem az erdészek munkáját, de azt tapasztalom, hogy akárhányan összejönnek is, mindig ugyanazok vannak jelen, egymást

szidják, oktatják vagy dicsérik. Rendezvényeik zártkörűek, nyelvezetük nehezen érthető. Néha szégyelljük azt, amire akár büszkéek is lehetnénk, és dicsekszünk azzal, amivel talán nem kellene. 1879-től beszélünk az üzemtervezésről (és a tartamosságról), 1935 óta a természetvédelem szükségességéről, de a teljes üzemtervezettséget csak 1970-ben értük el, első nemzeti parkunkat pedig csak 1973-ban létesítettük. A nagy erdésztömegek szakmai tanácskozás címen történő összehívása semmi eredményt nem hoz. Kecskeméten a Nyíri erdészháznál találkoztunk vagy ezren, ettünk, ittunk, gyönyörködtünk a szép tájban, megveregettük egymás vállát, éreztük a feszültséget, majd szorongva hazakullogtunk... Közben erdészek százaai maradtak munka nélkül, és az erdők tízezer hektárjai erdész nélkül. Erdemi tanácskozást húsz-harminc embernél több nem tud folytatni. Azt, hogy a természetvédőket egyesek a szakmájuk perifériáján lézengő, jelentéktelen, akadémikuskodó, csupán kedvtelésüknek élő, képzetlen dilettánsok gyülekezetének tekintsék, ugyanúgy el kell tűrnünk, mint amikor bennünket egyszerűen pénzéhes favágóknak neveznek..., de az már a jó ízlés határán van, hogy egy biológust gypmesternek minősítenek. Olvasom az ön könyvének 276. oldalán, hogy a pusztai talpas tyúkot 1888-ban a magyar királyi földművelésügyi, ipari és kereskedelmi miniszter nyilvánította védetté. Ez talán azt is jelenti, hogy a vasútépítés és a bicikligyártás bölcsőjét a földművelők ringatták? Amikor én elszegődtem madarászna, a Madártani Intézet a növényvédelmi osztályhoz tartozott. A mögöttünk lévő másfél évszázadban az államerdészetnek még önálló székháza sem volt soha. Mindig az FM-ben volt néhány szobájuk. Önöké volt a természetvédelem, önök pedig a mieink. Tudják, hogy Kaán Károly nem erdészeti és nem természetvédelmi, hanem földművelésügyi államtitkár volt? Jó lenne már ezt a vitát lezárni! Az erdészet és a természetvédelem „együttélésének” első 110 esztendejében a hatalmas területeken „illetékes”, nagy gazdasági potenciált jelentő, sok tízezer embert foglalkoztató, a lakosság által jól ismert és elismert államerdészetben belül a természetvédelem egy jelentéktelen, még mellékszereplőnek is alig tekinthető valamiféle „egyéb” volt. A történelmileg minősíthető „helycsere” okai szerteágazóak: egyik oldalról fájdalmasak, másfelől elégedettségre adnak okot....

– A mi hibánkért ne okoljunk mindig másokat. Vegyük tudomásul, hogy amit a természetvédők megcsináltak, azt mi is megcsinálhattuk volna... Azt senki nem vitathatja el tőlünk, hogy az erdészek a második világháború után néhány évtizeden keresztül gigászi munkát végeztek. Akik az erdészek „trónfosztását” nem hajlandók tudomásul venni, megfélemlenek arról, hogy korábban a nagy erdőbirtokosok nem alkalmaztak külön erdőort és természetvédelmi ort, sok esetben a lótenyésztést, a malmokat és a pálinkafőzést is az erdészekre bízták.

A nem erdősz természetvédők, elsősorban a barlangászok, botanikusok, zoológusok és kultúrtörténészek azt értik legkevésbé, hogy az – általuk elismert és megbecsült – erdészszakemberek miért nem veszik tudomásul, hogy a védett természeti értékeknek jóval több, mint a fele erdőn kívül van. Ide kell sorolni a réteket, legelőket, mocsarakat, lápokot, szikes tavakat, kunhalomokat, földvárakat, hangyabolyokat, melyek az ország területén szétszórva, közel 18 ezer darabban található, valamint az ezeken az élőhelyeken védelem alatt álló növény- és állatfajokat, valamint a közel tízezer darab háziállatot. Számukra az is érthetetlen, hogy az erdészek miért éppen a természetvédőkkel kerültek konfliktusba, hiszen például a katonai kézben lévő erdőket valószínűleg több veszély fenyegeti.

A szerző megjegyzése

Külön kategóriát képeznek az erdészeti ágazat legfelsőbb, döntéshozó beosztásában volt egykori vezetői: *Soós Gábor*, *Sali Emil*, *Királyi Ernő*, *Koleszár István*, *Benedek Fülöp*, *Sirman Ferenc*, *Raskó György*, *Lovászi Csaba* stb., akik a természetvédelemmel szembeni ellenszenvüket nyíltan vállalták, hivatalos írásaikban megjelentették, beszédeikben hangsúlyozták, a természetvédelmet utasításaikban, megnyilatkozásaikban őszintén és folyamatosan leértékelték, de véleményüket az erdészeti lapok hasábjain sosem írták meg. (Közöttük volt egy kolléga, aki a védelem alá helyezett erdők üzemtervekbe történő bejegyzését húsz éven keresztül megakadályozta.) A természetvédelemmel kapcsolatos ellenszenvük okai ismeretlenek, de az elsősorban a két testvérágazat szervezeti összehasonlásának kérdésében volt teljesen egyetemes és elutasító. A természetvédelem és az erdészet szervezeti szétválását elérték, újraegyesítését megakadályozták, de a természetvédelem megerősödését nem tudták meggátolni.

Jövők záloga a vidékfejlesztés

Fazekas Sándor miniszter és Illés Zoltán államtitkár az Aggteleki Nemzeti Park vendégként az Esterházy uradalom felújított bódvaszilasi magtárában (Művészetek Magtára) sajtótájékoztatót tartott. A helyszín az egyik állomása volt a nemzeti parkokat érintő országjárásuknak, melynek célja a vidék természeti értékeire való figyelemfelhívás. Nemcsak a térség erdei adnak a helyieknek munkalehetőséget, hanem az idegenforgalom is. A felújított magtár a különböző rendezvények központja, ahol természetes anyagokból készült performance-ok láthatók. Az új-

ságírók megtekinthették a jósvaíói hucul ménest a mintegy 200 hektáros fennsíkon. A hucul ló genetikailag a honfoglalás előtt a Kárpát-medencében élt népek lovához áll a legközelebb. Jól mozog a nehéz terepen, erdészeti használatra kiválóan alkalmas, a szomszédos Szlovákiában élnek is vele. A ménest elsősorban génmegőrzési célból tartja fenn az Aggteleki Nemzeti Park. Ezenkívül a jósvaíói központban készségvizsgálat után válogatják ki és tanítják be a fogatra, nyeregbe, versenyre alkalmas egyedeket

képződményeket. Ugyanis a meddőközetet a még feltáratlan üregekbe borították, elpusztítva és beszennyezve a cseppköveket. A közel félezer lépcsőn, létrafokon leereszkedtünk a karsztvízű barlangi tavakhoz. A 32 méter mély, kristálytisza kékségű tavak alját úgy lehet látni, mintha 2 méter mélyek lennének csupán.

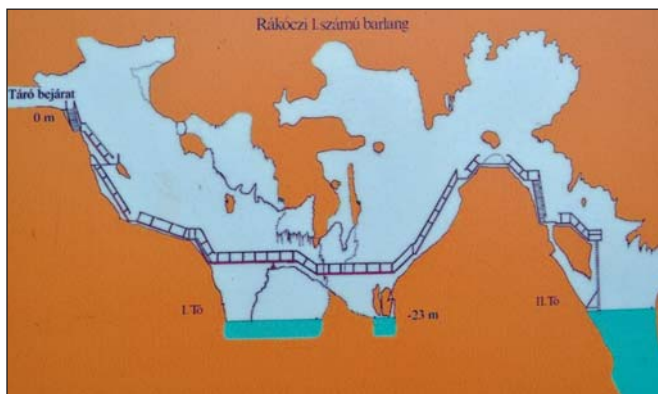
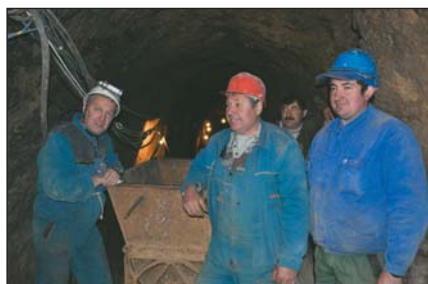
A barlang 2002-ben vált közismertté, amikor egy barlangi bűvár feltárás közben eltévedt. Öt napig tartózkodott egy levegőzárványban, mire sikerült kimenteni.

Szöveg és kép: **Pápai Gábor**

A festői erdei környezet kiválóan alkalmas tereplovaglásra és túrákra.

Mihalik Imre természetvédelmi őrtől megtudtuk, hogy nem ritka a farkasok látogatása is a környéken.

Búcsúzóul a bódvarákói Rákóczi-barlang cseppkőlabirintusát csodálhattuk meg, ahol az egyik járatból kilépő bányászok az ismerős „jó szerencsét” köszöntéssel üdvözölték az újságírókat. Tőlük tudtuk meg, hogy a '60-as években a vasércbányászat majdnem elpusztította a páratlan cseppkő-

„A természet varázsát ontja bőven.

A fűben, a virágban és a kőben.

Ó nincs a földön oly silány anyag,

Mely így vagy úgy ne szolgálná javad;

De nincs oly jó, melyben ne volna vész,

Ha balga módra véle visszaélsz!”

idézte Shakespeare-t *Bodorkné Aszódi Ágnes*, a Mezőtúri Református Kollégium általános iskolai igazgatóhelyettese, amikor köszöntötte az iskolában elhelyezett emléktábla avatójára megjelent, versenyzőket, vendégeket...

Majd így folytatta: ehhez hasonló gondolatok vezéreltek bennünket húsz évvel ezelőtt, amikor e falak között megszületett a gondolat, hogy az ötödik és hatodik évfolyamos tanulók részére természet- és környezetismereti versenyt rendezzünk. A gondolatot tett követte, és a Benkő Gyula Környezetvédelmi Oktatóközpont a Református Általános Iskolával karöltve 1992-ben megrendezte az első Kaán Károly Természet- és Környezetismereti Országos Versenyt. Kezdetben mintegy 600 diák mérte össze tudását, s most, a huszadik alkalommal már

Kaán Károly szelleme huszadszor Mezőtúron

6000 versenyző vett részt az ország minden részéből ezen a nemes vetélkedőn. A húsz év alatt a háromfordulós versenyen közel százezer diák vett részt. (Ismerte meg Kaán Károly erdőmérnök nevét, a természetvédelem iránti elkötelezettségét.)

A számok bizonyítják, hogy szükség van erre a versenyre, hiszen a jövő környezettudatos szemléletű felnőttei mérik össze tudásukat természetismeretből.

A megnyitó végén *Beszterczey András*, a Mezőtúri Református Egyházközség lelkészelnöke és *Mihalina László*, a Mezőtúri Református Kollégium lelkész-főigazgatója leplezte le az emléktáblát.

A háromnapos vetélkedő, mint mindig, most is a laborfeladatok megoldásával kezdődött, melyeket az esti órákban értékelték a felkészítő tanárok és a bíráló bizottság tagjai.

A vetélkedő leglátványosabb – és egyben legösszetettebb – része kétségtelenül a második napi terepgyakorlat.

Mint egy jól megszervezett hadsereg vonul ilyenkor *Tóth Albert* tanárral az élen a versenyzők csapata

Őket követi a felkészítő tanárok, valamint *Krizsán Józsefné (Piroska)* vezetésével a „hadtáp”, és ha szükséges, az elsősegélyre és egyéb nem várt eseményre felkészültek csapata. Berci bácsi egy-egy megállóhelyen ismerteti a növényi, állati, földrajzi, néprajzi különlegességeket. A nebulók jegyzetelnek, majd – olykor a fűre települve – igye-

keznek a feltett kérdésekre megadni a helyes választ. Afféle röpdolgozatként.

A nap végén következik az aktuális év fája ültetése, természetesen ismertetve a kiválasztotttól a legfőbb tudnivalókat. Ez általában Egyesületünk küldöttenek a feladata.

A záró nap délelőttjén kiselőadásokat hallhatunk, melyek között néhány igazi gyöngyszem csillog.

Ebédidőre megszületik a helyezettek névsora, elkészülnek a névre szóló oklevelek, az ajándékok zacskókba kerülnek, majd következik a várva várt eredményhirdetés, értékelés, mint mindig, ezelőtt is – húsz éven keresztül. A jubileumnak mondható záróünnepséget megtisztelte *Kaán Károly* déd- és ükunokája is (lásd a szembe oldali képen).

A húsz év kiemelkedő munkájáért többen elismerő oklevelet és Kaán Károly emléklapokot kaptak. Többek között Egyesületünk jelen lévő főtitkára és e sorok írója is.

Több mint tíz éve valamennyi versenyen ott voltam, így bátran állíthatom, hogy a szervezők most is változatlan megszállottsággal gondozzák a versenyt. Csak *Tóth Albert* zárószavai lettek keményebbek az elmúlt közel egy évtizedben. Mert jogosan nehezményezi, hogy az illetékes minisztériumok csupán verbálisan támogatják a versenyt, ami bizony több mint hiba.

Jövőre rendezik a huszonegyedik versenyt. Nyerő szám, szokták mondani, így remélni lehet, hogy végre szakmánk is kellő elismerésben részesíti a

A győzteseket és a rendezőket fogadták a Sándor-palotában.

két fáradhatatlan főszerzőt. Törleszthetnénk régi tartozásunkat.

Az Erdészeti Lapok 1 éves előfizetését a következő iskolák nyerték:

- Magyarorszáki Általános Iskola
- Budapest, Vörösmarty Mihály Általános Iskola
- Agárd, Chernel István Általános Iskola
- Szekszárd, Babits Mihály Általános Iskola
- Vác, Földváry Károly Általános Iskola
- Pécsvárad, Kodolányi János Német Nemzetiségi Általános Iskola
- Budapest, Fodros Általános Iskola
- Nyíregyháza, Arany János Gimnázium és Általános Iskola

Kép és szöveg: **Pápai Gábor**

Vitathatatlanul vitatható

A 150 éves Erdészeti Lapok és a természetvédelem kapcsolatát kutatva a folyóiratunkban megjelent mintegy 350 írást néztem át. Eközben néhány előzetesen feltételezett összefüggést nem találtam meg, de rábukkantam lapunk egy olyan jellegzetességére, amit nem kerestem. Az Erdészeti Lapoknak több mint 60 éve olvasója, 50 éve írója is vagyok, melynek alapján azt hittem, hogy e vonatkozásban már mindent tudok. Kiderült azonban, hogy ez nem így van. Ha valaki megkérdezte volna, hogy 50-60 év után mit tekintek lapunk legdicséretesebb és

legkevésbé ilyennek minősíthető jellegzetességeinek, a kérdésre nem tudtam volna választ adni. Az elsőre most sem vállalkoznék, a másodikra azonban igen.

Le merem írni, hogy az EL egyik **legjelentősebb hibája a tárgyilagos, elemző viták hiánya**. Megállapítottam, hogy az írások mintegy háromnegyede ismeretterjesztő, közlés-, illetve tájékoztató jellegű, amelyek fölött nem lenne érdemes vitát nyitni (ilyenek pl. a barkóca berkenye botanikai jellegzetességei vagy egyes jogszabályok ismertetése.) Ugyanakkor a megjelent cikkek mintegy negyede vitára

alkalmas, arra ösztönöz vagy éppen azért íródott, hogy azt a szakma vitassa meg. Ez esetben kevesebb lenne a kijelentő, megállapító, mások véleményét nélkülöző, kizárólag a főnök vagy a beosztott, a hatalmat birtoklók vagy az abból kizártak szemszögéből, a barát vagy az ellenség „igazát” bizonyítandó írás. Azt természetesen nem tekinthetjük vitának, ha pl. az egyik szerző azt állítja, hogy „a magyar ember nem szereti a nemzeti parkokat”, a másik pedig válaszképpen azt írja: „dehogynem!”.

Példaként két írásra hívom fel a figyelmet, melyek közül az egyik: *Pápai Gábor* nagy szakmai felkészültséggel megírt, a természet és az emberek kapcsolatát elemző „Az erdészet és a társadalom” című, az EL 1999. évi különszámában megjelent tanulmánya. A téma alapjait feszegető, vitára készítő írásra 13 esztendő alatt egyetlen egy sor észrevétel sem érkezett, jöllehet a szerző a vitatható állítások és a megválaszolatlan kérdések tömegét tárja elénk. Ilyenek például:

Süket fülek effektusa

Az erdészet problémái nem új keletűek, hiszen pl. *Kárpina Antal*, a Magyar Erdész 1903. évi 5. számában így ír: „Ha a haladni vágyó erdőtiszték törekvéseit nem ölnék el zsenge csírájukban, úgy erdészetünk párhuzamosan haladt volna előre a bányászattal, kohászattal és más fontosabb szakokkal, s ereje híján nem nézne a csöndes kimúlás eléje”. Látszik, hogy az erdészek már több mint 100 évvel ezelőtt is keresték helyüket a társadalomban. Azóta pedig az erdészek szerepe jócskán átértékelődött.

Az erdőterületek tömeges kiirtása – egyesek hiedelmével ellentétben – nem volt éghajlatfüggő, hiszen a harácsolásnak sem az eszkimóknál, sem a trópusi esőerdőkben, sem az óceáni szigetlakóknál nem voltak jelei.

Nem biztos, hogy *Leindbundgut* professzornak igaza van („a civilizáció az erdők irtásával kezdődött...”), egyesek szerint *Engels* definíciója, melynek alapján az erdőirtás az emberi társadalom fejlődésének harmadik, a vadság, a barbárság után következő szakasza” közelebb áll a valósághoz.

Európában a felemelkedés a hódító, egyben pusztító népek – mint a vikingek, mórok, magyarok – hadjáratainak nagyjából egyidejű abbamaradásával kezdődhetett.

Az erdőrengetegek kiirtása után kö-

Adjuk el az államerdőket is.

Midőn a közvélemény és a törvényhozás minálunk is azon igazság öntudatára jutott, hogy az állam iparvállalatokat és mezőgazdaságot célszerűen és sikerrel folytatni nem képes, s ennek folytán kimondatott, hogy az állam iparvállalatai közül a szénbányászat és vasipar a magán-iparnak engedendő át s hogy az államuradalmak eladandók, többnyire az is kimondatott, hogy az államerdők továbbra is megtartandók. [...]

Az erdészetre alkalmazott nemzetgazdaságtannak egyik ilyen ingadozó tan tétele az „hogy az erdők mint az ország termékenységének, kiességének és jólétének főtényezői, ezen céloknak megfelelő állapotban és terjedelemben legbiztosabban úgy tarthatók fenn, ha azok az állam birtokában vannak, s ennél fogva az erdőknek úgy szólván természetes tulajdonosa az állam, a birtokában lévő erdőket tartsa meg, és el ne adja.” [...]

Különben téves nézet az, hogy a magánerdőbirtokos csak saját pillanatnyi előnyét tartja szem előtt, s hogy az rabló gazdaságot üzve, erdeit pusztítja. Nem tagadható, vannak erdőbirtokosok, a kikről az ellenkezőt nem lehet állítani, de számosak, azon birtokosok, a kik öntudatában annak, hogy a pillanat előnyére folytatott rablógazdaság magát megboszulja, előbb-utóbb megtagadván azon jövedelmet, a melyet takarékos gazdaság mellett tartósan nyújtott volna: saját és utódaik érdekében, minden kényszer nélkül ésszerűen és úgy gazdálkodnak, hogy ez által egyszersmind a közérdeknek is szolgálnak. Például szolgálnak a tekintetben Coburg herceg, Albrecht és József főhercegek, Károlyi, Zichy, Eszterházi sat. grófok, és hazánk számos nagybirtokosai, sőt a kiserdőbirtokosok jó része is, kik az alkalom csábításainak ellentállva, és az erdőnek nagy fontosságát saját mezőgazdaságukra is felismerve, erdeiket előszeretettel sőt gyakran túlzott féltékenységgel ápolják. [...]

De ha van erdőtvény, mely a föltétlen erdőtalajon álló erdők irtását egyáltalában tiltja, a gabonatalajon álló erdők irtását pedig a kormány engedélyétől teszi függővé, – ha van törvény, mely a vágások és kopár területek újraerdősítését elrendeli, az erdőbirtokost pedig az erdőkárosítások ellen gyors igazságszolgáltatás és szigorú büntetés által óvja, s ha van erdőtvény, mely *írott malasztá nem válik, hanem a szükséges végrehajtó közegek felállításával minden pontjában foganatosítható: akkor kétséget nem szenved, hogy az ország erdei, legyenek azok az állam, magánzók, vagy erkölcsi személyek kezén, terjedelemben és minőségben folyton gyarapodni és a közérdek céljának megfelelő állapotba fognak jutni.* [...]

Megfontolás után őszintén és elfogulatlanul adtam elő nézeteimet, melyeknek eredményét röviden így foglalhatom össze: *alkossunk jó erdőtvényt, gondoskodjunk az ennek végrehajtására szükséges közegekről, s az után bátran eladhatjuk az államerdőket.* Nem kétkem, hogy t. szaktársaim ezen fontos kérdés megvitatásához az ügy érdekében saját leplezetlen nézetök közlésével hozzá fognak járulni, részemről kijelentvén, hogy az állításaim ellenében felhozandó erősebb érveknek készséggel meghódolok.

Wagner Károly
(EL 1875. május, 205. oldal)

vetkezett a vagyongyarapítás, a felhalmozás, a „civilizáció”.

Az az ember, aki az erdőben élt, sokkal bölcsőbb volt annál, mintsem hogy elpusztítsa saját élőhelyét.

A legkiterjedtebb erdőirtások akkor kezdődtek, amikor a nyilak és a dárdák végén a kőhegyeket felváltották a fém-ből készített ölszerszámok. Addig az ember akkor sem írhatott volna ki sok erdőt, ha ez lett volna a szándéka, mert nem volt mivel.

„A polgárosodás alacsony fokán a küzdelem az erdő ellen az erdőirtás, a polgárosodás magasabb fokán a küzdelem az erdők fenntartásáért, az erdővédelem teszi az emberi tevékenység egyik főmozzanatát” (Acsády Ignác, 1896.)

Eddig az embert vette körül az erdőrengeteg, a hatalmas pusztítások után az erdőt vették körül az emberek.

A biblia szerint minden gonoszság a pénz szeretetéből ered. *André Kosztolányi* szerint: „Ha pénzről van szó, csak egyetlen jelszó létezik: többit!”

Az erdészet egyik nagy problémája, hogy a fából álló erdő és a fából készült használati cikkek az emberek gondolkodásában teljesen elszakadtak egymástól. Az erdőt járó embernek nem jut eszébe, hogy a fából készült ablaka erdőből van.

A néhai miniszterelnök, *Antall József* mondta: „Figyelembe kell venni az erdő embereltartó képességét.” Felvetődik a kérdés, hogy ha ez megtörtént, és pl. a kutatók kimutatták, hogy a hazai erdők embereltartó képessége kétmillió fő, akkor mi a teendő? Nem helyes, ha az erdészek a társadalomban betöltött szerepük alapos elemzése nélkül lépnek a társadalom elé szakmai feladatuk minősítésével.

Alaposan meg kell vizsgálnunk azt a folyamatot, ami az erdészek megítélésében az elmúlt jó félévszázad során a társadalomban végbement. Hová tűnt – s főleg miért – az a misztikum, mely a századelőn az erdészeket övezte. Vajon mit rontottunk el? Itt azonban az első kérdés az lehet, hogy létezett-e misztikum? Sokak szerint az erdész megbecsülése a természethez közelebb álló emberek részéről volt nagyobb. Elsősorban, mert ő adott munkát.

A társadalom tudatában gyakran a legalapvetőbb erdészeti szakkifejezések jelentése is tisztázatlan, félreérthető. Nemcsak a kívülállók, de a szakemberek sem tudják, hogy pl. az erdőirtás része-e az erdőgazdálkodásnak, végrehajtása feladata-e az erdésznek, s ha a válasz akár igen, akár nem, további kérdések vetődnek föl: meddig, mióta, mikor stb.

Vidéki szó az állam-erdők eladásának kérdéséhez.

Az a megdöbbentő felszólalás, hogy „adjuk el az államerdőket is” nem csak minden gondolkozó erdészt, hanem nagyrészt többi honpolgárainkat is megintatá hitőkben, a midőn a nemzet kincsét, az állam-erdőket veszélyben lenni látják. Nyugodtan meg volt eddig mindenki azon hiedelemben, hogy vannak az államnak jókarban lévő erdei, melyek a mostani jól kezelt rendszer mellett szépen jövedelmeznek, és van az országnak évről-évre szaporodó jövedelme, és így szép hypothekája is.

Már most tegyük fel, hogy az erdők eladatnak, azok ekkor mindenesetre egyes birtokosok közt darabolatnak fel, leginkább pedig üzérekre fognak átszállani, kik az ország érdekeivel nem igen törődve, minden áron és módon oda fognak törekedni, hogy ezen erdőkből a jövő kárára és maguknak minél több jövedelmet szerezzenek. Mi természetesebb ennél fogva mint az, hogy erdeiket tulkiaknázni iparkodnak, azokat tulvátgják és a pusztulásnak engedik át.

Akármily szigorú törvényt hozna is a kormány e tekintetben, nem sokat használna, mert látjuk ezt főképp a kisebb birtokosok erdein, de különösen a községi erdőkön, melyek már nagyrészt pusztulásnak indulvák.

Az ország hitelének nagy kárára volna az állam-erdők eladása. Tudjuk továbbá azt is, hogy az erdők fenntartását igénylik az éghajlati tényezők is, mert hogy az erdőknél mily befolyásuk van különösen haladó gazdaságunkra, azt minden tapasztalt gazda bőven képes igazolni, és valamennyien sajnosan észleljük az 1848 ótai erdőirtásokat.

Felszólalok tehát én is, mint régi gazda, mint tapasztalt erdész, hogy tartsuk fenn és kíméljük még fenálló erdeinket a nemzet javára, sürgessük a már rég tervezett erdő-törvény létrehozását, bizzuk az erdők kezelését tudományosan kiképzett egyénekre, a törvény végrehajtását pedig oly közegekre, kik az erdőpusztításokat nem szemüvegen át nézik, hanem a törvény szigora szerint járnak el.

Ha így lesz ez – akkor a nemzet kincse megmarad!

*Kozínsky, főerdész (Szálka, augusztus hóban 1875).
(EL 1875. szeptember, 473. oldal)*

Az erdészek hagyománytisztelete a rendszerváltással járó „erőszakos” átalakulás filozófiáját nehezen dolgozta fel. Már az is felvetődött, hogy a társadalom faanyagigényét megtermő erdőt helyese erdőnek nevezni. Bárhogy is nevezzük azonban, egyre több ember látja úgy, hogy gondjaink egyik fő oka az erdőpusztítás. Erőteljesebben kellene hangsúlyoznunk, hogy a tartamos erdőgazdálkodásnak nevezett folyamat szakembere az erdész. Az emberek túlnyomó többsége egy kalap alá veszi az erdőgazdaságokat és a fakitermelő vállalatokat. Az esetek többségében igazságainkat nem magunknak kellene hangoztatnunk, talán hatékonyabb lenne a pedagógusok bevonása. Jóval nehezebb feladat a média meggyőzése, hiszen az erdő végtelen nyugalma és az örökös szenzációéhség nem azonos kategória. Statisztikai adatokkal, egy-egy jól sikerült erdő-sítéssel vagy a gyérítésekről szóló hírekkel az újságírókat nem lehet „megetetni”. Egyetlen fa kivágásának a sajtó számára lehet hírértéke, tízezer csemete elültetésének nem. Tudomásul kell vennünk a rideg tény, hogy **kisebbségben vagyunk**. Száz-százötven repülésirányító vagy mozdonyvezető sztrájkja megbéníthatja egy ország közlekedését, de azt, ha minden erdőgazdasági munkás egy-

szerre abbahagyja a munkát, senki sem veszi észre.

(A fentiekkel azt akartuk bemutatni, hogy egy, az erdészet és a társadalom viszonyának legalapvetőbb kérdéseit elemző írásra senki sem reagált. Az alábbiakban ennek fordítottját látatjuk.

Szőnyegbombázási effektus

Egy majdnem érthetetlen példa: egyik, a természetvédelemben közismert és elismert, ott több évtizeden át sikerrel tevékenykedő mezőgazdász rövid írásában felvetette, hogy ő nem ért egyet az Atlaszcédrus hazai telepítésével. Erre a nyúlfarknyi terjedelmű nyilatkozatra az erdészszakma elitjének jó néhány képviselője nagyon részletes, a vitát kiváltó írás több mint nyolcszorosra terjedelemben elítélően reagált. Itt valóban szűnyogra lőttek ágyúval. Az eset számos kérdést vetett fel, amelyet azonban az olvasóknak maguknak kell(ene) megfogalmazniuk. Az agyonbírált kolléga egyébként a szakmai elmarasztalást mosolyogva és meglegegedéssel fogadta, mivel sikerült ilyen sok nagytekintélyű, a témában járatos szakember érdeklődését felkeltenie, és ezáltal az erdészeti körökben is ismertebbé válnia.

Budapest, 2012. május 13.

Rakoncay Zoltán
erdőmérnök

Nincs döntés a Csarna-völgyről

A Körzeti Erdőtervezési Bizottság ülésén nem született döntés a Csarna-völgy sorsáról, de a Vidékfejlesztési Minisztérium (VM) szerint közeledett egymáshoz az erdészeti és a természetvédelmi szakemberek álláspontja – közölte lapunkkal a tárca sajtóirodája. A tájékoztatás szerint most az ágazatokért felelős államtitkárságok előterjesztést készítenek, amelyek megismerése után Fazekas Sándor miniszter határoz a területről. A VM jelezte továbbá, hogy a Csarna-völgyben nem a fakitermelés a cél, hanem a kivételes adottságú erdei életközösség állapotának javítása. Éppen ezért felvetődött az is, hogy a területet érintetlenül

hagyják, hogy a teljes zavartalanságnak köszönhetően a Duna-Ipoly Nemzeti Park természeti zónájaként szolgálhasson a továbbiakban. Amint arról korábban hírt adtunk, a WWF Magyarország és más természetvédő szervezetek tiltakozó aláírásgyűjtést szerveztek egy esetleges Csarna-völgyi fakitermelés ellen. Petíciójukat tegnap juttatták el a vidékfejlesztési tárcához. Ebben egyebek mellett a terület különleges faunájára hívták fel a figyelmet, kiemelve, hogy a hosszú ideje háborítatlan erdőben olyan ritka és veszélyeztetett állatfajok lelhetőek fel, mint például a hazánkban csak néhány egyedet számláló hiúz. Koráb-

ban a terület vagyongazdálkodója, az Ipoly Erdő Zrt. is megszólalt, jelezve, hogy a Csarna-völgy felmérése a tízévente megújítandó kezelési terv elkészítésének esedékessége miatt vált szükségessé. A Körzeti Erdőtervezési Bizottság ezért szakemberek bevonásával alapos helyszíni szemlét tartott, amelyen megvizsgálta a fák állapotát is. Tapasztalataikat az ülésen összegezték. A körzeti erdőtervezés elkészítése azért fontos, mert ennek alapján végezhetik a szakmailag megalapozott erdőgazdálkodást az erdészek, akik nemcsak vágnak, de meg is újítják az erdőt.

Magyar Nemzet

Nincs veszélyben a Csarna-völgy!

Erdészeti szakmai szervezetek közleménye

Az elmúlt hetek sajtója széles körben foglalkozott a Börzsöny északi részén lévő kemencei Csarna-völgyben tervezett természetkezelés ügyével.

A jogszabályok alapján folytatott erdőtervezés során a szakmai szervezetek nem jutottak egyetértésre a terület erdeinek kezeléséről. Az ügy a vidékfejlesztési miniszter kezébe került.

A döntés befolyásolása céljával természetvédelmi civil szervezetek sajtókampányt indítottak és petíciót juttattak el a miniszterhez. Az interneten olvasható és széles körben terjesztett anyag számos tárgyi tévedést, szakmai pontatlanságot és hangulatkeltésre alkalmas megállapítást tartalmaz. A nyilvánosság és a döntéshozók tisztánlátását az ország több ezer szakemberét tömörítő szakmai civil szervezetek, az Országos Erdészeti Egyesület, a Fagyasztási Országos Szakmai Szövetség és a Magán Erdőtulajdonosok és Gazdálkodók Országos Szövetsége az alábbi szakmai tények bemutatásával kívánja segíteni.

Az erdőtervezés folyamata biztosítja Magyarországon az erdőterületek közérdekű fenntartható kezelését, fórumot és lehetőséget teremt az erdőkkel kapcsolatos természetvédelmi, közjóléti és gazdasági igények összehangolására.

A Csarna-völgy javarészt fokozottan védett erdeinek kezelése kérdésében az erdőtervet készítő erdészeti hatóság

és a tervet megvalósító erdőgazdálkodó szakmai álláspontja megegyezik. Eszerint a három évszázados erdészeti kezeléssel érintett terület egy részén a fő cél a változatosabb szerkezetű és kor-eloszlású, nagyobb ökológiai értékű erdőállapot elérése – ahogy ezt az erdőtervezés az örökérvényű célzó rendeltetéssel is kifejezi. Ezt a folyamatos erdőborítást eredményező, finom léptékű és kismértékű beavatkozások sorozatával lehet elősegíteni, melyek a természetes folyamatokat mintázva, felgyorsítva, az életközösség állapotát, a területet használó fajok élőhelyi feltételeit javítják.

Ettől eltér a Nemzeti Park Igazgatóság, és hozzá csatlakozva több zöld civil szervezet véleménye. Képviselőik szerint a kívánatos cél a völgy teljes érintetlensége.

Az erdőtervezés rögzítette a természetkezelési célú beavatkozásokra vonatkozó szakmai álláspontját, de annak elfogadását a Nemzeti Park vétója egyelőre megakadályozta. Ezért került a Vidékfejlesztési Minisztériumba a döntés feladata.

A jogszabályoknak megfelelően előkészített döntés előtt, néhány, a természetvédelem területén ismert civil szervezet sajtókampányt indított a döntéshozók befolyásolására.

Az országos kampány túlnőtt a higgadt szakszerűség keretein. A lakosság megszólítását célzó leegyszerűsített érveléssel a természetközeli erdőgazdálkodást alaptalanul lejárató híreket generált.

Az elindított sajtóanyag nyomán megjelent hírek a háromszáz évig gaz-

dálkodással érintett erdőtömböt az ország utolsó ősvadonának, a legkorábbi szakmai elvek és jogszabályok által követendőnek tartott erdőkezelési módszereket pedig erdőirtásnak igyekeznek beállítani.

Egyértelmű tévedés az egykorú, egyetlen állományokat folyamatos erdőborítással változatos szerkezetűvé átalakító, természetközeli erdőkezelést csupán gazdasági célú faanyagtermelésként bemutatni. Az erdészeti szakmai eszköztára ma már számos, a természetességet fokozó lehetőséget kínál. A félrevezető sajtóhírekkel ellentétben nemcsak végletekben – tarvágásban vagy teljes érintetlenségben – gondolkodhatunk, hanem többféle, kifinomult és kíméletes módszer áll rendelkezésünkre.

A tervezett volumen miatt is hamis a gazdasági nyereség előtérbe állítása. A sajtóban megjelent, ismeretünk szerint túlzó mennyiségi adatok alapján is kiszámítható, hogy alkalmanként és hektáronként legfeljebb néhány fa kivágásáról van szó – mindez a stabil, többkorú, színtezett, több őshonos fafajból álló erdőszerkezethez vezető folyamatok elősegítéseként.

Az állami erdőgazdálkodó, mint az erdők természetességéért is felelős vagyongazdálkodó feladata nem más, mint a gondjaira bízott erdők közcélú kezelése. Megalapozottan képviseli, hogy az átgondolt beavatkozás, és nem a magára hagyás a felelős természetkezelés.

Téves az állítás, miszerint az elmúlt harminc évben ne zajlottak volna erd-

szeti munkák, köztük fakitermelések a területen – számos, a hatóságok által jóváhagyott beavatkozásra került sor. Emellett jelentős természetes bolygatások – szél-döntések, árvizek – érték a völgyet és számottevő turistaforgalom érinti azt.

Az évről-évre felsorolt, a zöld szervezetek véleménye szerint teljes háborítatlanságot igénylő, fokozottan védett fajok borszönyi elterjedése e körülmények mellett növekedett meg örömdöntesen. A sajtóban kiemelt fajok dokumentáltan növekvő egyedszámban, és korántsem csupán a Csarna-völgyben fordulnak elő. A hiúz jelenléte a hegység számos részén bizonyított, a fekete gólya fészkel a nem védett területeken is. Az erdőtervek már 2600 hektáron rögzítik a fehérhátú harkály élőhelyét és a kapcsolódó korlátozást. E terület évről-évre nő, a faj a kezelt erdőkben dinamikusan szaporodik.

Szakmailag indokolt a várható klímaváltozásra a mindent magára hagyó ter-

mésztervédelmi filozófia helyett a tudatos emberi beavatkozásra is építő természetkezeléssel felkészülni.

A Csarna-völgyi erdők jelenleg egykorú, egy fafajból álló részeinek hosszú távú túlélését a klímaváltozás hatásaihoz való alkalmazkodás képessége teszi lehetővé. Ezt is szolgálnák a tervezett beavatkozások.

A völgy megközelíthetőségének teljes tiltása indokolatlan, hiszen meglévő utakról beszélhetünk, érdemben nem kell újat építeni. Ezekre nem csak az erdőkezelés és a vadlétszám szabályozása során van általában nagy szükség – egy esetleges természeti katasztrófa (tűz, árvíz, széldöntés) vagy baleset bekövetkezésekor így lehetne megközelíteni a Csarna-völgyet.

Álláspontunk szerint, az erdőrezervátumok magterületén kívül nem indokolt tiltani az erdőszervezetet kedvezőbb irányba segítő beavatkozásokat,

kezelési kísérleteket, amivel sokat tehetnénk az érintett erdők természetességi állapotának, ökológiai értékének további javulásáért.

Törvényesen előkészített döntési folyamatokba beavatkozó, csoportérdekek szerint felszított sajtókampányok helyett referenciákkal alátámasztott szakmai érveléssel volna kívánatos segíteni a természetkezelés ügyét. A hazai erdők ökológiai rendszereit felelősen fenntartani és fejleszteni nem egyedi akciókkal, hanem jól átgondolt, az érintettekkel megvitatott és végül konszenzussal elfogadott átfogó tervek, elképzelések mentén lehet.

Budapest, 2012. május 10.

Országos Erdészeti Egyesület
Fagazdasági Országos Szakmai Szövetség
Magán Erdőtulajdonosok és Gazdálkodók Országos Szövetsége

Kik csinálják az erdészeti politikát?

(EL 1993. március)

Szaporodnak a szerkesztőségben az erdőgazdálkodást érintő intézkedésekkel kapcsolatos állásfoglalások, észrevételek. Ez önmagában jó jel, hiszen bizonyítéka annak, hogy sokakat nem hagynak közömbösen a szakmánkat ért változások, meghatározó politikai döntések. A szerkesztőség viszont várhatja fejét, hogy az írások közlésével hogyan tartsa fenn a lap eddig követett arányosságát. Pedig nem sok választása van, hiszen az a tudattal, reménységgel szerkeszt, hogy a lapot olvassák, s az olvasót a megjelent írások összecsengő mondanói hozzásegítik a tárgyilagos értékeléshez. Legalábbis jó lenne hinni, hogy az erdészeti politikával foglalkozók is elemzik a szerzők írásait, és egy-egy okfejtést figyelembe vesznek felelős munkájuk során. A reménykedő feltételezés okán így valamennyi állásfoglalást, észrevételt, szóbeli megkeresést igyekszünk nyilvánosságra hozni.

A szerkesztőségnek értelem szerűen az egyesület érdekeit kell képviselnie, ami az egyesület valamennyi tagjának érdeke kell, hogy legyen. Természetesen e feladat sokszor nem egyszerű, hiszen látszólagos el-

lentmondás lehet az állásfoglalás érdeket képviselő szerkesztés, és az egyéni vagy az ágazaton belüli szűkebb csoportvélemény megjelenésének elbírálása között. Azt hiszem, nem tévedek, ha az Országos Erdészeti Egyesület tagságának érdeke alatt Magyarország erdeinek érdekét szem előtt tartó lapszerkesztés a helyes munkálkodás. Ha ez igaz, joggal feltételezhetjük, hogy a lapban megjelentett írások hosszú távon befolyásolhatják az erdészeti politikát, a szakmai döntéseket.

Tartós eredményeket a politika (erdészeti) sakkasztalán csak úgy lehet elérni, ha a táblán lévő valamennyi résztvevő helyzetének megítélése alapján születnek a döntések, mert a játszmában szereplők helyzetéből adódik véleményük is.

Vajon hozzásegített-e az Erdészeti Lapok szerkesztősége ahhoz, hogy a nagy játszmában az érintettek támogatást kapjanak lépéseikhez?

A kialakult helyzet késztetett arra, hogy végiglapozzam az eddig megjelent írásokat, és azoknak ismeretében tegyem fel a címbeli kérdést, hogy:

„Kik csinálják az erdészeti politikát?”

Önkényesen sorolom az idézeteket a megjelent írásokból, a szándék összintességével.

20 éve íródott

– „A társadalmi változások a magyar erdőket és a magyar erdész társadalmat sem fogják elkerülni. Szerencsésebb, ha mi magunk megyünk a változások elébe.” (Schmotzer András OEE elnök, 1991. január, 2. oldal.)

– „Az erdővagyon-gazdálkodásnak haszonérdekeltség-mentesnek kell lennie.

„Különösen a környezet- és természetvédelemhez közel álló szervezetekkel kell szorosabb kapcsolat kiépíteni.” (Dauner Márton fősztályvezető, FM, 1991. január, 4-5. oldal.)

– „...az erdőművelési munkának, amely

az erdész hivatásának legkedvesebb feladata volt, lezüllesztése, anyagi és erkölcsi lehetőségeinek elsorvasztása, a kizárólag pénzügyi és nyereség szemléletű irányítás.” (Páll Endre erdőmérnök, 1991. január, 12. oldal.)

– „Az új erdészeti politika összeállításához, a fokozatos, megrázkódtatásmentes átmenet biztosításához szakértői bizottságokat kell létrehozni, amelyek részletesen kidolgozzák – a fejlett európai országokhoz igazodva és a jó hazai tapasztalatokat felhasználva – a következő időszak tennivalóit.” (OEE Állásfoglalás, 1991. január, 31. oldal.)

– „Elérkezett az ideje annak, hogy az európai erdők sorsát kormányzati

szinten tartásuk kézben államonként is és összeurópai vonatkozásban is.” **(Holdampf Gyula** erdőmérnök, FM, 1991. február, 34. oldal.)

– „Megoldást talán a nyereségérdekeltség helyett a vagyonerdekeltségű szemlélet jelentene, ha az ágazat időben is segítséget kapna.” **(Tóth Aladár** erdőmérnök, 1991. február, 38. oldal.)

– „Ezért minimum-programként: alkosson Pro natura ligát (Szövetkezést a természetért) a természetvédelem és az erdő szakkezelése érdekében az önmegnevezésében is „zöld” Magyar Természetvédők Szövetsége, a FIDESZ Zöld Frakciója, a Zöld Párt, és az összes többi, lényegében „zöld”, pl. az Országos Erdészeti Egyesület, az MDF Erdészeti Szakértői Bizottsága (és egyéb zöld szerveződései), a Mezőgazdasági Szövetkezők és Termelők Országos Szövetsége (MOSZ) erdészeti szakbizottsága, a Voks Humana mozgalom, a Reflex Egyesület, az ökoklubok stb.” **(Bolla Sándor** erdőmérnök, 1991. március, 67. oldal.)

– „Ez indokolja a kedvezőtlen természeti adottság kritériumának újbóli áttekintését, a szükséges támogatási rendszer kialakítását.” **(Dauner Márton** főosztályvezető, FM, 1991. március, 72. oldal.)

– „Javaslat a magántulajdonban lévő erdők gazdálkodásának ügyviteli rendjére és felügyeletére.” **(Schrödl László** erdőmérnök, 1991. március, 74. oldal.)

– „A privatizálás alól az erdőgazdálkodás sem vonhatja ki magát.” **(Dr. Kollwenz Ödön** erdőmérnök, 1991. március, 75. oldal.)

– „Gondolom, hogy eddigi szavaimból is kiűnt, hullámítói erdeink természeti értékeinek megtartásáért egyaránt felelőssé teszem az erdész és vízügyi kollégákat.” **(Dr. Kárpáti László** erdőmérnök, 1991. április, 101. oldal.)

– „Reméljük, hogy a megalkotásra váró új föld- és erdőtörvény az erdészszakma hozzáértőinek bevonásával, pártérdekeken felülemelkedve, körültekintően készül el.” **(Laczkay Tamás** erdőmérnök, 1991. április, 102. oldal.)

– „Határozott igényként fogalmazódott meg az állami erdők kincstári kezelésben való fenntartása.” **(Vidovszky Ferenc** erdőmérnök, 1991. május, 131. oldal.)

– „Az erdészeti ágazat bovatartozását akkor kellene alaposan megvizsgálni és végiggondolni, amikor ez a kérdés nincs napirenden, így a szakmai elgondolásokat nem térítelik el

tisztességes vagy sanda napi politikai, személyi és szervezeti megfontolások.” **(Rakonczy Zoltán** erdőmérnök, 1991. május, 139. oldal.)

– „A bosszú távú társadalmi érdekek ellen ható vállalati éves nyereség minden áron való teljesítése és az ehhez kapcsolódó anyagi érdekeltség helyett az erdőgazdálkodásban a fő bangsúlyt ismét a tartamosságra és – a véderdőket kivéve – a bővített újratermelésre kell fektetni.” **(Dr. Páll Miklós** erdőmérnök, 1991. június, 170. oldal.)

– „Nem ismétlődhet meg az, hogy évek, évtizedek munkája elvesszen.” **(Dr. Bondur Antal** főigazgató, ERTI, 1991. június, 176. oldal.)

– „A haszonérdekeltség-mentes erdőgazdálkodásnak megbízható forrásra van szüksége a felárási – beruházási és fenntartási – feladatok elvégzéséhez.” **(Bánó László** erdőmérnök, 1991. június, 180. oldal.)

– „Szakmai kérdést akkor sem szabad politikai szólammal, címkével megoldani, ha történetesen vitatjuk helyességét.” **(Dr. Szodfridt István** tanszékvezető, EFE, 1991. július-augusztus, 199. oldal.)

– „A magyar erdészeket izgató nébány kérdésről.” **(Dr. Madas László** erdőmérnök, 1991. július-augusztus, 204. oldal.)

– „Mit kezdjünk rontott erdeinkkel?” **(Reményfy László** erdőmérnök, 1991. július-augusztus, 223. oldal.)

– „Sőt, azt is biztosra veszem, hogy ha az felismeréssé válik, hogy az erdészeket megilleti a döntésben való részvétel, akkor nem is akarja őket ebből senki kizárni.” **(Göncz Árpád**, a Magyar Köztársaság elnöke, 1991. szeptember, 255. oldal.)

– „Most egy olyan történelmi pillanatra van, amikor a szakmánknak nagyon meg kell gondolnia, hogy mit csinál, de azt nagyon bátorozottan kell képviselni.” **(Herpay Imre** 1991. szeptember, 265. oldal.)

– „Ezzel összefüggésben ki kell alakítani az államerdészet új, önfinanszírozó rendszerét és szervezetét.” (OEE állásfoglalás, 1991. október, 279. oldal.)

– „Majd ha csak azon vitatkozunk, hogy milyen arányban legyenek az egyes funkciójú erdők – akkor nem fogunk sokáig vitatkozni.” **(Dr. Kádár Zoltán** erdőmérnök, 1991. október, 288. oldal.)

– „Aktívan részt kell venni a társadalomban folyó vitákban, tájékoztatást és felvilágosítást kell adni mindennél, ahol csak lebetéges”...

– „Kapcsolatteremtő készségünk – ugyanúgy, mint konfliktustűrő képességünk – gyenge.” **(Dr. Máttyás Csaba**, az MTA Erd. Biz. elnöke, 1991. december, 346. oldal és 1992. január, 7. oldal.)

– „A már most közvetlen államigazgatási irányítás alá tartozó vállalatok az átalakulásra és az államerdészeti szervezetre előkészítettek.” **(Dauner Márton** főosztályvezető, FM, 1992. január, 34. oldal.)

– „Javaslatokat a folyamatban lévő előkészítő munkálatok során hasznosítani fogjuk.” **(Antall József**, a Magyar Köztársaság miniszterelnöke, 1992. március, 65. oldal.)

– „...általában sokan vagyunk a jövedelmezőséghez képest.” **(Apátoczkó István** erdész, 1992. március, 75. oldal.)

– „Nem szabad megengedni, hogy a személyes egzisztenciákhoz való ragaszkodás befolyásolhassa az erdők sorsát érintő felsőbb, vagy intézményi (vállalati) szintű döntéseket.” (OEE állásfoglalás, 1992. április, 100. oldal.)

– „Nebéz azonban olyan ötletek figyelembevétele, amelyek nem összefüggő és összehangolt gondolatok részeként, hanem indulatos általánosítások formájában jelennek meg.” **(Dauner Márton** főosztályvezető, FM, 1992. április, 107. oldal.)

– „Az általános csődeljárás elkerülése is indokolja egy közérdeknek legjobban megfelelő, racionálisan működő államerdészeti szervezet felállítását.” **(Raskó György** államtitkár, FM, 1992. május, 130. oldal.)

– „Elgondolás új, államerdészeti szervezet létrehozására.” (FM tervezet, 1992. május, 133. oldal.)

– „Informálni, informálni, informálni.” **(Páll Miklós** erdőmérnök, 1992. június, 165. oldal.)

– „Autonómiát az erdészetnek!” **(Dr. Marjai Zoltán**, 1992. július-augusztus, 210. oldal.)

– „Rövid időn belül a KTM-mel közösen javaslatot terjesztünk a kormány elé egy egységes államerdészeti szervezet struktúrájára és működésére vonatkozóan.”...

...„Az állami erdők tehat középtávon megmaradnak állami tulajdonban, kezelésüket pedig az egységes államerdészeti szerv látja el, melyet az érintett tárcák által delegált tagokból álló bizottság felügyel.” **(Dr. Gergátz Elemér** földművelésügyi miniszter, 1992. július-augusztus, 214. oldal.)

– „Valóban számolni kell azzal, hogy bármilyen egyéni vagy csoportérdek miatt megoszlik a szakmai közvélemény bizonyos kérdésekben, az események és történések az ágazati átalakulás során könnyen átlépnek a fejünk felett és mások, a szakmához kévébé értők fognak dönteni dolgainkról.” **(Barátossy Gábor** OEE főtitkár, 1992. szeptember, 263. oldal.)

– „És majd újra kezdődik előlről: építünk fagyártmányműhelyt, gattercsarnokot stb.-t, hogy eladhatóvá tudjuk tenni az anyagot.” **(Erdős Péter** erdő- és faipari mérnök, 1992. október, 292. oldal.)

– „Ki fog itt erdőgazdálkodni?” **(Dr. Papp Tivadar** erdőmérnök, 1992. október, 308. oldal.)

– „A gazdasági kényszer oltárán fel lettek áldozva a szakmai szempontok...” **(Szabados János** erdőmérnök, 1992. december, 356. oldal.)

– „Világossá vált, hogy ma sincs szakmánknak a döntési körben megfelelő képviselője.” **(Schmotzer András** OEE elnök, 1993. január, 1. oldal.)

„...az egységes államerdészeti elképzelés egyelőre, az előterjesztett formában nem került elfogadásra.”

(Dauner Márton főosztályvezető, FM, 1993. január, 4. oldal.)

Az elmúlt két év politikai és értelemszerűen az ezzel szorosan összefüggő gazdasági átalakulás erdészeti vetületét az idézeteket tartalmazó cikkek egyértelműen reprezentálják. Elemelve az írásokat, meg kell állapítani, hogy többségben államerdészeti, illetve kincstári szervezeti, gazdálkodási forma mellett teszik le a garast véleménynyilvánító szakértőink és az ál-

láfoglalásokat megfogalmazó testületek. E testületek sorában található magát a kormányt (3084/1992. sz. Kormányhatározat) és

az FM Erdészeti és Faipari Főosztályát is.

Hol akadhatott el a szekér és miért? – kérdezik egyre többen. Elgondolkodtató, hogy egy olyan beadványt, melyet aláírt az MTA Erdészeti Bizottsága, az MDF Erdő- és Vadgazdálkodási Kollégiuma, a MOSZ, az Országos Erdészeti Egyesület, az Erdészeti Dolgozók Szakszervezete, a Világ Természetvédelmi Alap magyarországi képviselője, az Erdészeti Tudományos Intézet, a Fagazdaságok Országos Szakmai Szövetsége, a miniszter úr nem vett figyelembe.

„...Az OEE számára is lehetővé tettük, hogy véleményét a jogszabály előkészítése során kifejtse... Nem azonosult a minisztérium az egyesületnek azzal az álláspontjával, mely szerint a vadgazdálkodás nem önálló gazdálkodási tevékenység, azt csak az erdőgazdálkodás részeként lehet kezelni...”

Igen ám, de a nyolc aláíró szakmai-társadalmi szervezet együttes véleménye már nem csak OEE viszonyulás.

Kik a szaktanácsadók, milyen erők működhetnek a háttérben a döntések meghozatalában? Szó nélkül hagyhatja-e mindezt az FM Erdészeti és Faipari Főosztálya, mely kiszolgáltató helyzetében is látszólag felelős az aláírók mögött álló, az ágazatunkban dolgozók szakmai munkafeltételeiért?

Vagy lehet, hogy a többség nem ítéli meg helyesen a lehetőségeket, az erdészeti politika mozgásterét?

Vagy reflexszerűen az egzisztenciális következményeket előre látók véleményének egybeeséséről van szó?

Vagy rá kell döbbernünk, hogy nagyot mulasztottunk és az összefogással kidolgozott akciók helyett a széthúzás következményeként kényszerű reakciókkal élünk...?

Pedig tudtuk... „szerencsésebb, ha mi megyünk a változások elé.”

Valószínű, hogy ha a két éve javasolt „Zöld Egységet” létrehozzuk, elsősoró többségű parlamenti támogatást kaphatnának előterjesztéseink.

Tartamos erdőgazdálkodást csak tartamos erdészeti politikával lehet végrehajtani.

A sorolt idézetek közül nem egy javaslat, igény végrehajtásához nem is kellene számottevő anyagi forrás.

Jó néhány intézkedést követően hangzik el, hogy tragédia van a magyar erdőgazdálkodás ügyében. Pedig, csak helyzet van mindig. Ami nem is újdonság. Farkas Vilmos 1950 elején is azt fejtegette, hogy: „... az erdőgazdálkodás faállományához üzemgazdasági szempontból teljesen hasonló termelőeszközt a gazdasági élet más területein nem találunk. Nem lehet tehát sem az ipari, sem a mezőgazdasági munkaeszközök üzemgazdasági szervezésének és kezelésének merev sablonját ráhúzni a faállományra. Az sem vitás azonban, hogy az erdőgazdálkodásnak, mint termelő ágazatnak, vannak közös vonásai a többi termelőággal, be kell tehát illeszkednie ezek közé. Mivel minden illeszkedés kompromisszumot kíván meg, az erdőgazdaságnak résen kell lennie, hogy a tervgazdálkodás egyéb szektoraihoz való alkalmazkodás az erdőgazdálkodás jövőbeli fejlődését ne akadályozza, hanem inkább elősegítse. Az illeszkedés módjára az erdőgazdaságnak kell javaslatot tennie, és a tervgazdálkodás kereteinek megfelelő erdészeti üzemvezetés alapjait az erdőgazdaságnak kell megteremtene. Ha ezt nem erdészeti szakemberektől várjuk, akkor ne csodálkozzunk azon, hogy ha az ipar vagy a mezőgazdaság szervezési sémáit fogják alkalmazni és ezekkel béklyóba fogják kötni az erdőgazdaságot.” (Farkas Vilmos: A faállomány üzemgazdasági jellege az erdőgazdálkodásban. EL 1950. 6. szám.)

Természetesen ahhoz, hogy az erdőgazdálkodást érintő javaslatok, állásfoglalások a lehető leghatékonyabban érvényesüljenek, tudni kellene, hogy kik csinálják az erdészeti politikát.

Pápai Gábor

A SZERKESZTŐBIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE.

Az Erdészeti Lapok 1950. évi 6. számában Farkas Vilmos cikkeit írt „A faállomány üzemgazdasági jellege az erdőgazdaságban” cím alatt. Nevezett cikkben (187. oldal) a következő mondat szerepel: „ha ezt nem erdészeti szakemberektől várjuk, akkor ne csodálkozzunk azon, hogy ha az ipar vagy mezőgazdaság szervezési sémáit fogják alkalmazni és ezekkel béklyóba fogják kötni az erdőgazdaságot”.

Mivel a cikk az átszervezést elrendelő Népgazdasági Tanács határozata után jelent meg, a nevezett kitétel úgy is értelmezhető, mintha az átszervezéssel kapcsolatban kritika lenne. Tévedések elkerülése végett a Szerkesztőbizottság kijelenti, hogy a cikk már április 24-én beérkezett a Szerkesztőbizottsághoz s április 29-én már leadta a nyomdába, tehát nem hozható kapcsolatba az átszervezéssel.

A Szerkesztőbizottság hibát követett el, hogy a Népgazdasági Tanácsi határozat közzététele után a nyomdában lévő anyagot még egyszer nem vizsgálta felül és a nevezett félreértésre okot adható kitétel nem módosította.

(EL 1950. augusztus, 241. oldal)

Bedő Albert eddig ismeretlen arca

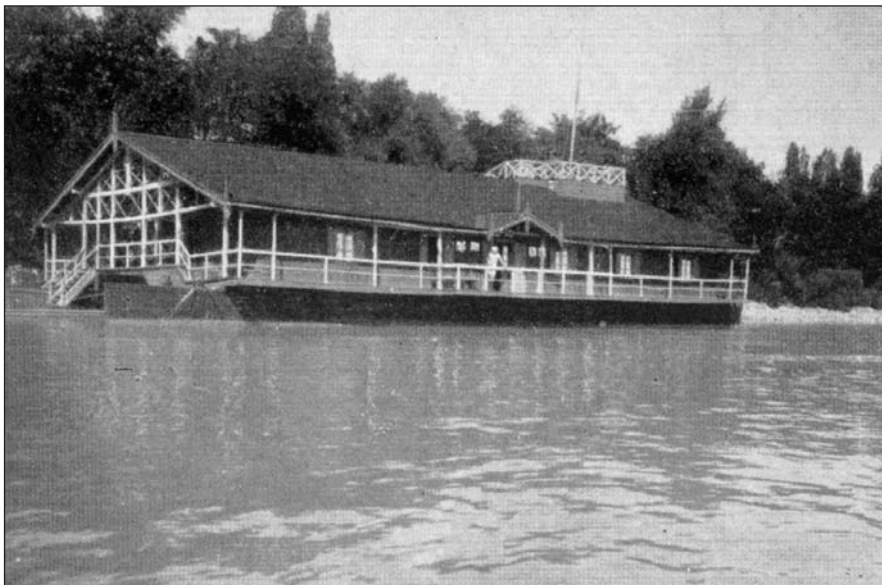
„... – Lassu bár, de biztos hajós/Bedő Albert, – erdőkirály...”

Dr. Kálnoki Bedő Albert életrajzírói, szakmai és társadalmi életének méltatói néha-néha érintőlegesen megemlítik, hogy sportember is volt. Ugyanakkor mi sportolók, nevezetesen evezősök, eddig semmit nem tudtunk magánéletéről, szakmai tevékenységéről. Minden forrásban, sporttörténeti összefoglalásban csak a neve olvasható; ha portréját közölték, az mindig érezhetően ugyanazon alkotás sokadik másolata, reprodukciója.

Az 1862-ben megalakult Nemzeti Hajós Egylet történetét bemutató kiállításra készülve internetes keresések során fedeztem fel az evezősök számára az erdész Bedő Albertet. Ezen a fórumon az erdészek számára mutatom be az evezős Bedő Albertet.

Családi iratok, dokumentumok hiányában nem tudjuk megmondani, hogy életének mely szakaszában, hol és mikor ismerkedett meg az evezéssel. Amikor 1889-ben megjelenik neve a Nemzeti Hajós Egylet tagjainak sorában, akkor már 50 éves! 1891-ben az egylet elnökévé választották. Ennek magyarázatát, előzményeit még az egylet évi jelentése sem tartalmazza. A tényleges sportolására vonatkozó adatokat ugyanakkor igen. Néhány vízreszállással évente mindössze 100–200 km-t evezett, mindig csapatban. A precíz kimutatásokból még azt is tudjuk, hogy legtöbbször a Gardedam vagy Tündér nevet viselő palánkos, belvillás négyes hajókban. Csapatosságának, az evezésen kívül a klubéletben való aktív részvételének kedves emléke „A kuruczlesi estély emlékére” című vers, melyből mottóul fönt idéztem. 1890. július 15-én a Nemzeti Hajós Egylet vagy „fertály száz evezőse”² egy társuk meghívására Kuruczlesen vendégeskedett, mulatott, az ismeretlen sporttárs szereménye nyomdailag sokszorosított kiadásban a Nemzeti Hajós Egylet dokumentumai között őrződött meg. Egyetlenegy fényképfelvételt sem ismerünk, melyen evezés közben, vagy evezősök körében lenne látható.

Megismerve Bedő Albertnek az erdészet terén végzett szervezőtevékenységét, az megmagyarázza, hogyan lehetett kiemelkedő szerepe a Magyar Evezős Szövetség létrehozásában.

A versenyszabályok egységesítésére már 1866-ban megtörténtek az első kísérletek: *Állandó Közös Regattabizottmány* alakult, amely 33 pontból álló szabályzatot dolgozott ki. 1883-ban *Mihalkovics Tivadar*, a Győri Csónakázó Egylet elnöke Országos Evezős és Vitorlázó Szövetkezet létrehozását kezdeményezte, ami azonban nem jutott túl az egyeztetési tárgyalásokon. Életreválóbb volt a kelet-magyarországi klubok tömörítését célzó temesvári kezdeményezés. 1889 februárjában a Temesvári Csónakázó Egylet elnöke, *Kovács Sebestyén Aladár* és titkára, *Banovich Sándor* felhívást tettek közzé, hogy a torontáli, szegedi, törökberceli, titeli egyesületekkel hozzanak létre „Versenyszövetkezetet”. 1889. április 7-én Temesváron megalakult a Tiszai Regatta Szövetség, amely már rögtön abban az évben versenyt is rendezett Szegeden, s egészen 1928-ig működött. Ám működése nem terjedt ki az egész ország területére, ezért tovább folyt a szervezkedés.

Bedő Albert, a Nemzeti Hajós Egylet elnöke és *Fülepp Kálmán* igazgató 1891 júliusában a klubokhoz intézett felhívására a magyar evezősök elindultak az országos szövetség megalapításának útján. Több előkészítő értekezlet után 1893. március 12-én 11 klub részvételével megtartotta alakuló közgyűlést a Magyar Evezős Egyletek Országos

Szövetsége (MEEOSZ). Elnökévé a Nemzeti Hajós Egylet elnökét, Bedő Albertet választották.

1893-ban néhány nap különbséggel egy másik említésre méltó eseménye is történt életének, amelyben ráadásul az erdészek és az evezősök közös szerepet játszottak. Állami szolgálatának 25 éves jubileuma tiszteletére március 4-én nagyszabású ünnepélyt rendeztek, melynek részletes beszámolóját az Erdészeti Lapok 32. évf. 3. füzeté 215–241. oldalain olvashatjuk. A krónikás a 229. oldalon adja tudunkra, hogy a Nemzeti Hajós Egylet küldöttsége, élén *Szobner Lajossal*, a meleg köszöntőszavak mellett egy díszes albummal ajándékozta meg. A köszöntőből két mondat feltétlenül idekíváncozik: „Irgyeljük azokat, a kik Téged már 25 év óta vallhatnak magukénak, mert egyletünk csak rövid két év óta részesült azon szerencsében, hogy annak elnökségét elfogadni kegyeskedtél. De ezen aránylag rövid idő alatt is sokat fáradtál és tettél egyletünk érdekében; már az első percztől fogva meghódítottál mindenkit és hálásan vettük barátságodat, a mellyel minket megtiszteltél.”

Az album részletes leírása a 238–240. oldalakon felbecsülhetetlen értékű: „A nemzeti hajós egylet albuma bőrbe van kötve. A külső lapra igen ügyesen rajzolt diszitmények és jelvények vannak féldomborműhöz hasonlóan sajtolva. A kereten belül a felső két szögletben egy-egy paizson 1868 és 1893 évszámok olvasható, alul középen a harmadik pajzs

¹ Kertész Árpád: A Nemzeti Hajós Egylet 75 éves története 1862–1936. Bp. 1937. 183.

² Azaz kb. 25-en.

mezejére a B és A betűből összefont monogram van írva. A dus ékitményekkel díszített második kereten belül vizinövények virágainak és leveleinek alakjaitól körbezve a hajós egyesület jelvényei: zászlók, evezők, horgony s kormánylapát láthatók, a jelvények fölött pedig az ötös tölgylevél csokor foglal helyet.³ Az első lapon az ünnepelt megszólítása, címei és titulusai, a második lapon a köszöntő sorok olvashatók díszes keretben, *Fülepp Kálmán, dr. Draskovich István és dr. Szobner Lajos*, az egyesület tisztségviselői aláírásával. Az 54 egyesületi tag kézjegye a 4–6. oldalakat töltötte meg. Az album belső díze a 3. oldalra került. Sajnos, kép nem maradt fenn róla, ismét csak a krónikás leíró soraira – és a fantáziánkra – hagyatkozhatunk, ha el akarjuk képzelni a Bedő Albert erdész és egyben evezős személyiségének szimbolikus ábrázolását: „A harmadik lapot *Sávoly D.* festőnek gyakorlott kézre valló aquarellje foglalja el,

sárnap *Újság* olvasói *Arató Gyula* tollából „Kálnoki Bedő Albert” címmel nemcsak tevékenységével, érdemeivel, életútjával ismerkedhetek meg, hanem Pollák Zsigmond metszete segítségével a magas homlokú, határozott tekintetű, nyugodt arcvonású, a kor divatjának megfelelő bajuszos-szakállas portréjával is.⁴

Mint az evezős szövetség elnöke, mindenekelőtt a közös érdekek előmozdítása mellett érvelt; a szövetség feladatának, sőt kötelességének a magyar evezős sport lendületbe hozását, felvirágoztatását jelölte meg. „El kell érnünk azt a magaslattal evezősportunkban, amelyre duna menti helyzetünk kötelez...” – tűzte ki a célt.⁵ Bizonyosan nagy szerepe volt abban, hogy Magyarország 1896-ban a millenniumi ünnepségek keretében megrendezte az első nemzetközi versenyt.

Fia, Bedő Béla (szül. 1874) 1890-ben kezdett evezni ugyancsak a Nemzeti

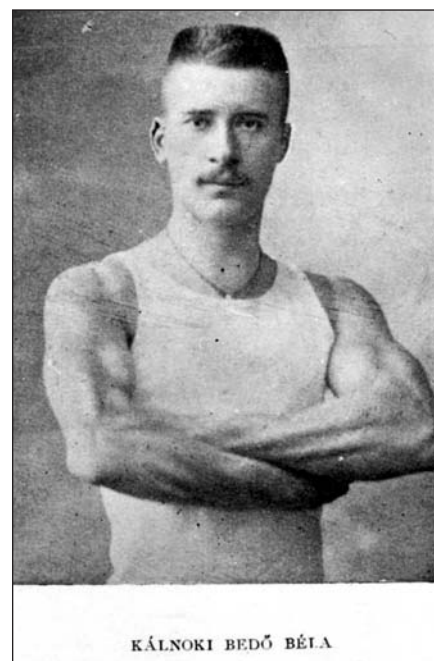
mely a Dunapartból mutat egy sűrű erdő takart részletet, messze kilátással a hatalmas folyam kékes szürkébe játszó vizére. Középen a hullámtól fehérre mosott kavicsokon egy hajós egyesületbeli tag alakja látszik, amint hajójából kilépve, üdvözetet int fehér sapkájával az erdő sűrűjéből közeledő erdész felé.”

Jubileumáról és annak megünnepléséről az országos napilapok is hírt adtak! A Budapesti Hírlap olvasói a „Bedő Albert jubileuma” című írásban értesülhetnek az eseményről, annak főbb mozzanatairól.⁶ A Va-

Hajós Egyesület színeiben, neve 1894-ben bukkan fel a tagok névsorában, addig csak „növendék”,⁶ foglalkozásaként „joghallgató”, lakhelyének „Alkotmány u. 10.” van meghatározva.⁷ (Mint minden erdész tudja, ez az Országos Erdészeti Egyesület Bedő Albert által emeltetett székháza.) Egy évvel később már országos sikereket ért el, megnyerte a junior egypárevezős versenyszámot a budapesti és a bécsi nagyregattán is. Ezeket a sikereit, az ekkor nyert ezüstversenydíjakat, egy tintatartót és egy ezüstnyakú korszót az egyesület 50. és 75. jubileumára készült emlékkötetek külön megemlékik.⁸ A korabeli sportsajtó is kiemelt helyen mutatta be a nagreményű fiatalembert: a Sport Világ Albuma 1895/1896 évi kötete a 24. oldalán az ifjú evezős mértéktartóan büszke tartásban néz szembe az olvasóval. Az egyesületi jelentések működési kimutatásai alátámasztják, hogy intenzív edzésekkel készült: 1895-ben 107 alkalommal összesen 646 km-t; 1896-ban 83 alkalommal 540 km-t evezett, ami az akkori átlagot jóval túlszárnyalta.⁹

Az 1897. év gyökeres fordulatot hozott mind az apa, mind fia sportéletében. 1897. március 28-án az MEEOSZ évi rendes közgyűlésén és április 7-én a Nemzeti Hajós Egyesület közgyűlésén is Bedő Albertet még újraválasztották elnöknek,¹⁰ ám az év végén – sokoldalú elfoglaltságaira hivatkozva – mindkét tiszteről lemondott, sőt a következő évtől kezdve az egyesület tagnévsorából is eltűnt mindkettejük neve.

„Egyletünket a lefolyt évben azon nagy veszteség érte, hogy elnökünk, Bedő Albert dr. a közgyűlésen egyhan-

KÁLNOKI BEDŐ BÉLA

³ 1893. március 5. 4.

⁴ 1893. március 5. 161–162.

⁵ A Magyar Evezős Szövetség 1893–1943. Bp. 1943, 14.

⁶ A Nemzeti Hajós Egyesület 1891. évi jelentése, 9.

⁷ A Nemzeti Hajós Egyesület 1894. évi jelentése.

⁸ A Nemzeti Hajós Egyesület 50 éve. Bp. 1912. ..., Kertész Árpád: A Nemzeti Hajós Egyesület 75 éves története 1862–1936. Bp. 1937. 240.

⁹ A Nemzeti Hajós Egyesület 1895., 1896. és 1897. évi jelentései. Bp. 1896, 1897, 1898.

¹⁰ Sport Világ 1897. április 11., 9.

gu lelkesedéssel történt újra megválasztása dacára az elnöki tisztet sokoldalú elfoglaltsága miatt el nem fogadhatta. ... Bedő Albert úrnak, egyletünk 7 éven át buzgó elnökének érdemeit jegyzőkönyvben örökítsék meg.” – kesereg a krónikás az egylet 1897. évi jelentésének lapjain.¹¹ „Az eddigi elnök, Bedő Albert a sok fáradságos munkát követelő vezetést átadja a nálánál fiatalabb kezdekbe.” A száraz, tárgyilagos mondat a Magyar Evezős Szövetség fennállásának 50. évfordulójára kiadott kötetben olvasható,¹² amely kötet (nagyon rossz minőségű) arcképet¹³ is és néhány gondolatát is idézi.

1918. október 20-án bekövetkezett halála után az egyházi gyászszertartáson az OEE nevében *Csik Imre* nyugalmazott miniszteri tanácsos búcsúztatta.¹⁴ Az a Csik Imre, aki nemcsak szakmai tanítványa volt, hanem – a Nemzeti Hajós Egyletnek 1886 és 1925 között, azaz 40 éven át tagjaként, közben 1896 és 1904 között 8 éven át igazgatójaként a sportban, a sportvezetésben is utóda.

Bedő Albert a magyar evezős sport meghatározó alakja volt. Összefogást, közös erőfeszítést serkentő és megkövetelő szervezőmunkájáért ma, 115 évvel később is csak hálaival és mély tisztelettel tartozunk neki. Ebből a tartozásból igyekeztünk törleszteni egy kicsit, amikor a Nemzeti Hajós Egylet 150 éves történetét bemutató kiállításban kiemelt helyen mutatjuk be alakját. Az evezősök és erdészek összefogása létrejött abban, hogy kiállításunk eme részletéhez az Országos Erdészeti Egyesület adta kölcsön Bedő Albert mellszobrát, két példányt a nevét viselő emlékéremből, valamint néhány általa írt szakkönyvet.

Bedő Albertnek az a mondata, amely szinte szállóigeként ismert az erdészek körében, s amely az OEE honlapján is a „nyitógondolat”, teljes mértékben igaz a sporttevékenységben összekovácsolódó emberekre is. Mi is „hűséggel, egyetértéssel, összetartással” szeretjük az evezést, egyesületünket s múltunkat.

Kisfaludi Júlia

Magyar Evezős Szövetség
Hagyományörző Bizottsága

¹¹ A Nemzeti Hajós Egylet 1897. évi Jelentése. Bp. 1898, 4.

¹² A Magyar Evezős Szövetség 1893 – 1943. Bp. 1943, 26.

¹³ Az Országos Erdészeti Egyesület székházának (Bp. II. ker. Budakeszi út...) könyvtárában látható, ismeretlen művész által festett, egész alakos olajportré részlete.

¹⁴ Erdészeti Lapok 1918. november 15. 505–509.

A selmeczi csötörtmérő.

Valahányszor ezen szót „csötörtmérő” – mely a fák vastagságának megméréseire szolgáló egyszerű eszköz újdonsült neve, leírnom vagy kimondanom kell, mindég úgy érzem mintha a fülembé nyilamlanék, mindazonáltal még is kényserítve vagyok használni mert jobbal nem bírunk.

Azon természetes kérdésre, hogy miként jutottunk e szóhoz, egyenesen a „Magyarnyelv szótára” I. kötetének 1077. lapjára utalunk a hol ez áll: csötört = diameter. Nem akarván itt tovább fejtegetni azon okokat melyeknél fogva azon nem tetsző műszót még is forgalomba hoztuk, csak azt akarom kijelenteni hogy *aki ahelyett egy tökéletesen megfelelő, hangzatos, rövid, találó s lehetőleg igéből képzett szót ajánl, annak számára díjul e lapok szerkesztőségénél egy darab körmöczi aranyat tettem le**.

Az ezen füzethez csatolt kezdetleges könyvaton látható csötörtmérőt azért nevezük selmeczinek mert jelen, az eredetitől lényegesen eltérő szerkezetét itt nyere.

Ezen csötörtmérők egészen vadkörtefából készítettnek minthogy e fa, finom szerkezete mellett, igen simára dolgozható s a mellett kemény, szívós. A kész eszköz forró firniszszel beeresztetik hogy a lég nedvességét oly könnyen magába ne szívja; a mértéket hordó papír pedig a bepiszkolás ellen átlátszó lakkal van védve.

A fák vastagságának mérésére használtatni szokott eszközök közül a csötörtmérő, ha tökéletes szerkezetű, kellően használtatik, a célznak nemcsak legjobban megfelel hanem általánosan ott is használható a hol a többi eszközök nem alkalmazhatók.

Egy ügyes selmeczi asztalos ily szerkezetű csötörtmérőket nagyobb számmal készen is tart s darabonként 2 ft. 50 kr-ával árul.

MK.

*** Felhasználom az alkalmat s egy pályaszót ezennel én is bejelentek: Fogarasi szótára magyar-német részének 25-ik oldalán átla = Durchmesser; ennek folytán a fa átmérőjének = átlájának vagy is vastagságának mérésér e szolgáló eszközt talán nem lenne nagy nyelvészeti merészség „átlaló”-nak nevezni, s akkor „átlalni” annyit tenne mint átmérőt vagy is vastagságot mérni!. Szerk.**

(EL 1869. január, 29. oldal)

Csötörtmérő vagy?! Az „Erd. Lapok” f. é. I. füzetében közzétett pályázat folytán két névtelen Budáról, csötörtmérő helyett e szót ajánlja: *átló* vagy *átlazó*. Az első már a síkmértan számára régen le van már foglalva azt jelentvén *diagonale*, s így csak a második vehető fel a pályázó szók közé.

(EL 1869. június, 247. oldal)

Fazekas Sándor Rióban

A jövő élelemzés-biztonságáról, a fenntartható termelésről és a mezőgazdaság sokféleségének megőrzéséről beszélt Fazekas Sándor vidékfejlesztési miniszter a növényi génforrásokról szóló egyezmény (ITPGRFA) magas szintű kerekasztal beszélgetésén, Rio de Janeiroban. Az esemény után a magyar tárca vezető külön egyeztetést folytatott a FAO főigazgatójával is.

A Rio+20 konferencia kísérőrendezvényén részt vett *José Graziano da Silva*, az ENSZ Élelmészeti és Mezőgazdasági Szervezetének (FAO) főigazgatója; *Javad Mozafari*, az ITPGRFA Irányító Bizottságának elnöke; *Dacian Cioloș* mezőgazdasági biztos és *Fazekas Sándor* tárca vezető. Az ITPGRFA egyez-

mény az erőforrások fenntartható használatát szorgalmazza és a növényi genetikai sokféleség megőrzését segíti.

A vidékfejlesztési miniszter elmondta: az egyezmény kiemelkedően fontos szerepet tölt be a genetikai erőforrások fennmaradásában, valamint a fenntartható hasznosításukból származó javak igazságos és méltányos elosztásában.

Ref.: VM

Honlapjaink:

www.oee.hu

www.erdeszetilapok.hu

www.vandorgyules.hu

Szakosztály- és Helyi Csoport rendezvények

Családi Nap a Szombathelyi Helyi Csoportnál

Immár ötödik alkalommal tartotta Családi Napi rendezvényét, ezúttal az ERTI kezelésében lévő Kámoni Arborétum területén. A rendezvény keretében került sor *Bánó István* erdőmérnöknek, az arborétum egykori vezetőjének szoboravatására.

Több mint száz látogatót vonzott a rendezvény, amelyet a Szombathelyi Erdészeti Zrt. támogatott. A vendégeket frissen sült kolbász illata fogadta, melyet az erdészet dolgozói készítettek el. A házigazda, *dr. Borovics Attila*, az Erdészeti Tudományos Intézet főigazgatója üdvözölte a megjelenteket. Röviden bemutatta az újonnan elkészült Ökoturisztikai Látogató

gató Központot és az arborétumban folyó munkát. *Bakó Csaba*, a Helyi Csoport elnöke üdvözölte a résztvevőket és bejelentette, hogy *Laki László* tagtársunk Elismerő Oklevelet vehet át a miskolci vándorgyűlésen. Külön kiemelte, hogy Helyi Csoportunk 77%-ban megújította tagságát, így 148 fővel továbbra is az egyik legnagyobb taglétszámú maradt. *Zsuppán Ernő*, HCS titkár a nap programját ismertette és köszönetét fejezte ki a közreműködőknek.

Magyar József, a Kámoni Arborétumért Egyesület elnöke méltatta Bánó István erdőmérnök érdemeit. A szoboravatás, melyen részt vettek a Bánó család tagjai, egyszerre volt ünnepélyes és tiszteletre méltó. Magyar Józsefnek köszönhetően rövid, de tartalmas betekintést nyerhettünk Bánó István életébe. „Bánó István a magyar erdészeti kutatás kiemelkedő egyénisége volt, 1917-ben született

Nemescsón. 1951-ben került a Szombathely-Kámoni Erdőgondnoksághoz, hogy azt különleges fajok kutatóhelyévé fejlessze. 1957-ben megalkotta az első magyarországi '56-os emlékművet. A csemetéket úgy ültette, hogy azok az 1956. október 23-ai dátumot rajzolják ki.”

Dr. Borovics Attila beszédében felidézte az arborétum fejlődésének legfontosabb korszakait és benne Bánó István szerepét, majd *Bánó Erzsébet* – Bánó István lánya – Magyar Józseffel együtt leleplezte, a *Hamar Sándor* által faragott szobrot. A szobor a Szombathelyi Erdészeti Zrt. által ajándékozott tölgyfából készült a tavalyi évben itt megrendezett fafaragó táborban.

A megemlékezés koszorúit a Bánó család tagjai, a Szombathelyi Erdészeti Zrt. vezérigazgatója *Bugán József* és a HCS elnöke, *Bakó Csaba*, valamint a Kámoni Arborétum dolgozói helyezték el.

A programtervet követve séta kezdődött *Csuka István* és *Németh Gábor* az arborétum munkatársainak szakvezetésével. Hallhattuk az arborétum történetét, kialakulásától egészen napjainkig. A tavalyi évben pályázat alapján megújult arborétum csodálatos arcát mutatta a látogatóknak. A rododendronok színekavalkádja lenyűgözött valamennyiünket.

A séta után *Szendy Zsuzsánának*, az Ökoturisztikai Látogató Központ vezetőjének előadását hallgathattuk meg, amit diavetítéssel tett színesebbé, bemutatta a jövőbeli elképzeléseket, turisztikai fejlesztéseket. Őt követte *dr. Borovics Attila* előadása, akitől egy színvonalas, erdészettörténeti és tartalomgazdag témaköröket magába foglaló tájékoztatót hallhattunk, célzatosan a nem erdész szakemberek, a szakmán kívüliekhez is szólva.

Végül a résztvevők szakavatott vezető kalauzolásával madárlesen ismerkedtek az arborétum madárvilágával, illetve *Hunyadi Géza* főerdész által készített diavetítésen vehettek részt, megjelenítve az erdőn folyó hétköznapi munkákat.

Szöveg: **Pityer Zsuzsanna**

Kép: **Hunyadi Géza**
a HCS tagjai

♦ ♦ ♦

A Miskolci Helyi Csoport a Bükk-fennsíkon

A 2012. május 10-én tartott szakmai nap keretében az ÉSZAKERDŐ Zrt. Lillafüredi Erdészeti Igazgatósága látta vendégül az Egyesület Miskolci Helyi Csoportjának tagjait a Bükk-fennsíkon.

A rendezvény megnyitójára a kurtabérci erdész emlékműnél került sor, ahol *Zay Adorján*, az ÉSZAKERDŐ Zrt. vezérigazgatója köszöntötte az érdeklődőket. Ezt követően *Bányai Péter*, a Miskolci Helyi Csoport titkára tájékoztatást adott az Egyesülettel kapcsolatos aktuális hírekről.

Az emlékmű megkoszorúzása során fejtegettünk az erdei munkavégzés közben elhunyt erdészek és erdei munkások emléke előtt, valamint megemlékeztünk az elmúlt egy esztendőben elhunyt tagtársainkról. Ezután megtekintettük az 1968. évi Vándorgyűlésen felavatott emlékművet.

A terepi szakmai program célja a Bükk-fennsíki fenyesések száradása által generált erdészeti feladatok, nehézségek felvetése volt.

A Nagymező közelében a Bükk-fennsíkra jellemző karsztjelenségek közül egy töbör erdősítési nehézségeit ismerhettük meg. Bemutatásra került, hogy a sekély termőréteg és a nyári fagyok okozta problémák ellenére az erdészet hogyan próbál a bükk, a lucfenyő és a vörösfenyő megfelelő elegyítésével sikeresen erdősíteni.

A szakmai program következő állomása egy bükkös szálalóvágás bemutatása volt Jávorkút mellett. Ez a program pont úgy került a fenyesések bemutatásának körébe, hogy a szálalóvágás megindítása az erdőrészletben található lucfenyőfoltok kiszáradását követően azok kitermelésével történt. A fenyőfoltok kitermelése után – a térbeli rendet szem előtt tartva – az erdőterv nyújtotta lehetőség erejéig folytatódott a 30-50 méter átmérőjű lécek kialakítása. Az erdőrészlet bükkös faállományának igen nagy a genetikai értéke, ezért kijelölt magtermelő állomány is egyben.

Rövid sétával jutottunk el a terepi bemutatató utolsó állomásához, ahol a jávorkúti ősfenyves néven ismert erdő még megmaradt néhány impozáns fenyőgyedét csodálhattuk meg. A fenyő tele-

pítését több mint 200 évvel ezelőtt kezdték meg a területen. Érdekességet jelent, hogy itt nem csemetével, hanem magvetéssel erdősítettek. A jelenleg még álló faegyedek közül a legnagyobb 41 m magas és 140 cm mellmagassági átmérőjű. Sajnos az ősfenyves egészségi állapo-

ta rendkívül leromlott képet mutat, ami- ben talán az is közrejátszott, hogy a '80- as évek óta nem folyik gazdálkodás az erdőrészletben, így kizárólag a termé- szeti folyamatok alakítják az erdőképet.

Tajnai Róbert
erdészeti igazgató

Jubileumi szakosztályülés

Az Erdészettörténeti Szakosztály május 22-én szakosztályülésen emlékezett az Erdészeti Lapok 150 év előtti alapítására.

Bevezetőjében *Lomniczi Gergely* egyesületi főtitkár köszöntötte az éves erdőjáró találkozóra meghívott és a nyit- tó előadáson résztvevő újságírókat és a szakosztályi tagokat. Megemlékezett a közelmúltban elhunyt *Halász Aladár* erdőmérnökről, egyesületünk tisztelet- beli tagjáról, akinek emlékét csendben állva idézték fel a megjelentek.

Az egyesület életében fontos ese- ményként hangsúlyozta főtitkár úr az Erdészeti Lapok főszerkesztőváltását, a főszerkesztői állására kiírt pályázat eredményességét. Az elnökség döntése után, *Nagy Lászlót* bízta meg a feladat- tal egyesületünk elnöke. Nagy László eddigi pályájáról, az erdészethez kap- csolóddó eddigi és folyó munkájáról hangzott el rövid ismertető.

A jubileumi ülésen az Erdészeti La- pok 150 éves történetének meghatáro- zó epizódjairól *dr. Oroszi Sándor* szak- osztály-elnök előadásából is képet al- kothatott a hallgatóság. „A 150 éves Er- dészeti Lapok” című munkájában elő- szőr felidézte a *Wagner Károly* és *Di- vald Adolf* által alapított magyar nyelvű, magyar szellemű lap keletkezésének

nehézségeit, a hőskorát. 1872-ben az Erdészeti Lapok lett a teljesen új, átala- kult magyar szellemű Országos Erdé- szeti Egyesület hivatalos közlönye.

Kiemelkedő szerepet töltött be a ma- gyar erdészeti szaknyelv megteremtésé- ben. Dr. Oroszi Sándor, történeti folya- matában – a mindenkori államhatalmat jellemezve – mutatta be a lapot, amely- nek korszakos irányvonalait is kritiku- san értékelte.

A mindenkori magyar erdők minősé- ge, az erdőgazdaság állapota jól nyo- mon követhető benne, ezért jelentős szerepet töltött és tölt be az erdészszak- mában, és bizo- nyos értelemben az erdészek össze- tartozásának is jel- képe.

Az egyesüle- tünk gondozásá- ban erre az alka- lomra megjelente- tt színes brosúra, az elhangzottak mellett, az egyes korszakok szer- kesztőinek 'hitval- lását', célkitűzését is idézi.

A jubileumhoz szervesen kapcsoló- dó jeles eseményről „Az Erdészeti La- pok digitalizálása, elérhetősége, fel- használhatósága” címmel, számolt be előadásában Nagy László, az Erdészeti Lapok május hónap elején kinevezett főszerkesztője. A hazai elektronikus ér- tékmegőrzés, értékmentés, egyszers- mind közkinccsé tétel Guinness-eket ki- kezdő teljesítménye, amely a munká- ban résztvevők elkötelezettségét vitat- hatatlanul dicséri, Magyarországon kí- vül is felkeltette az érdeklődést. A díjjal külön is elismert munka elvégzését ha- tatosan segítette az erre a célra felhasz- nált pályázati pénzfedezet.

Az előadásban praktikus felhasználói lehetőségekről is tájékoztatást kaptak az érdeklődők.

A folytatásban *Szakács László* az ün- nepelt évfordulóhoz kapcsolódva „A 150 éves Erdészeti Lapok díszkötésben. (Adatok az Erdészeti Lapok és a zalai erdőbirtokosok kapcsolatához 1862- 1820)” címmel, vetített képes előadást tartott, amely két részből állt. Először az Erdészeti Lapok, ritka szép mívés ara- nyozott dombornyomású bekötött pél- dányát, s keletkezésének hátterét mu- tatta be Talán a rendkívül szép, erdés- zeti címerek tetszettek legjobban a hallgatóságok.

Ezután az Erdészeti Lapok zalai fo- gadtatását, előfizetői hátterét, felhasz- nálói kapcsolatát elemezte a kezdeti időtől 1920-ig, teljesen unikum jellegű adatokkal. A Lapoknak kezdetben ke- vés előfizetője volt Zalában, de a kor- szak végére már a szakközönség több mint 90%-a járatta rendszeresen. Mind az erdészeknek, mind a nem szakembe- reknek fontos volt az

1. igen nagy szakmai segítség;
2. aktuális erdészeti problémák tár- gyalása, megoldása;
3. aktuális, legfrissebb faárakról tájé- koztatás (Bedő Albert);

4. erdészeti szakkönyvek ismertetése, vásárlása;

5. adás-vétel, hirdetés, kedvező áron;

6. állások, pályázatok hirdetése, szakemberek foglalkoztatására.

Az előadó bemutatta az Erdészeti Lapok zalai szerzőit, és részletesen ismertette azokat az erdőhivatalokat, erdőtulajdonosokat, akik kapcsolatba kerültek a lappal. Kiemelt hangsúllyal szólt a szakmai hírnévvel határon túl is kitűnt vállalkozókról, vállalkozásokról.

Az Erdészeti Lapok időszakunkban egyre bővülő számban jutott és jut el a zalai erdészekhez és a nem szakemberekhez is. Jelzés értékű, hogy néhány nem erdészeti testület kiemelt fontosságot tulajdonít ma is neki.

A program befejezésekképpen, a hallgatóság *dr. Sárvári János* előadásából megismerte az egyesületi Wágner Károly Erdészeti Szakkönyvtár történetét, majd a vezetésével megtekintette ritka értékeit, régi és új kincseit. Megható volt a *Riedl Gyula-emlékszoba* felkérésése, a legendás Gyula bácsi mozdulatait őrző tárgyak látványa.

Az emlékezetes rendezvénnyel a 150 éves Erdészeti Lapok előtt tiszteleggett az egyesület.

Apatóczy István
Szakács László

♦ ♦ ♦

Az Erdészettörténeti Szakosztály 2013-ban lesz 50 éves

Az eddig közzétett listák ismertetése

Az Országos Erdészeti Egyesület Erdészettörténeti Szakosztálya jövőre ünnepli 50 éves jubileumát. Tiszteletre méltó kor ez és ennek kapcsán néhány beszédes adattal szolgálunk patinás szakosztályunk eddigi tevékenységéről. A számok – meg kell mondanom őszintén – engem is megleptek, hiszen jól tudtam, hogy milyen termékeny volt az elmúlt 49 esztendő, de az első összegzések végeredményei minden előzetes becslésemet és várákoszomat felülmúlták. Az összegzések alapjául szolgáló listák története 2007 elejéig nyúlik vissza, amikor is *Schmotzer András*tól, az Egyesület akkori alelnökétől azt a megtisztelő felkérést kaptam, hogy az Erdészettörténeti Szakosztály által 1965-től kiadott Erdészettörténeti Közlemények addig megjelent számainak listáját és tartalomjegyzékét állítsam össze és tegyük mindenki számára hozzáférhetővé. Az így elkészült és excel táblázatokban összefoglalt lista 2007. március 26-án került fel az Országos Erdészeti

Egyesület honlapjára. A három táblázatból az első az Erdészettörténeti Közlemények nagy alakú, 1965 és 1990 között megjelent számaint írja le, míg a második és harmadik táblázatban kronológus sorrendben az 1990 óta kiadott kisebb formátumú kiadványokat foglaltuk össze. *Szakács László* kollégánk, az Erdészettörténeti szakosztály oszlopos tagja, ez év elején javította és kiegészítette a táblázatokat. Érdemes a leírtak között nemcsak irányítottan keresni szerzőkre, tárgyszavakra, amelyekre az excel program lehetőséget nyújt, hanem böngészni is a „sorok között”. Ekkor látszik csak igazán, hogy milyen szerteágazó, országhatárainkon túlra is kitekintő kutatási- és publikációs tevékenységet végeztek a szakosztály tagjai és a „külsős” szerzők. Azt hiszem jó helyen, a Vadgazdálkodási Szakosztállyal összevont ülésen hívhatom fel a szíves figyelmet a gyakran megjelenő vadszattörténeti írásokra. De nézzük, mit is mutatnak a táblázatokból leszűrhető statisztikák? Az 1965-90. között megjelent 20 számban (ebből 6 összevont szám) nem kevesebb, mint 160 tanulmány jelent meg, mintegy 1740 oldal terjedelemben. A publikációs tevékenység érezhetően felgyorsult a *dr. Oroszi Sándor* nevével fémjelzett időszakban, amikor is 1990-től napjainkig 84 közlemény jelent meg. Ezekben 276 különböző tanulmány található 15 344 oldalnyi szövegben. Ez azt jelenti, hogy a közel 50 éves Erdészettörténeti Szakosztály eddigi fennállása alatt 104 Erdészettörténeti Közleményt jelentetett meg, melyekben 442 tanulmány kapott helyet, több, mint 17 000, egészen pontosan 17 084 oldal terjedelemben. Elképesztő számok és jól mutatják a rendkívüli publikációs kedvet. Az pedig szinte csodálatra méltó, hogy hogyan sikerült az egyre romló gazdasági körülmények között folyamatosan támogatást szerezni a kiadványok megjelentetéséhez.

Az írott szó mellett nyilván fontos mérőszám a megtartott szakosztályülések száma és az ott elhangzott előadások mennyisége. *Szakács László* kollégánk az előbb jelzett kiegészítésekkel egy időben elkészítette az Erdészettörténeti Szakosztály ülések összefoglaló táblázatát is. A szintén excel táblázatba foglalt adatok egyrészt tartalmazzák az egyes ülések időpontját és helyét, továbbá az ülésen elhangzott előadások szerzőit és címét, illetve a megjegyzés rovatban olyan hasznos információkat, melyek utalnak a közös rendezvények-

re, az esetleg elmaradt ülésekre vagy a helyszín pontosítására. Az adatokat összesítve megállapítható, hogy az 1964. február 25-i alakuló üléssel kezdődően napjainkig összesen 185 szakosztályülés tartatott, melyek keretében 420 (!) előadás hangzott el. Mint láthatjuk, az elsőt *dr. Csöre Pál*: Erdőgazdálkodás a középkorban címmel tartotta, míg a legutóbb *dr. Firtás Oszkár* mutatta be „Erdész és tanárösök nyomában” című könyvét.

A két bemutatott adatbázis rövidesen az új egyesületi honlapon is megtekinthető lesz az Erdészettörténeti Szakosztály és reményeink szerint a Könyvtár linkeken elérhető módon.

(A 2012. március 28-án megtartott Erdészettörténeti, Közönségkapcsolatok és Vadgazdálkodási Szakosztályok összevont ülésén elhangzott előadás anyaga.)

Dr. Sárvári János
a Könyvtár őre

♦ ♦ ♦

OEE kirándulás Szombathely

Az OEE Nagykanizsai Helyi Csoportja 40 fővel 2012. május 22-én a Szombathelyi Erdészeti Zrt. területére látogatott. Zalaegerszegen csatlakoztak a bánokszentgyörgyi, lenti és zalaegerszegi kollégák. A Kám község határában fekvő Jeli arborétum bejáratánál már vártak vendéglátóink.

Elsőként az arborétum létrehozója, *gróf Ambrózy-Migazzi István* emlékére berendezett kiállítást tekintettük meg a felújított emlékházban. Itt megismerkedhettünk a gróf életútjával, botanikai és kertészeti munkásságával, majd az Ambrózy sírkertbe vezetett utunk, mely

a gróf életfilozófiájának megfelelően került kialakításra. A sír felé haladva lépcsőről-lépcsőre tárult elénk a „virágos gróf” jelmondata: „semper vireo” – örökké zöldellek. Ebben a szellemben újította fel a sírkertet a Szombathelyi Erdészeti Zrt. 2012-ben, melynek során a gróf kedvenc örökzöld növényeit ültették el oly módon, hogy a bejárattól a síremlékig tartó utat járva a látogató előtt megelevenedik Amrózy-Migazzi István életútja. Ezt követően az arborétumban tettünk egy sétát, miközben az erdeifenyők alá telepített, káprázatos színekben pompázó rododendronok tömegében gyönyörködtünk.

A Sárvári Erdészeti Igazgatóság területén folytattuk tovább utunkat, melynek következő állomása a balatoni vulkán sor legnyugatibb tagja, az ötmillió éves Ság-hegy volt. A csaknem 100 méter vastag bazalttakaró megvédte az alatta található, könnyebben málló rétegeket a lepusztulástól, így maradt meg a 291 méter magas tanúhegy. A hegy mai alakja az 1910-ben megindult bányászat felszínformáló hatásának következménye. Az egykori plató ugyan eltűnt, cserébe azonban betekintést nyerhetünk a hegy belsejébe. A bazaltkitermelés folyamán láthatóvá vált a vulkán egykori krátere, ezáltal bemutatható lett a hegy 5 millió éves geológiai története. A felújított Sághegyi Múzeumban minden korosztály számára szórakoztató, a hegy természeti világát, hely- és kultúrtörténetét bemutató interaktív kiállítást rendeztek be. A kiállított bronzkori emlékeken és a bortermeles eszközein kívül – *Eötvös Lőránd 1891-ben a Ság-hegyen végzett mérései emlékére – az Eötvös-inga másolata is megtalálható a múzeumban.*

A vulkanikus eredetű alapkőzetten szőlőművelésre kiválóan alkalmas talajok fejlődtek, melynek következtében

évszázadok óta meghatározó a szőlő- és borkultúra. A Ság-hegy természeti és tudománytörténeti értéke mellett tájképi értéke és szépsége is egyedülálló. A Ság-hegyet 1975-ben nyilvánították védetté, mellyel létrejött Magyarország egyik legkisebb és Vas megye első tájvédelmi körzete, amely az Őrségi Nemzeti Parkhoz tartozik.

Túránk során a Ság-hegy már messziről látható emlékművénél, a községi és bányatulajdonosi adományokból épített, 1934-ben felavatott Trianoni keresztnél tartottunk koszorúzással egybekötött megemlékezést. A nemrég díszkivilágítást kapott kereszt a trianoni békediktátum legnagyobb magyarországi emlékműve.

A tanúhegyet elhagyva, buszra szállva indultunk tovább programunk utolsó helyszínére, a Sárvártól délre elterülő Farkaserdőbe. Az 5500 hektáros egybefüggő erdőtömbben először *Schberg Lőrinc* erdőmester – a Farkaserdő létrehozójának – síremlékénél kaptunk részletes tájékoztatást az erdészeti igazgatóság adottságairól, mindennapi munkájukról, megoldandó szakmai feladataikról. Ezután gyertyános-kocsánytalan tölgyes állományban végzett szálalóvágásos természetes erdőfelújítás kezdeti lépéseit tekintettük meg. Az újonnan vágott lékekben történő természetes felújulás és ehhez kapcsolódóan a kitermelt faanyag újulatkímélő közelítése parázs szakmai vitát és tartalmas, hasznos eszmecsere-t gerjesztett. Az erdőrésztel bejárása után az erdőtömb közepén fekvő Hidegkúti Vadászház parkjában kürtszóval egybekötött koszorúzással hajtottunk fejet a Farkaserdőt szolgáló erdészek és vadászok emléke előtt.

A megemlékezést követően, a vadászház mellett fekvő konferenciateremben borkóstolóval egybekötött vacsorával vártak bennünket vendéglátóink, majd jó hangulatú, estébe hajló baráti beszélgetés keretében oszthattuk meg egymással a napközben szerzett élményeinket. Végezetül megköszönve a szíves vendéglátást, helyi csoportunk meghívta a Szombathelyi Helyi Csoportot egy zalai bemutató kirándulásra.

Fűr Tamás

OEE Nagykanizsai HCs

◆ ◆ ◆

A Szeniorok Tanácsa gr. Tisza Lajosra emlékezett

A Szeniorok Tanácsa 2012. május 25-én a DALERD Városerdei Információs Központjában tartotta kihelyezett ülését. A

program kiemelkedő eseménye volt gróf Tisza Lajos – az OEE egykori elnöke – születésének 180 évfordulója kap-

Szakosztálytagok a vendéglátókkal

csán tevékenységének méltatása, továbbá a geszti Tisza-mauzóleumban történő emlékezés koszorú elhelyezésével.

Idézünk néhány gondolatot *dr. Király Pál* aranydiplomás erdőmérnök előadásából:

Gróf Tisza Lajos 1832. szeptember 12-én Geszten (Nagyváradon) született. A haza szolgálatában jogos elismerést kiváltó Tisza család erkölcsös tagjaként olyan erényekkel és eredményekkel gazdagította hazánkat és szakmánkat, amelyeket alaposabban megismerni kötelességünk. Megemléltendő, hogy több magas rangú tisztsége ellenére 100 évig kevés szó esett róla. Szűkebb hazájából indult mint bihari főispáni helytartó. Néhány év után már Budapesten a Közmunkatanács vezetője. Ebben az időszakban fejlődött a főváros világvárosossá, amikor szerepe lehetett az erdészeti telek megszerzésében. Közéleti jártassága okán kétszer is miniszteri tisztséget töltött be, de bátyja, Tisza Kálmán miniszterelnöksége időszakában miniszterséget nem vállalt. Közlekedési minisztersége időszakában 3 év alatt 2760 km vasút épült. Országos ismertsége révén 1877-ben már dicsőszentmártoni képviselő. Majd az 1879-es tiszai árvíz utáni királyi biztosként meghatározó szerepe volt Szeged újjáépítésében, ekkor az erdészekhez is fordult facsemete-adományért. Ezt a munkát az 1880-as évek első felében fejezték be *Lechner Lajos* építész közreműködésével, amiért elnyerte a főnemességet (grófi címet). Ezt követően tagja a Werkerle-kormánynak, amely tisztségek mellett a Duna-melléki Egyház főgondnoka. Bár több tisztségétől igyekezett megválni, de ebben az időszakban már két évtizede az Országos Erdészeti Egyesület elnöke, amelyet minden más megbízatása mellett megtartott. Elnöksége alatt ő az atyja az 1879-es erdőtörvénynek, 1886-ban megalakította a

Székházbizottságot és elindította a székházépítést stb. Szociális érzékenységet jelzi a Tisza Alapítvány mellett további 5 hasonló kezdeményezése. 22 évig volt az OEE elnöke. 1893. január 3-án halt meg.

Az emlékülés után a szeniorok és a helyi szervezők megtekintették a Tisza-család geszti kastélyát, majd a Tiszakriptában koszorú elhelyezésével emlékeztek gróf Tisza Lajos egykori elnökükre.

Dr. S. Nagy László
a Szeniorok elnöke

◆ ◆ ◆

A budapesti HM csoportjának rendezvénye

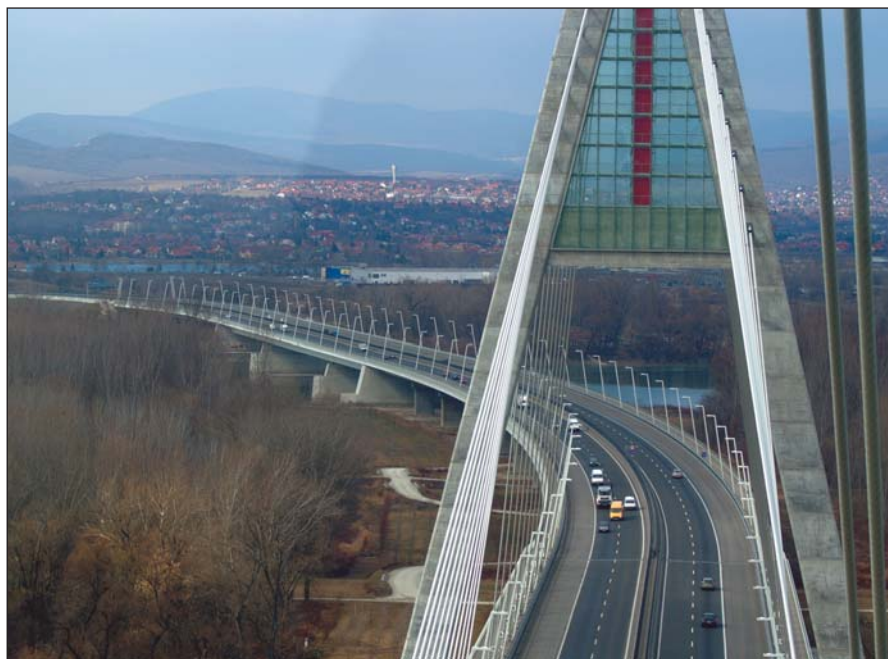
A helyi csoport tagjai mintegy huszont-hatan Szentendrén találkoztak, hogy az év első csoport-rendezvényén vegyenek részt. *Keresztes György* elnök üdvözölte a tagtársakat. Elsőként az Erdőgazdaság üzemeltetésében lévő, a Szentendrei Katonai Kiképző Bázist fűtő hőerőművet látogattuk meg, ahol *Lászlai Endre* és *Kéri László* elmondták az 1995-től, immár 17 éve szünet nélkül működő kazánok, fűtőmű (később erőmű) történetét, működését. A hőerőmű kb. ezer lakás és egyéb épület fűtésére, fogyasztására elegendő hőenergiát termel hozzávetőleg 10 000 tonna/év fahulladék elégetésével. Elsősorban fái- és vágástakarításból származó faanyagot használnak égetésre olcsósága miatt. A fűtőművet az Erdőgazdaság 2003-2004-ben villanyáram termelésére is alkalmassá tette, azaz fejlesztette tovább erőművé.

Ezután a megyeri M0-ás ferdekábel, két hatalmas pillérű hidat látogattuk meg, sőt az egyik 100 méter magas pillér legtetőjére is feljutottunk a pillér belsejében lévő lift segítségével, illetve helyell-közzel vaslétrákon kúszva. *Dobó Gábor* építésvezető rengeteg adattal tájékoztatott bennünket a 2008-ban átadott hídról, amely Magyarországon a második leghosszabb híd 1860 méteres hosszúságával (az első a körösvölgyi híd). A 63 milliárdos beruházásnál 120 000 köbméter betont használtak fel.

Délután *Major Koppány*, erdőgazdaságunk vadgazdálkodási ágazatvezetője Penc község közelében lévő birtokára látogattunk. Munkatársunk édesapja, *Major László* a penci borvidék XV. századtól feljegyzett történetét mesélte el. A kiváló bográcsos ebédet *Keresztes György* elnökünk és *Túróczy Balázs* titkárunk beszámolója „fűszereztek”, ismertetve a tagsággal a Csoport időszerű feladatait és az ez évi terveket.

A Vadászkutya című szaklap két munkatársa, *Újbelyi Tamás* és *Babiczký Attila* a vadászkutyák nevelését, tartását, vadászatra használatát és az ezekkel kapcsolatos problémákat ecsetelték. *Papp Gábor* állatbemutatója mindenkit elkápráztatott. Szelíd kiséger, patkány, nyest, görény, borz és kiskutya produkcióit egy vadászheja bemutatója tetézte. Végezetül *Major Koppány* íjászbemutatóját csodáltuk meg. A bonyolult szerkezetű íjjal szinte elképzelhetetlen pontossággal tudott célba találni. Alkonyattájt a gazdag program után indultunk haza.

Pálhalmi János

Dr. Mátrabérczi Sándor hozzászólása a tuskófeldolgozó gép lábodi bemutatójához*

Véleményemet öt szempont alapján adnám közre:

– Mindenekelőtt megállapítanám, hogy a tuskóhasznosítás ezen formája kizárólag **homoktalajoknál alkalmazható!** Ebből következik, hogy hőtermelésre a termék adott körzetben hasznosítható gazdaságosan.

– A tuskóból nyert szelvényanyagot **nem szabad aprítani.** A jelenlegi energiatartalom (biomassza) erőművek (például Kazincbarcika, Pécs) technológiájára alapozott, és távol is vannak az Alföld homokvidékeitől.

– Léteznek persze olyan tüzelőanyag-beadó rendszerek, amelyek képesek ezt a terméket is a kazánba beadni. Ehhez természetesen **új beruházó (partner)** kell, hosszú távú tüzelőanyag-ellátás biztosításával.

– Előbbiekből következne az a véleményem, hogy a szabadalmaztás egy **fővállalkozást kellene létrehozna.** Földben vásárolná meg (vágástakarítás után) a tuskót névleges áron. Elvégezné (nagy gémművelésű baggerrel) a tuskókiemelését. A tuskókat kétoldali pásztákba halmozná. A pászták közti tuskóhelyeket célszerűen betöltené és tömörítené a tuskófeldolgozó gép „terepjárása” érdekében. Itt a technológia megszakítható! A rendszer következő elemeként a tuskószelvényelés és a vele egyidejű tuskószelvény-lehordás, -szállítás következne a felhasználóhoz.

– Amennyiben az általam javasolt rendszer nem hozható létre, úgy felvetődhet az **utánaprítás kérdésének helye.**

Hőtermelőnél vagy a terepen? A terepen volna célszerű az elszállító jármű kapacitáskihasználtsága miatt. Ad absurdum a jelenlegi gép továbbfejlesztése is elképzelhető. Ezt a módot igencsak óvatosan írom le, mint elvi lehetőséget. Maradnék inkább az eredeti gondolatotnál, miszerint a tuskófeldolgozó terméket nem szabad utánaprítani.

Végezetül, minden elismerésem a feltaláló sokéves, szívós és kitartó munkájáért.

Ennek eredményeképpen egy tervezett, működőképes és elvi megoldásban igencsak újszerű, a tuskóhasznosítás irányába ható gépet ismerhettünk meg.

Kívánom a szabadalmaztás vállalkozásnak, hogy találjon felhasználói oldalt, akivel – ha rendszerszemlélettel gondolkodik – megoldódik a tuskófeldolgozó gép hosszú távú alkalmazása is.

* Az írás a májusi számban megjelent „Komplex faanyag-hasznosítás” c. cikkhez kapcsolódik

Tűzrevaló a szántóföldről?

Immár üzemi méretekben termel szántóföldjein tűzrevalót a Somogyi Erdőgazdaság, olvastuk az Erdészeti Lapok májusi számában.

Örülünk kell, hogy a szükséges élelmiszerek és állati takarmányok megtermelése után még marad „szabad” szántóföldünk, amit célszerűen másra is használhatunk. Ez a „más” esetünkben a tüzelőanyag, amire bőven van igény, ennek „jó piaca” van. Fel van adva a lecke a közgazdászainknak, ez a tüzelőanyag miféle legyen? Amit kályhában égetünk el, annak 15 Ft/kg az ára, amit pedig a belső égésű motorokban, annak 400 Ft/kg. Tudom, mások a termelés költségei, mások a hozamok, más a feldolgozás módja és költsége, más az adója stb. Éppen ezért lesz nemes feladat ezek közgazdasági vizsgálata, aminek az eredményét kíváncsián várjuk.

Az így művelt területre igyekezvén ám fizikailag is, képletesen is megütközünk. Nevezetesen, beleütközünk a vadkárelhárító kerítésbe. Hová lesznek a hírneves vadjaink, ha innen is kirekesztjük őket? Ha már az állami erdőfelújításokból, most pedig a szántókról is „kikerítjük” őket, hol találnak helyet ma-

guknak? Menjenek, amerre látnak, a magángazdák földjére, erdejébe? Őnikik ám nincs az a „bőségszarujuk”, ami a kerítések tetemes költségeit fedezhetné! Ez is megérne egy gazdasági számítást: sok vadat tartani és nyaklól nélkül mindent keríteni vagy kisebb vadlétszám mellett elkerülni a kerítések költségét.

S ha már itt tartunk, ejtsünk néhány szót a kerítések „etikai” vonatkozásáról is. Az erdei drótkerítéseket a természet elleni merényletnek kell tartanom. Ha egy vadállat – valamitől megriadva – nekiszalad, „jobbik esetben” nyakát törí, rosszabbikban fejdíszénél fogva beleakad, belegabalyodik, és csak hosszas kínlás után leheli ki a páráját. A kerítés építése kimeríti az állatkínzás „előkészületi cselekményének” a fogalmát.

Mint a fentiekből talán kitűnik, az újabb gazdálkodási módok újabb gazdasági problémákat keltenek. Közgazdászainkra legalább olyan, nem könnyű, de szép feladat vár, mint a földek művelőire. Ha pedig a fölöslegessé vált szántóink hasznosítását már megoldottuk, talán sort keríthetünk az évtizedek óta paragon álló dombvidéki (volt) legelőkre is.

Reményfy László

Gigászi gondok

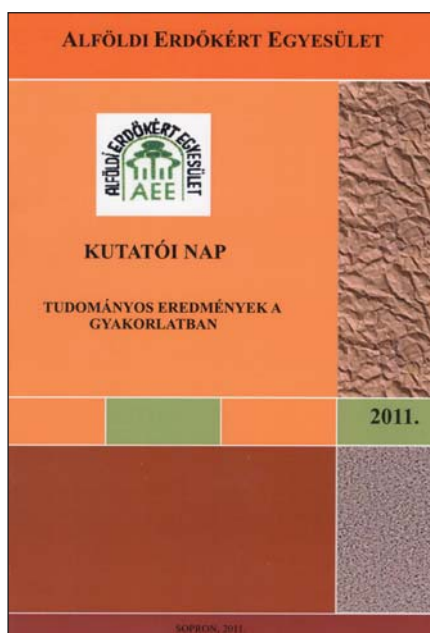
Klímaváltozás, erdőirtás és jövevényfajok veszélyeztetik a faóriásokat. A nagy fák ökológiai jelentősége felbecsülhetetlen. Meghatározzák az erdők szerkezetét, óriási mennyiségű biomasszát tárolnak, milliárd tonnányi szén-dioxid formájában, mely nélkülük szén-dioxid formájában a légkörbe jutna, gyökereikkel elér a föld mélyén megbúvó vízkészletet, és jelentős részt vállalnak az erdőkből a légkörbe kerülő, életfontosságú vízpára megtermelésében. Ezen túl a növény- és állatvilág számos képviselőjének nyújtanak otthont, rejtékhelyet és élelmet. A faóriások élete különböző okok miatt azonban egyre nagyobb veszélybe került. Csak kevés fa fejlődhet valóban óriássá. A lenyűgöző mérethez a genetikán túl a földre hullott mag számára megfelelő helyre, kedvező fejlődési körülményekre és elegendő növekedési időre van szükség. A világ egyes részein a nagy fák populációja csökkenni kezdett, mert a magoncok nem tudnak életben maradni vagy növe-

kedni. Dél-Indiában például egy „bevándorló” agresszív cserje foglalta el az erdők jó részének alsó szintjét. A sűrű folttokban növekvő cserjésben a hatalmas fák magjai gyökeret sem tudnak verni. Utánpótlás hiányában csak idő kérdése az óriások eltűnése. Ausztráliában egy afrikai eredetű, négy méter magasra is megnövő és hevesen égő, ezért helyreállíthatatlan fapusztulást okozó fű vette át az uralmat az őshonos erdőben. *David és Deborah Clark* (University of Missouri – St. Louis) vizsgálatai szerint főleg a már eleve meleg területeken az éghajlat további melege lassítja a fák növekedését – írja a *New Scientist*. A túl nagy melegben leáll ugyanis a fák fotoszintézise, éjszaka pedig a felgyorsult anyagcseré miatt megnő az energiafogyasztásuk...

(Népszabadság online)

Hirdessen az Erdészeti Lapokban!

Megjelent

A nyúl is fölmege a fára.

(Vadász kaland.)

„Egy nyúl sokáig bolonddá tartott” beszélé elöttem egy 60 éves öreg tisztelendő úr, ki aggkora daczára szenvedélyes s fáradhatlan vadász, s jó egészségét, örök tiszta, vidám kedélyét ezen foglalatosságnak tulajdonítja.

„Nem hinné öcsém, hogy a gaz ficzkó fára mászik a kopó elől, s onnét nevet rajta. De hallja a dolgot a miként történt..”

„Egy napon kiballagtam az erdőre nyulászni, s kopóm – melynek párját hét vármegyében kereshette volna, – rövid idő múlva gyors csiholással jelezé a nyulat. Állást foglalék; jól ismertem a helyiséget és a vadforgást. A csiholás közeledik; figyelek, hol szökik elő a tapsifüles, de im – egyszerre megszűnik a csiholás: a kopó nyomot vesztett. Nem volt szokása. Haszontalan minden várás, a nyúl eltűnt, a kutya hiába kereste, haza kellett mennem. Fúrta a fejemet a dolog, s mihelyt szerét tehetém, ismét azon helyre menék. A kopó ismét rövid idő alatt fölveré a nyulat, s azon helyen, a hol múltkor, ismét elveszté. Már most becsület kérdéssé vált nálam a dolog: vén vadászom, hirneves kopóm kifogna egy nyúl! Nem lehet. Hogy nyúl, megismertem a hajtásról; e fölött nem volt semmi kétség. Midőn ismét kijövök, ott foglaltam helyet a hol gondolám hogy kopóm nyomot vesztett. A nyulat csak ugyan megláttam, de nem lőttem rá. Engem az érdekelt, hogy fog ki a gazficzkó rajtam s kutyámon, nem pedig pecsenyéje. Most világosan kivehetém merre esik az eltűnés helye, s jövő alkalommal oda állottam.

Hajt a kutya, csihol erősen, szorítja és sebes hajtással közeledik; baktatva jön a nyúl egészen felém. Elöttem 4 lábnyi magasságban két ágba szét futó agg tölgy állott. A mint oda ért, körül futotta a fát s egy szökéssel a két ág közé vetette magát, s onnét tekintgetett oda, honnét a csiholás közeledett. Végre megérkezett a kopó, körül futá a fát egyszer, kétszer, nagyobb s nagyobb körökben, – de nyomra nem talált. Ekkor arcomhoz emelem fegyveremet, célba vevém a villázat közepén diadalt ülő gazficzkót; – a fegyver dördült s kutyám legnagyobb örömére halva hengeredett le biztosnak vélt helyéből nyúl komám. Vén csaló volt.”

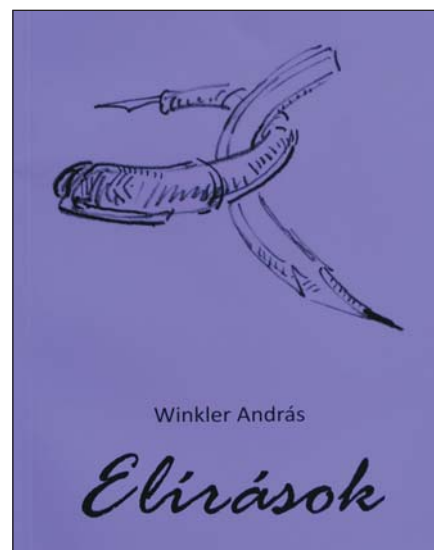
Hasonló esetet két más személytől is hallottam még. Az egyik véletlenül állott épp oly fa elé, hol szegény nyulacska menedéket keresett, de nem talált. A másik pedig utazás közben kopók által szorongatott nyulat látott azok elől egy vízmelletti fűzfára menekülni, s az áruló – az odaérkezett vadásznak, kik nem tudták mire vélni a dolgot, hová lett a nyúl – a fűzfán való rejteket megmutatta. Szükség törvényt ront, s a nyúl is fölmege a fára, ha szorítják.

Nyúlási Farkas.

(EL 1868. április-május, 234. oldal)

Műhelytitkok

Verset írok
ülve, állva,
ágyban fekve,
zongorázva,
vonaton és
repülőn,
meg egy régi
ócska padon,
amíg írom
megsiratom.

Tizenötödik verses kötete Winkler Andrásnak az *Elirások*. Mondhatni: az öt másodpercesek. Mert ritka az a rímbe szedett gondolata, amelyik olvasva öt másodpercnél hosszabb. Ám ha olvasás után megállunk és elgondolkozunk a leíraton, óhatatlanul az jut az eszünkbe, hogy a halálos kór, amely régebben megtámadta a szerzőt, különös rímeket csalt ki belőle. A sajnálatot, hogy Winkler Andrásnak mindenről a halál jut eszébe, oldja a felismerés, hogy a folyamat egyben szórakoztató is. Legfőképpen tanulságos betegnek, egészségesnek egyaránt.

Pápai Gábor

Egy kaliforniai faóriás.

A chicagói világkiállításon egy kaliforniai faóriást állítottak ki: *Sequoia giganteát*, melynek törzse 30 m hosszú és kerülete 23 láb volt. Ez a fa három részre volt fűrészelve, hogy könnyebben elhelyezhető legyen.

A Fresno Countyban még több ily óriásfa található, egyes példányok 33 láb kerülettel is bírnak. A faóriás kiállítása több ezer dollárba került, a mennyiben az erdőből való kiszállítása céljából kénytelenek voltak két öl széles utat készíteni, hogy az országuóra valami óriási kocsin kihurcolbassák.

(Közl.: Molnár Gy.)

(EL 1894. március, 254. oldal)

„Betyár” erdészek és újságírók a Bakonyban

Immár tizenötödször indultak kétnapos szakmai tanulmányútra azok az újságírók, akik elfogadták az Egyesület invitálását honi érdeinkbe azzal a nem titkolt szándékkal, hogy megismerkedjenek a rólunk, szakmánkról olykor tudósítók a legfontosabb alapfogalmakkal, az utóbbi időben kissé félreismerített(mert) munkánkról, szándékainkról, az erdőről. Tizenöt év majdnem egy emberöltő, ez idő alatt igencsak megváltozott a reggeli induláskor buszra szállók névsora. De a törzsgárda – akik rendületlenül kitartottak – most is „nagyagyúkból” állt. Mert ki ne ébredne hajnaltájt *Czifra Szilvia*, *P. Kiss Zsuzsanna* hangjára, vagy olykor az elmúlt évben visszavonult, erdőmérnökből lett tudósító, *Hubai Grüber Miklós* családias interjúira, s nem utolsó sorban nem ismerné a „Mi erdőnk” kiadvány riportjaiból *Viniczai Sándor* sorait. Hogy csak a szakmánkon kívülieket említsem. De most is velünk volt *Detrich Miklós*, *Papp Móni*, és elsőként *Valló László* a Szabad Föld tudósítója

De hát végül is a „külsősök megnyeréséért”, tisztánlátásukért szerveztük minden évben más-más erdőgazdaságnál a találkozót.

Most a Bakonyerdő Zrt. látta vendégül a csapatot.

Az első nap délelőttjén az Információs Központban az Egyesület könyvtárával (*dr. Sárvári János*) és az Erdészettörténeti Szakosztály munkájába pillantva (*dr. Oroszi Sándor*, *Nagy László*) előadásokkal ismerkedhettek a résztvevők, majd irány a Bakony.

A Balaton-felvidéki Erdei Iskolánál *Horváth Iván*, *Stubán Zoltán*, *Farkas Attila*, *Farkas Zsuzsanna* és *Farkas Judit* fogadta a vendégeket, akik a gazdaságról, az erdei iskoláról adtak tájékoztatást. Mivel ottlétünkkor is „működött

az iskola” a mikrofonosok elemükben érezhették magukat a sok gyerek között. A zalahalápi parkettagyár látogatása előtt kétszer álltunk meg néhány percre. Először Kapolcson egy vízimalomban, ahol a kollégák megható figyelmességgel köszöntötték e sorok íróját, majd a dabosi templomromnál tapasztalhattuk a monostorapáti erdészet közjólétre való fogékonyságát. *Farkas Attila* erdészeti igazgató a pálos templom romjainak konzerválásáról tájékoztatta a jelenlévőket és a múlt kódébe vesző titkokról szolt.

Zalahalápon egy nemrég – 730 millió forintból – korszerűsített üzemet szemlélhettünk meg munka közben, ahol *Somogyi Imre* üzemvezető avatott be a részletekbe.

Az est a sárosfői vadászházban fogadta az újságírókat. A szíves vendéglátó gazda *Peer László* devecseri erdészettervezető és *Czili Katalin* erdőgondnok voltak.

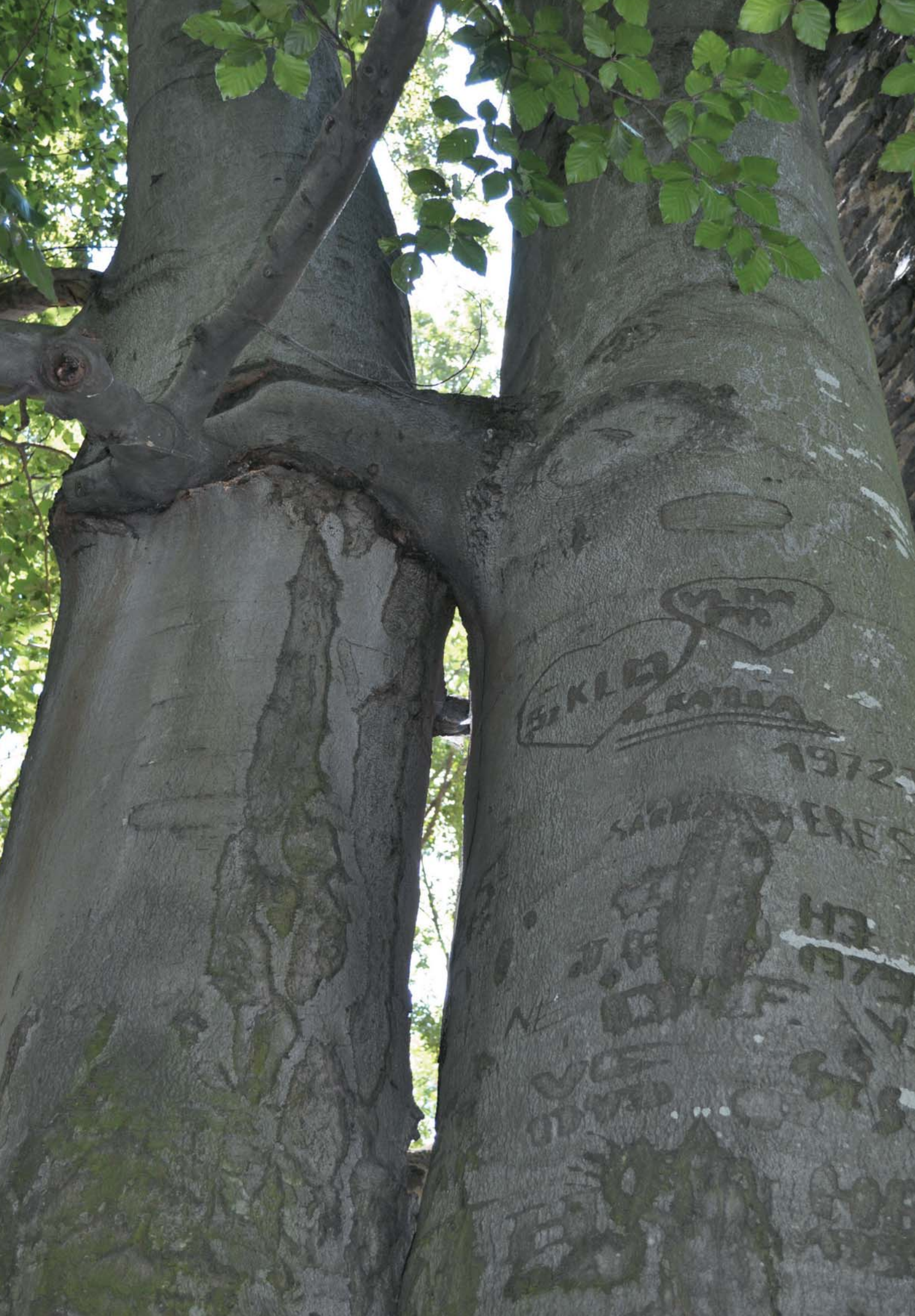
A hely érdekességeinek megtekintése után irány a Magas-Bakony, nevezetesen a bakonybéli erdészet, majd a Franciavágási Fűrészüzem. A bakonybéli erdészetnél *Meinczinber József*, míg a fűrészüzemben *Weibl László* igazgatók avattak be munkahelyük rejtelmeibe, a bakonyi bükkösök, csodálatos világába.

A hazafelé tartó úton, majd másnap a résztvevők köszönő telefonjaiból éreztem, hogy nem volt hiábavaló ez az út sem. A többi a megírt cikkeket, elkészített riportokat elbíráló szerkesztőkön múlik. De minden bizonnyal ezúttal is javítottunk a külső szemlélő szakmáncokat érintő megítélésén.

Végezetül köszönjük *Varga László* vezérigazgatónak a szíves vendéglátást.

Kép és szöveg: **Pápai Gábor**

BEKLEB
SARMA
1972

J.F. WILF
1973